

KRAJSKÁ KONCEPCE

environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty

hlavního města Prahy

EV
VO

na období
2016–2025

Dokument zpracovala společnost **PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o.**

Zápis v obchodním rejstříku Krajského soudu v Ostravě, oddíl C, vložka 32793.

IČ: 28576217

DIČ: CZ 28576217

Telefon: 595 136 023

Web: <http://rozvoj-obce.cz/>

E-mail: info@rozvoj-obce.cz

PROCES

Ve spolupráci s vědecko-výzkumným ústavem **ACCENDO – Centrum pro vědu a výzkum, z.ú.**

Zápis v rejstříku ústavů Krajského soudu v Ostravě, oddíl U, vložka 51.

IČ: 28614950–

DIČ: CZ 28614950

Web: <http://accendo.cz/>

E-mail: info@accendo.cz

Členové skupiny PAAC CONSORTIUM

Řešitelský tým:

Doc. Ing. Lubor Hruška, Ph.D.

Ing. Ivana Foldynová, Ph.D.

Bc. Andrea Hrušková

Mgr. Lukáš Dědič

Ing. Radek Fujak

Ing. Michal Samiec

Ing. Petr Proske

Mgr. Martina Krhutová

a kol.

Ve spolupráci s Řídicím výborem KK EVVO ve složení:

Ing. Václav Nejman	hlavní koordinátor EVVO, Lesy hl. m. Prahy
Ing. Jitka Janovičová	OCP MHMP
Ing. Markéta Jánská	OCP MHMP
Mgr. Petr Daniš	TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú.
Mgr. Martina Chvátalová	Toulcův dvůr, Botič o.p.s.
Ing. Pavlína Gucká	SML MHMP
PhDr. Kateřina Jančaříková, Ph.D.	PedF UK, katedra biologie a environmentálních studií
Ing. Ivan Štěpka	ZŠ a MŠ Na Beránku
Mgr. Matěj Žák	MŠ Klánovice
Ing. Eva Beránková	Městská část Praha 13
Mgr. Ing. Petr Holý	Státní fond životního prostředí (SFŽP)
Ing. Petra Fišerová	Lesy hl. m. Prahy

Obsah

1. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	5
2. ÚVOD	7
2.1 Zadání a cíle projektu	7
ANALYTICKÁ ČÁST	9
3. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ (TERMINOLOGIE).....	10
4. VÝCHODISKA	14
4.1 Mezinárodní závazky pro ČR týkající se EVVO.....	14
4.2 Legislativní předpisy ČR týkající se EVVO.....	14
4.3 Relevantní koncepce týkající se EVVO	16
4.4 Strategická usnesení Rady a Zastupitelstva hl. m. Prahy v oblasti EVVO	19
5. IDENTIFIKACE SOUČASNÝCH TRENDŮ V OBLASTI EVVO.....	21
6. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU EVVO V HL. M. PRAZE	23
6.1 Cíle a obsah současné EVVO	23
6.1.1 Obecné cíle a základní hodnoty EVVO v ČR	23
6.1.2 Cíle EVVO pro hl. m. Prahu do roku 2015	24
6.2 Zhodnocení vývoje EVVO na území hl. m. Prahy	25
6.3 Současné zajištění EVVO.....	28
6.3.1 Subjekty zajišťující EVVO.....	28
6.3.2 Zajištění přístupu k informacím EVVO	46
6.3.3 Finanční zajištění	48
6.3.4 Personální zajištění	50
6.3.5 Institucionální zajištění	50
6.3.6 Technické zajištění	52
6.4 Vyhodnocení dat ze sociologického průzkumu.....	55
6.4.1 Metodika realizace sociologického průzkumu	55
6.4.2 Vyhodnocení sociologického průzkumu	56
7. PROBLÉMY A POTŘEBY HL. M. PRAHY V OBLASTI EVVO	64
7.1 SWOT analýza.....	64
7.2 Hlavní zjištění, problémy a potřeby cílových skupin EVVO	65
7.2.1 Veřejná správa	65
7.2.2 Neziskové a další organizace a instituce zabývající se EVVO.....	66
7.2.3 Školy a školská zařízení.....	66
7.2.4 Podnikatelská sféra	67
8. FORMALIZOVANÁ DOPORUČENÍ PRO ZAMĚŘENÍ KK EVVO HL. M. PRAHY NA OBDOBÍ LET 2016–2025.....	68

NÁVRHOVÁ ČÁST.....	71
9. VIZE A GLOBÁLNÍ CÍL KK EVVO HL. M. PRAHY	74
9.1 Vize.....	74
9.2 Globální cíl	74
9.3 Obecné cíle EVVO	74
10. ZAMĚŘENÍ PRIORITYNÍCH OBLASTÍ A OPATŘENÍ KK EVVO.....	75
10.1 Stanovení prioritních oblastí rozvoje EVVO hl. m. Prahy	75
10.2 Hlavní cílové skupiny KK EVVO	76
10.3 Popis prioritních oblastí a opatření	76
IMPLEMENTAČNÍ ČÁST	91
11. IMPLEMENTACE KRAJSKÉ KONCEPCE EVVO	93
11.1 Nastavení realizace a komunikační strategie KK EVVO hl. m. Prahy	93
11.2 Organizační a finanční zabezpečení KK EVVO hl. m. Prahy	94
11.3 Návrh optimálního informačního systému EVVO hl. m. Prahy.....	99
11.4 Monitoring, vyhodnocování a aktualizace KK EVVO hl. m. Prahy	101
12. SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ DAT	103
13. PŘÍLOHY	105

1. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

A-CSR	Asociace společenské odpovědnosti
AP	Akční plán
BEZK	Brontosauří ekocentrum Zelený klub
CATI	Computer-assisted Telephone Interviewing
CAWI	Computer Assisted Web Interviewing
CEMC	České ekologické manažerské centrum
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
CEV	Centrum ekologické výchovy
ČSOP	Český svaz ochránců přírody
ČZU	Česká zemědělská univerzita v Praze
EMAS	Eco Management and Audit Scheme
EMS	Environmentální management
EVP	Ekologické výukové programy
EV	Environmentální výchova
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova, osvěta
HMP	Hlavní město Praha
CHKO	Chráněná krajinná oblast
INF	Odbor informatiky
IOŽIP	Informační systém o životním prostředí v Praze
ISO	Mezinárodní organizace pro normalizaci (International Organization for Standardization)
KEV	Klub ekologické výchovy
KK EVVO	Krajská koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty
LHMP	Lesy hlavního města Prahy
MA21	místní Agenda 21
MČ	Městská část
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
M.R.K.E.V.	Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NNO	Nestátní nezisková organizace
NP	Národní park

NÚV	Národní ústav vzdělávání
OCP	Odbor ochrany prostředí
PS	Poradní skupina
PedF UK	Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program základního vzdělávání
SEV	Středisko ekologické výchovy
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SKAV	Stálá konference asociací ve vzdělání
SML	Odbor školství a mládeže
SP EVVO	Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice
SSEV	Sdružení středisek ekologické výchovy
SŠ	Střední škola
SVC	Odbor sportu a volného času
STUŽ	Společnost pro trvale udržitelný život
ŠVP	Školní vzdělávací program
UK	Univerzita Karlova
ÚMČ	Úřad městské části
ÚŽP	Ústav pro životní prostředí
VŠ	Vysoká škola
VUR	Vzdělávání pro udržitelný rozvoj
WAGGGS	Světová asociace skautek
WOSM	Světová organizace skautského hnutí
ZŠ	Základní škola
ŽP	Životní prostředí

2. ÚVOD

Nová *Krajská koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty hl. m. Prahy* (KK EVVO) je dokument formulující společnou rozvojovou vizi environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (dále EVVO) v Praze, která na základě názorové shody všech subjektů podílejících se na přípravě, zpracování a schválení koncepce vyjadřuje obecnou reálnou představu rozvoje EVVO na období let 2016–2025.

KK EVVO je nástrojem dlouhodobého systematického působení na obyvatele Prahy za účelem ochrany životního prostředí. Hl. m. Praha je povinna jakožto kraj zpracovávat, koordinovat a aktualizovat KK EVVO dle § 13 odst. 5 písm. a) zák. č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

V hl. m. Praze jsou environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO) realizovány již několik desetiletí. Intenzivnější a systematický přístup k EVVO byl však uplatňován až od roku 2005, kdy byla vytvořena a zahájena realizace Krajské koncepce environmentálního vzdělávání výchovy a osvěty na území hl. m. Prahy (2005–2015), která byla přijata a schválena Radou HMP v únoru 2005, usnesením č. 0121 dne 1. 2. 2005.

Účelem KK EVVO je naplňovat legislativní předpisy a příslušná usnesení vlády ČR a Rady HMP v oblasti EVVO, definovat obsah a zabezpečení komplexního a funkčního systému EVVO v hl. m. Praze tak, aby mohly být naplněny povinnosti kraje v přenesené i samostatné působnosti dané právními předpisy pro tuto oblast.

2.1 Zadání a cíle projektu

Hlavním cílem je zpracování návrhu nové Krajské koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty hl. m. Prahy na období let 2016–2025 v tomto rozsahu:

- I. **Zpracování analýzy plnění cílů KK EVVO hl. m. Prahy 2005–2015** – tj. zhodnocení naplňování cílů stávající koncepce platné do roku 2015 se skutečně realizovanými aktivitami – *výstupem je samostatný dokument.*
- II. **Zpracování analýzy současného stavu EVVO v hl. m. Praze (analytická část)**, která dle zadávací dokumentace zahrnuje zejména tyto kapitoly:
  - **Vymezení základních pojmů** (terminologie).
  - **Východiska:** přehled všech platných strategických usnesení Rady a Zastupitelstva hl. m. Prahy týkajících se EVVO, platných právních předpisů v ČR včetně paragrafových znění, ze kterých vyplývá povinnost zajišťování EVVO, mezinárodních závazků pro ČR týkajících se EVVO, relevantních koncepcí týkajících se EVVO (chráněných území, zoologické zahrady, botanické zahrady, městských částí a dalších).
  - **Subjekty zajišťující EVVO pro hl. m. Prahu v současné době** (vč. vytvoření databáze těchto subjektů a nabídky jejich činností).
  - **Cíle a obsah současné EVVO pro hl. m. Prahu** (vč. vytvoření databáze všech významnějších a pravidelných akcí zaměřených na EVVO, výukových programů, učeben v přírodě, naučných stezek apod.).
  - **Analýza současného zajištění EVVO** (jak jsou EVVO pro hl. m. Prahu v současné době zabezpečeny z hlediska finančního, personálního, institucionálního, technického).
  - **Analýza současných problémů v oblasti EVVO a zmapování potřeb EVVO v hl. m. Praze.**

Součástí je také SWOT analýza a vyhodnocení dat ze sociologického průzkumu.

III. Zpracování návrhové části KK EVVO, která dle zadávací dokumentace zahrnuje zejména tyto kapitoly:

- **Stanovení a formulace vize, oblastí rozvoje EVVO.**
- **Stanovení cílových skupin v rámci EVVO v hl. m. Praze.**
- **Stanovení prioritních oblastí rozvoje EVVO v hl. m. Praze.**
- **Definování strategických a specifických cílů v jednotlivých prioritních oblastech.**
- **Návrh vyhodnocování stanovených cílů.**
- **Návrhy opatření k naplnění cílů v jednotlivých prioritních oblastech a stanovení priorit v rámci opatření.**
- **Návrh na zajištění realizace KK EVVO a komunikační strategie pro zajištění EVVO pro hl. m. Prahu.**
- **Návrh optimálního organizačního a finančního zabezpečení systému EVVO.**
- **Návrh optimálního informačního systému pro naplňování KK EVVO hl. m. Prahy.**
- **Návrh akčního plánu EVVO a způsob jeho aktualizace.**
- **Návrh průběžných kontrolních mechanismů plnění jednotlivých cílů KK EVVO.**
- **Návrh systému aktualizace KK EVVO.**

Rozsah a struktura KK EVVO byly v průběhu zpracování v koordinaci zpracovatele s Řídicím výborem KK EVVO upravovány dle aktuálních potřeb a s důrazem na logické a přehledné členění jednotlivých kapitol.

ANALYTICKÁ ČÁST

EV
VO

3. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ (TERMINOLOGIE)

Prvním krokem v rámci tvorby dokumentu KK EVVO hl. m. Prahy je vymezení základních pojmů a jejich sjednocení pro potřeby KK EVVO hl. m. Prahy. Za tímto účelem proběhl průzkum **metodou desk research** a byly vybrány relevantní pojmy a jejich definice. U pojmů s rozdílnou definicí v různých zdrojích došlo k jejich vzájemnému porovnání a byla jasně vymezena definice, která bude dále používána a ze které se bude vycházet v rámci celé koncepce. Pojmy budou doplňovány dle potřeby v průběhu celého zpracování KK EVVO na základě připomínek zainteresovaných aktérů a použitých terminologií ve věcných textových částech dokumentu. Základní pojmy jsou uvedeny v následujícím přehledu.

Pojem	Definice
Udržitelný rozvoj	<p>V českém právním řádu je (trvale) udržitelný rozvoj definován v § 6 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí:</p> <p>„Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.“</p> <p>Koncept udržitelného rozvoje můžeme chápat jako ideu, filozofii nebo politické přesvědčení či směr, který se opírá o soubor definovaných základních principů. Cílem je v rámci rozvoje nalézt ideální propojení základních společenských oblastí – ekonomické, sociální a environmentální – v prostoru správy věcí veřejných. Dlouhodobým účelem či smyslem aplikace udržitelného rozvoje je zlepšování kvality života a zvyšování spokojenosti občanů za předpokladu udržení kvality životního prostředí. Klíčová je snaha o zachování nebo zlepšování přírodních hodnot s udržením dlouhodobé perspektivy rozvoje společnosti. Podmínkou udržitelnosti, zejména na místní úrovni, je zapojení všech zástupců zájmových skupin do rozhodování místních orgánů za účelem komplexnějšího řízení společnosti.</p> <p>V současné době se v důsledku dynamické diskuse používá termín „udržitelný rozvoj“ bez atributu „trvale“.</p>
Vzdělávání pro udržitelný rozvoj	<p>Vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR) je předpokladem k osvojení si takových způsobů myšlení, rozhodování a jednání jedince, které vedou k udržitelnému jednání v osobním, pracovním i občanském životě. VUR se zejména zaměřuje na:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pochopení propojenosti a vzájemné souvislosti ekonomických, sociálních a environmentálních hledisek rozvoje, a to na lokální, národní i globální úrovni, ▪ vnímání udržitelného rozvoje jako celostního a systémového přístupu, který směřuje k ekonomicky prosperující společnosti a respektuje sociální a environmentální souvislosti a limity, ▪ rozvoj kompetencí (znalostí, dovedností a postojů) pro demokratické a svobodné rozhodování ve vlastním i veřejném zájmu v souladu s právem a s principy udržitelného rozvoje.

Pojem	Definice
Životní prostředí	<p>Právní definice je uvedena v § 2 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí:</p> <p>„Životním prostředím je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.“</p> <p>Výše uvedený zákon dále v § 9 charakterizuje ochranu životního prostředí takto:</p> <p>„Ochrana životního prostředí zahrnuje činnosti, jimiž se předchází znečišťování nebo poškozování životního prostředí, nebo se toto znečišťování nebo poškozování omezuje a odstraňuje. Zahrnuje ochranu jeho jednotlivých složek, druhů, organismů nebo konkrétních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb, ale i ochranu životního prostředí jako celku.“</p>
Environmentální vzdělávání výchova a osvěta (EVVO)	<p>Tento pojem je institucionálně zakotven ve Státním programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice (SP EVVO) – (součást implementace směrnice č. 90/313/EHS, o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí) schváleném usnesením vlády ČR č. 1048 ze dne 23. října 2000. V devadesátých letech začal tento pojem nahrazovat původně používaný termín „ekologická výchova“. SP EVVO definuje environmentální výchovu, vzdělávání a osvětu za pomoci citace § 16 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí:</p> <p>„Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.“</p> <p>Slovo „environmentální“ je přepisem anglického slova „environmental“, které znamená „týkající se životního prostředí“. Výše uvedená citace zákona však rozšiřuje obsah EVVO nad rámec životního prostředí a označuje takto výchovu v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje (viz dále). Zdůrazňuje tedy její komplexní, systémový charakter a fakt, že EVVO nelze chápat jen jako výchovu k ochraně přírody a životního prostředí. EVVO představuje jeden z klíčových preventivních nástrojů ochrany životního prostředí a je jedním z prostředků k naplnění udržitelného rozvoje.</p>
Základní rámec EVVO	<p>Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR, který byl přijat usnesením vlády č. 1048/2000, stanovuje cíle, nástroje a úkoly pro následující cílové skupiny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. veřejná správa, 2. děti, mládež a pedagogičtí a odborní pracovníci, 3. environmentální vzdělávání a osvěta v podnikové sféře, 4. informace, osvěta a poradenství pro veřejnost. <p>Dle Metodického pokynu MŠMT k zajištění EVVO z roku 2008, který</p>

Pojem	Definice
	<p>stanovuje doporučené postupy při realizaci EVVO ve školách a školských zařízeních, se EVVO rozumí všestranné rozvíjení klíčových kompetencí v kontextu vzájemných vztahů mezi člověkem a životním prostředím, s důrazem na vyvážené působení nejen společenských, ale i přírodních faktorů. Jde tedy o motivaci a poskytnutí příležitostí k dosažení znalostí, dovedností, postojů a návyků k ochraně a zlepšování životního prostředí, k utváření hierarchie životních hodnot slučitelných s udržitelným rozvojem, k smysluplnému jednání a tvořivosti ve prospěch životního prostředí, k udržitelnému způsobu života a k udržitelným vzorcům chování jednotlivců, skupin i společnosti jako celku. Nezanedbatelná je provázanost EVVO s problematikou zdraví a zdravého životního stylu. (V rámci metodického pokynu má EVVO stejný význam jako environmentální výchova nebo tradičně používaný pojem ekologická výchova.)</p>
Environmentální	<p>Jedná se o ekvivalent adjektiva českého pojmu životní prostředí (z angl. environment). Vědní obor interdisciplinárního charakteru zabývající se životním prostředím se nazývá environmentalistika. Bývá (ne zcela správně) zaměňován za pojem ekologický.</p>
Ekologie	<p>Jedná se o interdisciplinární vědní obor zabývající se vztahy mezi organismy navzájem a mezi organismy a prostředím. Užívání tohoto termínu je mnohdy nesprávně ztotožňováno s péčí o životní prostředí, ochranou přírody či společenskou (politickou) ideologií apod. Odvozený termín ekologický bývá (ne zcela správně) zaměňován za adjektivum environmentální.</p>
Ekologický výukový program	<p>Ekologický výukový program (EVP) je výchovně-vzdělávací lekce probíhající zpravidla mimo školu, tj. v přírodě, ve středisku ekologické výchovy apod. Obsah EVP je ekologický (v odborném slova smyslu) či environmentální. EVP využívá prvky souvislostního, problémového, a projektového vyučování, etické, estetické, pracovní i dramatické výchovy, heuristických metod aj. Důraz je kladen na odbornou úroveň a aktuálnost poskytovaných informací, rozvíjení tvořivosti, komunikace a týmové práce, aktivizaci k řešení problémů a na praktické poznatky žáků získávané mj. bezprostředním kontaktem s přírodninami, přírodními materiály i aktivním pobytem v terénu. EVP není výukový program bez ekologického/environmentálního obsahu a rovněž takový, který neovlivňuje postoje ve smyslu udržitelného rozvoje.</p>
Ekoporadna	<p>Ekoporadna je instituce, která</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vyvíjí soustavnou činnost v oblasti environmentálního poradenství, 2. nabízí informace z oblasti životního prostředí pro veřejnost, konzultace v oblasti šetrného vztahu k životnímu prostředí, projekty preventivní péče o městský nebo venkovský prostor, kontakty na kompetentní instituce v oblasti ŽP, podporu komunikace mezi orgány státní správy, samosprávy, odborníky, veřejností a podnikateli aj. (zdroj: <i>Organizační řád STEP</i>),

Pojem	Definice
	3. splňuje podmínky pro zajištění činnosti (dle přísl. právních předpisů, např. má alespoň jednoho profesionálního pracovníka v oblasti ekologického poradenství apod.).
Středisko ekologické výchovy	Středisko ekologické (environmentální) výchovy je zařízení, které se zaměřuje na realizaci výukových programů pro děti a mládež, vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky, mimoškolní činnost pro děti a mládež, akce pro širokou veřejnost, publikační činnost, případně další činnosti z oblasti EVVO.

4. VÝCHODISKA

Základním východiskem pro realizaci EVVO aktivit na území hl. m. Prahy je potřeba zlepšování stavu životního prostředí jako jedna z dlouhodobých priorit České republiky a zároveň celospolečenská podpora zdravého životního stylu, vzdělávání k udržitelnému rozvoji včetně environmentální výchovy a zapojení veřejnosti do aktivit vedoucích k ochraně životního prostředí. Zároveň se jedná o povinnost České republiky po vstupu do Evropské unie implementovat **směrnici č. 90/313/EHS, o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí.**

Realizace EVVO zároveň vychází z platných právních norem, zákonů a usnesení, národních koncepcí a programů, z předpisů Evropské unie a mezinárodních závazků, kterými je Česká republika vázána – viz následující podkapitoly.

4.1 Mezinárodní závazky pro ČR týkající se EVVO

- **Aarhuská úmluva** – je pro ČR závazná od roku 2004. Jedná se o úmluvu o přístupu k informacím, účasti veřejnosti v rozhodovacích procesech týkajících se životního prostředí a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí. Udává, že každý jedinec má právo nejen informace o ŽP na požádání získat, ale také být aktivně o stavu životního prostředí informován. Toto aktivní zpřístupňování informací předpokládá informační a osvětovou činnost veřejné správy z vlastní iniciativy s využitím srozumitelných a uživatelsky přístupných forem.
- **EU – směrnice č. 2003/4/ES ze dne 28. 1. 2003, o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí**
- **Deklarace o životním prostředí a rozvoji – nástroj Agenda 21** – obsahuje 27 zásad trvale udržitelného rozvoje. Téma ochrany životního prostředí, vzdělávání a výchovy k ochraně životního prostředí se prolíná všemi oblastmi Agendy 21. Zásada 10 stanoví, že „každý jedinec musí mít řádný přístup k informacím týkajícím se životního prostředí, které jsou v držení úřadů, včetně informací o nebezpečných látkách a činnostech probíhajících v jejich společenství... Státy musejí podporovat a napomáhat rozvoji vědomí a účasti veřejnosti tím, že budou v širokém měřítku zpřístupňovat informace.“

4.2 Legislativní předpisy ČR týkající se EVVO

- **Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí**
  - **§ 16**

Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.
- **Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí**
  - **§ 13**
    - (1) Ústřední správní úřady
      - a) v mezích své působnosti vytvářejí podmínky pro realizaci a rozvoj environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a
      - b) zajišťují odpovídající vzdělanost a informovanost svých zaměstnanců v oblasti životního prostředí.
    - (2) Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy spolu s dalšími ústředními správními úřady, kraje a obce v samostatné působnosti jsou povinny podporovat environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu vycházející

z principů udržitelného rozvoje zajišťované prostřednictvím státních i nestátních organizací.

(3) Ministerstvo životního prostředí

a) zpracovává Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice (dále jen „Státní program“) a předkládá jej vládě ke schválení,

b) garantuje, koordinuje a aktualizuje Státní program prostřednictvím akčních plánů na příslušná léta a

c) podporuje rozvoj osvěty vedoucí k preventivní ochraně životního prostředí (dále jen „environmentální poradenství“).

(4) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

a) zodpovídá za zařazení environmentální výchovy ve smyslu udržitelného rozvoje do základních pedagogických dokumentů a

b) podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje.

(5) Kraje v samostatné působnosti

a) zpracovávají, koordinují a aktualizují krajské koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (dále jen „krajská koncepce“) vycházející ze Státního programu a

b) podporují rozvoj environmentálního poradenství.

(6) Kraje umožňují obcím v samostatné působnosti podílet se na realizaci krajských koncepcí a vytvářet v této oblasti vlastní programy.

(7) Orgány veřejné správy s výjimkou organizačních složek státu mohou k podpoře environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty zřizovat zvláštní fondy.

➤ **Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**

• § 77a

(4) Krajské úřady dále ve svém správním obvodu, nejde-li o národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území anebo o vojenské újezdy,

w) spolupracují s ostatními správními úřady a orgány na zajišťování ekologické výchovy a vzdělávání.

• § 79

(2) Ministerstvo životního prostředí

c) spolupracuje s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky v zajišťování ekologické výchovy a vzdělávání.

➤ **Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon)**

• **za obecné cíle vzdělávání považuje mj. získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje.**

➤ **1048/2000, usnesení vlády ČR o Státním programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice**

• **který definuje jako jedny z úkolů na regionální úrovni zpracovat regionální koncepci EVVO, vytvořit regionální efektivní systém EVVO, spolupracovat s jednotlivými subjekty EVVO (školská zařízení, nestátní neziskové organizace, CEV/SEV, regionální rozvojové agentury aj., zpracovat regionální programy pro EVVO.**

➤ **1155/2006, usnesení vlády ČR k plnění usnesení vlády ze dne 23. října 2000 č. 1048, o Státním programu EVVO v ČR**

• **obdobně jako výše**

4.3 Relevantní koncepce týkající se EVVO

Koncepce a strategie na národní úrovni

- **Státní politika životního prostředí (2012–2020)**
  - vymezuje plán na realizaci efektivní ochrany životního prostředí v České republice do roku 2020. Hlavním cílem je zajistit zdravé a kvalitní životní prostředí pro občany žijící v České republice, výrazně přispět k efektivnímu využívání veškerých zdrojů a minimalizovat negativní dopady lidské činnosti na životní prostředí, včetně dopadů přesahujících hranice státu, a přispět tak ke zlepšování kvality života. Jedním z dlouhodobých preventivních nástrojů realizace politiky ŽP je EVVO.
- **Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice (SP EVVO)**
  - je základní strategický dokument zajišťující dlouhodobý rozvoj EVVO v ČR. V současné době probíhá jeho aktualizace.
- **Akční plán Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice na léta 2010–2012 s výhledem do roku 2015 (AP SP EVVO)**
  - je rozčleněn na 4 strategické oblasti:
    1. Klíčové oblasti vzdělávání v rámci EVVO,
    2. Infrastruktura v EVVO, koordinace, spolupráce, komunikace,
    3. Indikátory,
    4. Finanční rámec.
- **Státní program ochrany přírody a krajiny ČR**
  - byl přijat v červnu 1998. Aktualizovanou verzi vláda schválila 30. 11. 2009 usnesením č. 1497/2009.
- **Národní akční plán zdraví a životního prostředí**
  - má významnou roli v prosazování opatření na ochranu životního prostředí a zdraví. Na jeho základě byla přijata či novelizována řada legislativních opatření, podporován výzkum, rozvíjeny monitorovací systémy, zavedeny ekonomické a institucionální nástroje apod.
- **Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky**
  - určuje dlouhodobé cíle pro tři základní oblasti rozvoje moderní společnosti – ekonomickou, sociální a environmentální. Dokument je strukturován do 5 prioritních os: společnost, člověk a zdraví, ekonomika a inovace, rozvoj území, krajina, ekosystémy a biodiverzita, stabilní a bezpečná společnost.
- **Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj ČR (2008–2015)**
  - stanovuje priority a strategická opatření v oblasti vzdělávání pro udržitelný rozvoj pro období let 2008–2015.
- **Národní program rozvoje vzdělávání v České republice – Bílá kniha**
  - je závazný vládní dokument zastrešující rozvoj školství a všech dalších vzdělávacích institucí a aktivit, které se podílejí na utváření národní vzdělanosti. Formuluje myšlenková východiska, obecné záměry a rozvojové programy, které mají být směrodatné pro vývoj vzdělávací soustavy ve střednědobém horizontu.
- **Státní koncepce pro nakládání s odpady**
  - je komplexní odborný analyticko-strategický dokument hodnotící celou oblast nakládání s komunálními odpady a ostatními odpady z obcí.
- **Státní energetická koncepce**
  - zajišťuje spolehlivou, bezpečnou a k životnímu prostředí šetrnou dodávku energie pro potřeby obyvatelstva a ekonomiky ČR, a to za konkurenceschopné a přijatelné ceny za standardních podmínek. Současně musí zabezpečit nepřerušované dodávky

energie v krizových situacích v rozsahu nezbytném pro fungování nejdůležitějších složek infrastruktury státu a přežití obyvatelstva.

➤ **Rámcové programy pro všechny stupně vzdělávání**

- *jsou programové dokumenty konkretizující obecné cíle vzdělávání, specifikující klíčové kompetence důležité pro rozvoj osobnosti žáků, vymezující věcné oblasti vzdělávání a jejich obsahy. Dále charakterizují očekávané výsledky vzdělávání a stanovují rámce a pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů, včetně učebních plánů. Jedním z jejich průřezových témat je environmentální výchova, která má průnik do většiny vyučovaných předmětů.*

➤ **Doporučené očekávané výstupy (pro základní školy a gymnázia)**

- *jedná se o metodickou podporu pro zvýšení kvality výuky, plánování a hodnocení průřezových témat na základních školách a gymnáziích. Metodická podpora je „mostem“ mezi pojetím průřezových témat v rámcových vzdělávacích programech a specifickými potřebami praxe, pomáhá učitelům pro potřebu výuky konkretizovat vzdělávací obsah tematických okruhů.*

➤ **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015–2020**

- *navazuje na předchozí dlouhodobý záměr a v souladu se Strategií vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 stanovuje hlavní cíle regionálního vzdělávání, a to zejména: zvýšení dostupnosti předškolního vzdělávání a povinný poslední ročník předškolního vzdělávání, zkvalitnění 2. stupně základního vzdělávání, podpora středního odborného školství, přiměřený rozvoj sítě škol a školských zařízení vzhledem k dlouhodobé uplatnitelnosti absolventů ve společnosti a na trhu práce a kariérní systém a standard profese učitele.*

➤ **Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020**

- *je základním rámcem české vzdělávací politiky, klíčovým dokumentem a zároveň podmínkou pro čerpání prostředků z Evropské unie. Dokument obsahuje tři klíčové priority. Tou první je snižování nerovnosti ve vzdělávání. Druhou je podpora kvalitní výuky učitele, s čímž souvisí dokončení a zavedení kariérního systému či posílení kvalitní výuky budoucích pedagogů na vysokých školách. Třetí prioritou je odpovědné a efektivní řízení vzdělávacího systému.*

➤ **Metodický pokyn MŠMT k zajištění EVVO (č. j. 16745/2008-22)**

- *informuje zřizovatele a ředitele škol a školských zařízení o environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě a stanoví doporučené postupy při jeho realizaci ve školách.*

➤ **Meziresortní dohoda mezi MŽP a MŠMT o EVVO z roku 1999**

- *Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se dohodly na společném postupu při zabezpečování environmentální osvěty, vzdělávání a výchovy v České republice, v souvislosti s účinností zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, kterým je založeno zmocnění obou ministerstev spolupracovat v oblasti EVVO (ve smyslu ustanovení § 13 citovaného zákona). Obě ministerstva prosazují environmentální osvětu, vzdělávání a výchovu jako multidisciplinární nástroj poskytující informace, vědomosti, znalosti i dovednosti a utvářející odpovědný vztah a chování občanů k životnímu prostředí.*

Koncepce hl. m. Prahy

➤ **Strategický plán hl. m. Prahy z roku 2008**

- *Oblast EVVO v hl. m. Praze je součástí strategického plánu v rámci oblasti „Prostředí“, strategického cíle „5.2 Zvýšení všeobecného pocitu spoluzodpovědnosti za udržitelný rozvoj města“:*

- *Cíleně posilovat ekologické povědomí obyvatel a návštěvníků města, pozitivně je motivovat k ekologicky šetrnému jednání.*
  - *Umožnit veřejnosti (zajímavým skupinám občanů) aktivní účast na rozhodovacím procesu o otázkách životního prostředí a rozvoje města.*
  - *Zajistit realizaci kvalitních programů v rámci Krajské koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty na území hl. m. Prahy (EVVO).*
  - *Zlepšit informovanost o záměrech města týkajících se životního prostředí a aktivitách EVVO.*
  - *Koordinovat a podporovat spolupráci subjektů EVVO mezi všemi cílovými skupinami.*
- **Integrovaný krajský program snižování emisí a zlepšení kvality ovzduší na území aglomerace hlavní město Praha**
- *je zásadní koncepční dokument pro postup města v úsilí o další zlepšování parametrů kvality ovzduší jako jedné ze základních podmínek kvality života jeho obyvatel.*
- **Územní energetické koncepce hl. m. Prahy pro období 2013–2033**
- **Plán odpadového hospodářství hl. m. Prahy – průvodce odpadů**
- *Účelem plánu je vytvoření podmínek pro předcházení vzniku odpadů a nakládání s nimi v souladu se zákonem o odpadech. Cílem je navrhnout takový integrovaný systém nakládání s odpady, který zefektivní současný systém a upřednostní materiálové využívání odpadů před jejich odstraněním.*
- **Koncepce účinnější péče o památkový fond v hlavním městě Praze**
- *Tuto koncepci vydal MHMP, odbor památkové péče. Její součástí je např. komplex kroků vedoucích k zabezpečení ochrany památkových hodnot na území hlavního města, mezi něž se řadí mj. zapojení obce, občanských iniciativ a odborníků, zásady uchování těchto hodnot aj.*
- **Střednědobá koncepce rozvoje ZOO Praha na léta 2013–2017**
- *Tato koncepce byla schválena Radou hl. města Prahy dne 4. 9. 2012. Zabývá se mj. investičními plány se zaměřením na rozšiřování, přestavbu nebo výstavbu nových pavilonů.*
- **Energetická koncepce ZOO Praha**
- *Cílem této koncepce bylo zpracovat studii proveditelnosti energocentra na území ZOO Praha, zpřístupnit jeho komplex pro veřejnost a přiblížit návštěvníkům zahrady, jakým způsobem lze v podmínkách zoologické zahrady ekologicky a šetrně využívat materiály organického původu.*
- **Střednědobá koncepce fungování a rozvoje Botanické zahrady hl. m. Prahy**
- *Generel rozvoje botanické zahrady byl aktualizován v roce 2011 a navržen s výhledem do roku 2018. Zabývá se např. zlepšením návštěvnické vybavenosti a veškerých služeb pro návštěvníky (vybudování různých altánů a přístřešků pro odpočinek), využitím vody a vodních zdrojů pro závlahu nebo stavbou výstavního pavilonu. Realizací této koncepce se snaží Botanická zahrada hl. m. Prahy o dosažení vysokých standardů, které jsou v dnešní době kladeny na návštěvnickou vybavenost a infrastrukturu.*
- **Koncepce rozvoje krajiny městské části Praha 12 a péče o ni (Koncepce ochrany přírody a krajiny)**
- *Tuto koncepci vydala v květnu roku 2005 městská část Praha 12. Koncepce mj. obsahuje přehled doporučení, jak podporovat rozvoj přírody a krajiny a vztah obyvatel k přírodním hodnotám Prahy 12.*

- **Příloha k usnesení Zastupitelstva městské části Praha 4 č. 7Z-28/2007, ze dne 14. 12. 2007 – Koncepce rozvoje životního prostředí**
  - *Cílem této koncepce je např. zapojení škol do soutěží v oblasti životního prostředí, prohloubení kontaktů veřejné správy s „mladými ochránci přírody“, zejména podporou přírodovědných kroužků, zlepšení informovanosti veřejnosti prostřednictvím internetu, pravidelné informování veřejnosti o ekologických aktivitách aj.*

4.4 Strategická usnesení Rady a Zastupitelstva hl. m. Prahy v oblasti EVVO

Rada hl. m. Prahy (výběr nejdůležitějších)

- **USNESENÍ** Rady hlavního města Prahy k návrhu Krajské koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (KK EVVO) – č. 0121 ze dne 1. 2. 2005
- **USNESENÍ** Rady hlavního města Prahy k navýšení rozpočtu hlavního města Prahy na r. 2006 v kapitole 02 na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu – č. 0475 ze dne 4. 4. 2006
- **USNESENÍ** Rady hlavního města Prahy k návrhu Akčního plánu KK EVVO kraje hlavní město Praha:
  - *na rok 2007 – usnesení č. 1322 ze dne 29. 8. 2006*
  - *na období 2009–2010 – usnesení č. 268 ze dne 10. 3. 2009*
  - *na rok 2011 – usnesení č. 1392 ze dne 31. 8. 2010*
  - *na období 2012–2013 – usnesení č. 142 ze dne 7. 2. 2012*
  - *na období 2014–2015 – usnesení č. 1800 ze dne 29. 7. 2014*
- **USNESENÍ** Rady hlavního města Prahy k realizaci koncepce Informačního systému o životním prostředí v Praze (IOŽIP) – č. 1963 ze dne 15. 12. 2009
- **USNESENÍ** Rady hlavního města Prahy k návrhu Koncepce grantového schématu hl. m. Prahy pro oblast životního prostředí – usnesení č. 227 ze dne 3. 3. 2009
- **USNESENÍ** Rady hlavního města Prahy k návrhu na vyhlášení grantového řízení¹ na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy:
  - *pro rok 2008 - usnesení č. 818 ze dne 17. 6. 2008*
  - *pro rok 2009 – I. kolo - usnesení č. 227 ze dne 3. 3. 2009*
II. kolo - usnesení č. 949 ze dne 21. 7. 2009
  - *pro rok 2010 – usnesení č. 1870 ze dne 8. 12. 2009*
  - *pro rok 2011 – usnesení č. 1969 ze dne 14. 12. 2010*
  - *pro rok 2012 – usnesení č. 1741 ze dne 8. 11. 2011*
  - *pro rok 2013 – usnesení č. 1957 ze dne 20. 11. 2012*
  - *pro rok 2014 – usnesení č. 2079 ze dne 12. 11. 2013*
  - *pro rok 2015 – usnesení č. 3289 ze dne 19. 12. 2014*
- **USNESENÍ** Rady hlavního města Prahy k návrhu na přidělení grantů v oblasti životního prostředí v rámci grantového řízení v roce 2010 – č. 700 ze dne 18. 5. 2010
- **USNESENÍ** Rady hlavního města Prahy k návrhu na přidělení grantů na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy:
  - *pro rok 2007 – usnesení č. 1006 ze dne 22. 6. 2007 a č. 1677 ze dne 6. 11. 2007*
  - *pro rok 2008 – usnesení č. 818 ze dne 17. 6. 2008*
  - *pro rok 2009 – usnesení č. 949 ze dne 21. 7. 2009 (revokováno usnesením Rady HMP č. 1615 ze dne 3. 11. 2009) a usnesení č. 1628 ze dne 10. 11. 2009*
  - *pro rok 2011 – usnesení č. 653 ze dne 17. 5. 2011*
  - *pro rok 2012 – usnesení č. 688 ze dne 22. 5. 2012*
  - *pro rok 2013 – usnesení č. 829 ze dne 21. 5. 2013*
  - *pro rok 2014 – usnesení č. 813 ze dne 22. 4. 2014*

¹ *Návrhy na vyhlášení grantového řízení projednává a schvaluje Rada HMP (nikoliv Zastupitelstvo HMP).*

- *pro rok 2015 – usnesení č. 1213 ze dne 26. 5. 2015*

➤ **USNESENÍ** Rady hlavního města Prahy k problematice péče o zraněné volně žijící živočichy na území hl. m. Prahy – č. 907 ze dne 28. 4. 2015

Význam pro rozvoj EVVO v hl. m. Praze v dalším období má také **Programové prohlášení Rady hlavního města Prahy pro volební období 2014–2018** (ze dne 19. 2. 2015), v rámci kterého je vyjadřována podpora EVVO. Programové prohlášení deklaruje v rámci oblasti V. Životní prostředí toto znění: „*V environmentální výchově, vzdělávání a osvětě chceme nejširší pražské veřejnosti i cílovým skupinám obyvatelstva vysvětlovat, proč je péče o životní prostředí skutečným veřejným zájmem.*“ Dle prohlášení Rada hl. m. Prahy:

- podpoří environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu jak mezi veřejností, tak cílovými skupinami obyvatelstva (např. žáci a studenti, učitelé, majitelé a nájemci pozemků);
- bude dále podporovat a rozšiřovat grantový systém v oblasti životního prostředí, neboť tento systém vede k zapojování veřejnosti do péče o životní prostředí v místě bydliště a plní tak i výraznou ekovýchovnou funkci.

Zastupitelstvo hl. m. Prahy (výběr nejdůležitějších)

- **USNESENÍ** Zastupitelstva hlavního města Prahy k Dlouhodobému záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy – č. 36/19 ze dne 30. 3. 2006
- **USNESENÍ** Zastupitelstva hlavního města Prahy k návrhu na změnu zřizovací listiny příspěvkové organizace Lesy hl. m. Prahy – č. 12/23 ze dne 13. 12. 2007
- **USNESENÍ** Zastupitelstva hlavního města Prahy k Dlouhodobému záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy a k Programu plnění Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy – č. 17/36 z dne 29. 5. 2008
- **USNESENÍ** Zastupitelstva hlavního města Prahy k návrhu na schválení zřizovací listiny příspěvkové organizace Lesy hl. m. Prahy – č. 40/137 ze dne 16. 9. 2010
- **USNESENÍ** Zastupitelstva hlavního města Prahy k návrhu na přidělení grantů na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy:²
  - *pro rok 2009 – usnesení č. 31/48 ze dne 26. 11. 2009 a č. 31/49 ze dne 26. 11. 2009*
  - *pro rok 2010 – usnesení č. 38/59 ze dne 3. 6. 2010*
  - *pro rok 2011 – usnesení č. 7/11 ze dne 26. 5. 2011*
  - *pro rok 2012 – usnesení č. 17/48 ze dne 24. 5. 2012*
  - *pro rok 2013 – usnesení č. 30/97 ze dne 20. 6. 2013*
  - *pro rok 2014 – usnesení č. 38/16 ze dne 24. 4. 2014*
  - *pro rok 2015 – usnesení č. 7/83 ze dne 28. 5. 2015*
- **USNESENÍ** Zastupitelstva hlavního města Prahy k návrhu zřizovací listiny příspěvkové organizace Lesy hl. m. Prahy – č. 37/11 ze dne 27. 3. 2014

Zastupitelstvo HMP má pro oblast ŽP zřízený Výbor pro životní prostředí, infrastrukturu a technickou vybavenost, přičemž jeho součástí je také oblast EVVO.³

² Do roku 2008 nebylo přidělování grantů schvalováno Zastupitelstvem HMP.

³ Z každého zasedání výboru jsou vyhotoveny zápisy – např. projednání vybudování nového Střediska ekologické výchovy hl. m. Prahy dle zápisu z 2. zasedání Výboru životního prostředí ZHMP konaného dne 8. 2. 2012 apod.

5. IDENTIFIKACE SOUČASNÝCH TRENDŮ V OBLASTI EVVO

Předmětem této kapitoly je stručný popis základních vývojových trendů a současných přístupů EVVO v souvislosti s vývojem v celospolečenské a vzdělávací oblasti. Nejde však o zachycení kompletního **výčtu všech aktuálních trendů a přístupů v EVVO, neboť ty se dynamicky mění a vyvíjejí.**

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta se začaly rozvíjet od 70. let 20. století v severní Americe a v západní Evropě v souvislosti s globální diskusí o znečišťování životního prostředí a potřebou nacházení vhodných řešení. Za tuto dobu došlo k výraznému rozvoji i v chápání a pojetí problematiky EVVO.

Zatímco v původním pojetí bylo EVVO zacílené na zvyšování znalostí o životním prostředí a ekologii, které mělo vést k odpovědnému chování každého jedince k ŽP, postupně (na základě praktického ověřování a mnoha výzkumů) bylo zjištěno, že pouze samotné předávání informací veřejnosti nemá příliš velký dopad na změnu jejich chování vůči ŽP.

V 90. letech 20. století tak docházelo k trendu přesouvání neformálního, „dobrovolnického“ pojetí EVVO (neformální aktivity různých mimoškolních činností motivovaných pedagogy, dobrovolníky, nevládních organizací, sdružení a spolků apod.) na formální ekologické vzdělávání (zejména ve školách, prostřednictvím poskytovatelů EVVO). To znamená, že došlo k pevnému zakotvení EVVO v legislativních dokumentech a institucionálnímu zajištění na jednotlivých úrovních veřejné správy i v neveřejném sektoru. Tento vývoj znamenal, že v současnosti je oblast EVVO jednou z priorit vlády ČR.

Pro tvorbu nové Krajské koncepce EVVO hl. m. Prahy je však nutné znát současné trendy a přístupy v ČR. Podrobnou analýzou různých národních, krajských, strategických a jiných dokumentů byly jako **hlavní současné trendy a přístupy identifikovány tyto:**

- 1) Užší vztah a provázanost EVVO s principy udržitelného rozvoje a udržitelného způsobu života (tj. životního prostředí, sociální a ekonomické oblasti);
- 2) Zaměření především na rozvíjení základních způsobilostí (kompetencí) definovaných v dokumentu Cíle a indikátory pro environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu v České republice vydané MŽP v roce 2011;
- 3) Zaměření na širší pojetí EVVO témat směrem ke komplexnímu vzdělávání o životním prostředí;
- 4) Posilování významu témat v EVVO (např. ekologicky šetrné spotřebitelské chování, angažovanost a zapojení veřejnosti, provázání ekologických témat se sociální a ekonomickou problematikou apod.);
- 5) Přetrvávající trend výrazné závislosti realizace EVVO aktivit na financování z dotačních a grantových zdrojů – může vést k nízké míře stability a udržitelnosti systému EVVO;
- 6) Pokračování trendu záboru přírodních ploch, což má negativní vliv na realizaci EVVO zejména ve větších městech;
- 7) Rozšiřování nabídky a různorodosti volnočasových, mimoškolních a osvětových aktivit v ekologické výchově;
- 8) Preference dlouhodobých komplexních ekologických vzdělávacích programů před realizací jednorázových vzdělávacích aktivit;
- 9) Prosazování inovativních metod a způsobů EVVO s využitím moderních informačních technologií a vzdělávání v terénu;
- 10) Aktivní zapojování veřejnosti a dalších skupin do poznávání přírody a životního prostředí;

- 11) Výrazné zacílení EVVO aktivit na děti a žáky mateřských a základních škol – rozvoj vztahu k přírodě již od dětského věku;
- 12) Rozvoj lesních mateřských škol, lesních klubů, přírodních školních zahrad;
- 13) Rozvoj výzkumných aktivit v oblasti EVVO, implementace badatelských přístupů do vzdělávání;
- 14) Rozvoj odborné obce a diskuze v EVVO (recenzovaný časopis ENVIGOGIKA);
- 15) Vyšší míra koordinace a spolupráce mezi subjekty EVVO.

Do výše uvedeného přehledu je zcela jistě možné zařadit také další trendy a přístupy v oblasti environmentálního vzdělávání. Nad touto problematikou však v současné době **probíhá široká odborná diskuze pod vedením Ministerstva životního prostředí, která by měla vést k definování nových směrů EVVO v ČR a k vytvoření aktualizovaného Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice (předpokládané schválení vládou v polovině roku 2016).**

6. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU EVVO V HL. M. PRAZE

Obsahem této kapitoly je **analýza současného stavu EVVO na území hl. m. Prahy**. Analýza byla zpracována na základě dostupných sekundárních informačních zdrojů, strategických dokumentů v oblasti EVVO, ročenek a dalších dokumentů Magistrátu hl. m. Prahy, podkladů poskytnutých od zadavatele a dalších zainteresovaných subjektů. V rámci zajištění principu partnerské spolupráce a transparentního postupu byli do analytické části zapojeni také členové Řídicího výboru KK EVVO a hlavní cílové skupiny prostřednictvím realizace sociologického průzkumu a veřejného projednávání v rámci kulatého stolu (realizace: červen 2015).

6.1 Cíle a obsah současné EVVO

Cíle EVVO v hl. m. Praze vycházejí z obecných cílů a hodnot EVVO v ČR. Krajská koncepce EVVO tyto cíle dále rozvíjí a zpřesňuje na základě místních charakteristik a potřeb. Níže jsou uvedeny obecné cíle EVVO v rámci ČR i konkrétněji v rámci hl. m. Prahy.

6.1.1 Obecné cíle a základní hodnoty EVVO v ČR

Základní cíle České republiky v oblasti EVVO jsou stanoveny v dokumentu **Cíle a indikátory pro environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu v České republice** vydaném Ministerstvem životního prostředí v roce 2011:

„Obecným cílem EVVO v České republice je rozvoj kompetencí potřebných pro environmentálně odpovědné jednání, tj. jednání, které je v dané situaci a daných možnostech co nejpríznivější pro současný i budoucí stav životního prostředí.

Environmentálně odpovědné jednání je chápáno jako odpovědné osobní, občanské a profesní jednání, týkající se zacházení s přírodou a přírodními zdroji, spotřebitelského chování a aktivního ovlivňování svého okolí s využitím demokratických procesů a právních prostředků. EVVO k takovému jednání připravuje a motivuje, samotné jednání je věcí svobodného rozhodnutí jednotlivce.“

EVVO rozvíjí kompetence pro environmentálně odpovědné jednání v následujících oblastech:

- Vztah k přírodě
- Vztah k místu
- Ekologické děje a zákonitosti
- Environmentální problémy a konflikty
- Připravenost jednat ve prospěch ŽP

Pro každou z výše uvedených pěti oblastí kompetencí je v následující tabulce stanoveno několik rámcových cílů, které společně vytvářejí komplex (soubor) žádaných znalostí, dovedností, schopností a postojů, kterých by mělo být prostřednictvím EVVO dosahováno.⁴

Tabulka 6.1: Rámcové cíle kompetencí v dílčích oblastech

Oblast kompetencí	Rámcové cíle
Vztah k přírodě	<ul style="list-style-type: none"> • Potřeba kontaktu s přírodou • Schopnost přímého kontaktu s přírodním prostředím • Citlivost k přírodě • Reflexe různých pohledů na přírodu, postojů k ní a ujasňování si vlastních hodnot a postojů
Vztah k místu	<ul style="list-style-type: none"> • Znalost místní krajiny, její jedinečnosti a schopnost interpretovat ji v souvislostech • Vědomí sounáležitosti s místem a regionem a pocit zodpovědnosti za něj

⁴ BROUKALOVÁ, L., NOVÁK, M. *Cíle a indikátory pro environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu v České republice*. MŽP, 2011.

Oblast kompetencí	Rámcové cíle
Ekologické děje a zákonitosti	<ul style="list-style-type: none"> • Zájem o pochopení ekologických dějů a jejich zkoumání • Schopnosti a dovednosti pro zkoumání přírody a životního prostředí • Porozumění základním ekologickým dějům a zákonitostem • Porozumění významu ekologických dějů a zákonitostí pro život člověka • Propojování znalostí ekologických dějů a zákonitostí s každodenním životem
Environmentální problémy a konflikty	<ul style="list-style-type: none"> • Schopnost analýzy environmentálních problémů a konfliktů • Schopnost formulovat vlastní názor na problém, posuzovat variantní řešení a navrhnout řešení vlastní • Schopnost spolupráce a komunikace při řešení environmentálních konfliktů
Připravenost jednat ve prospěch životního prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • Znalost základních principů ochrany životního prostředí • Znalosti a dovednosti potřebné pro šetrné zacházení s přírodou a přírodními zdroji • Znalosti a dovednosti pro spotřebitelské chování • Znalosti a dovednosti pro aktivní ovlivňování svého okolí • Přesvědčení o vlastním vlivu na předcházení a řešení problémů životního prostředí

Zdroj: BROUKALOVÁ, L., NOVÁK, M. Cíle a indikátory pro environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu v České republice. MŽP, 2011.

6.1.2 Cíle EVVO pro hl. m. Prahu do roku 2015

Cíle EVVO pro hl. m. Prahu do roku 2015 shrnuje Krajská koncepce EVVO na území hl. m. Prahy 2005–2015 (KK EVVO). Globální cíl EVVO pro hl. m. Prahu je definován prostřednictvím vize.

„V roce 2015 obyvatelé hl. m. Prahy mají povědomí, kvalitní znalosti o EVVO, jednají v souladu s principem udržitelného rozvoje a jsou si vědomi odpovědnosti za ochranu životního prostředí.“

KK EVVO dále definuje specifické cíle dílčích prioritních oblastí, které tuto vizi naplňují, viz následující tabulku.

Tabulka 6.2: Specifické cíle dílčích prioritních oblastí

Prioritní oblast	Specifický cíl
Vzdělávání, výchova a odborné zázemí	Vytvoření nabídky a podpora rozvoje vzdělávacích, výchovných a osvětových aktivit pro všechny cílové skupiny, která je aktuální, dostupná a srozumitelná, atraktivní, odborně zajišťovaná a kvalitně prováděná všemi subjekty, které se zaměřují na oblast EVVO včetně MHMP a úřadů městských částí.
Poskytování informací o aktivitách EVVO	Zajištění jednoduchého přístupu ke kvalitním informacím o aktivitách EVVO kombinací různých forem a způsobů informování pro obyvatele Prahy.
Systém financování aktivit EVVO	Vytvoření funkčního a dostatečně finančně zabezpečeného systému financování aktivit EVVO s podílem zdrojů hl. m. Prahy, městských částí, podnikatelského sektoru, případně dalších zdrojů (národních i mezinárodních).
Pozitivní motivace a propagace aktivit EVVO	Motivace obyvatel Prahy k ekologickému jednání.
Komunikace v oblasti EVVO	Zajištění rychlé a spolehlivé výměny informací mezi jednotlivými subjekty EVVO a také zřizovateli, potenciálními i reálnými donory, veřejností a cílovými skupinami (včetně obdobného cíle po linii MHMP a úřadů MČ), která by napomohla efektivnějšímu fungování EVVO na území hl. m. Prahy.
Pozitivní motivace a propagace aktivit EVVO	Zajištění vhodných míst pro EVVO v rámci zlepšení biodiverzity na území hl. m. Prahy včetně zajištění vhodného místa pro EVVO v každém katastrálním území.

Zdroj: Krajská koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy, osvěty na území hl. m. Prahy (2005–2015), 2004.

6.2 Zhodnocení vývoje EVVO na území hl. m. Prahy

V textu níže je stručně popsán vývoj v oblasti EVVO v hl. m. Praze za posledních 10 let, tj. od roku 2005. Text navazuje na dokument Analýza plnění cílů KK EVVO 2005–2015 a představuje a shrnuje hlavní události ve sledovaném období v prioritních oblastech stanovených stávající KK EVVO, zejména v návaznosti na realizaci projektů a aktivit EVVO. Podrobnější informace jsou obsaženy ve výše zmíněném analytickém dokumentu.

➤ **Oblast: Systém environmentálního vzdělávání, výchovy, osvěty a odborného zázemí**

Od roku 2005 došlo k **nastartování systému EVVO** ve spolupráci hl. m. Prahy s dalšími subjekty, jež se EVVO v Praze zabývají (školy, městské části, městské organizace, další veřejné instituce, nevládní neziskové organizace, podnikatelské subjekty apod.). Vzhledem k existenci Krajské koncepce EVVO 2005–2015 zároveň **vzrostla podpora EVVO aktivit ze strany orgánů veřejné správy** – MHMP a městských částí – formou dotací, grantů, rozšiřováním informačních kanálů a množstvím předávaných informací.

Došlo ke **zlepšení koordinace EVVO na krajské úrovni** – byla zřízena pozice krajského koordinátora EVVO a Poradní skupiny EVVO, která se scházela minimálně čtyřikrát do roka, řešila především koncepční záležitosti, zejména přípravu pravidelných akčních plánů KK.

Prostřednictvím portálu ENVIS 4 a projektu zaměřeného na metodickou podporu probíhal **rozvoj spolupráce s některými městskými částmi** a zároveň byla realizována školení pracovníků veřejné správy. Dosud však není mnoho MČ v oblasti EVVO aktivních, a to vzhledem k nenastartované systematické a koncepční spolupráci mezi magistrátem a městskými částmi.

V průběhu celého sledovaného období byla postupně **rozšiřována nabídka vzdělávacích, výchovných a osvětových aktivit pro hlavní cílové skupiny** – školy, veřejnost, neziskové organizace, veřejnou správu.

Od roku 2008 byla nastavena **systémová podpora vzdělávacích programů v Praze** prostřednictvím krátkodobých ekologických výukových programů (EVP) a dlouhodobých programů a projektů pro školy, která je realizována formou veřejných zakázek. Kvalita EVP a dalších programů měla však různou úroveň, přičemž neprobíhalo důsledné hodnocení ani ověřování kvality na úrovni celého systému. Na druhé straně kvalita řady aktivit byla vyhodnocována nejen zpětnou vazbou, ale i standardními evaluačními výzkumy poskytovatelů těchto aktivit. Poskytovatelé tak běžně získávají zpětnou vazbu nehlédě na systém, požadavky a koncepci EVVO.

Mnohé aktivity podpořené v rámci naplňování KK EVVO, jako např. specializační školení a semináře pro pedagogy, pomáhaly školám v kvalitní realizaci EVVO.

Docházelo také k systémovému **rozvoji sítí pedagogů a škol** v oblasti EVVO (Mrkvička, M.R.K.E.V., Klub ekologické výchovy apod.).

➤ **Oblast: Informovanost o aktivitách environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty**

Oproti původnímu stavu v roce 2005 došlo ve sledovaném období k rapidnímu **zlepšení informovanosti o EVVO** všech cílových skupin způsobenému především rozvojem informačních technologií a nastavením informačního systému EVVO na krajské úrovni.

V průběhu posledních deseti let došlo k rozvoji využívání různých druhů informačních zdrojů, zejména **webových informačních portálů**. Na začátku se jednalo o relativně roztráštěné portfolio, přičemž vyvstala potřeba koncentrovat informace „na jednom místě“. Původně vzniklý informační systém Informační servis o životním prostředí (ENVIS), byl v roce 2014 nahrazen Portálem životního prostředí hlavního města Prahy, který integruje

nejrůznější zdroje informací o ŽP a EVVO (např. Atlas ŽP, PREMIS apod.). Pro EVVO však není vytvořen samostatný portál, informace o EVVO jsou zařazeny do jedné ze sekcí Portálu ŽP hl. m. Prahy.

Hlavní město Praha připravovalo v uvedeném období prostřednictvím kompetentních odborů a dále ve spolupráci s dalšími subjekty (středisky ekologické výchovy, úřady městských částí a infocentry) velké množství informačních, osvětových, vzdělávacích i dalších materiálů týkajících se EVVO a oblasti ochrany a péče o životní prostředí. Pro všechny hlavní cílové skupiny byla pravidelně vydávána ročenka o stavu ŽP v Praze, dále bylo podpořeno vydání publikace Praha a ekologická výchova vycházející z KK EVVO a další publikace vztahující se k EVVO a ŽP, např. Prahou podél potoků nebo Život pro planetu Zemi – 365 podnětů pro každodenní ekologický život apod.

Za účelem zvyšování informovanosti veřejnosti byly každoročně rozesílány nabídky služeb jednotlivých organizací na MČ a informací k EVVO. MHMP a dalšími poskytovateli EVVO byly pravidelně pořádány konference EVVO a informační kampaně, které byly obsahem a formou přizpůsobovány jednotlivým skupinám, případně další významné akce (často spojené s oslavou významného dne životního prostředí – Dne Země a dalších).

Zásadní pro zlepšení obecné informovanosti byla **podpora rozvoje a stabilizace sítě ekologických poraden v kraji**, jejichž hlavním cílem je poskytovat odborné a kvalifikované rady a doporučení, informovat o environmentálních problémech a jejich řešeních, popularizovat výsledky vědy a výzkumu ve prospěch životního prostředí v praxi, přibližovat šetrné životní standardy požadavkům veřejnosti a ovlivňovat veřejnost ve směru udržitelného rozvoje společnosti.

➤ **Oblast: Komunikace subjektů v oblasti EVVO**

Oproti dřívějšímu stavu v roce 2005 došlo ke zlepšení v komunikaci mezi jednotlivými subjekty. Zásadní roli v tomto sehrálo zavedení systémového řízení a koordinace EVVO na krajské úrovni (viz také Oblast: Systém environmentálního vzdělávání, výchovy, osvěty a odborného zázemí). Intenzivní komunikace probíhala v rámci Poradní skupiny EVVO, která je složená z odborníků na EVVO.

Při realizaci různých aktivit EVVO docházelo ke vzájemné spolupráci a komunikaci mezi jednotlivými subjekty, tato komunikace však byla často založena nikoliv na koncepčním koordinovaném přístupu, ale na samotné aktivitě, partnerství a důvěře mezi jednotlivými participujícími subjekty. Vzájemná výměna informací tak neprobíhala příliš koordinovaně. Rozdíly panují v komunikaci mezi jednotlivými skupinami subjektů EVVO (např. veřejná správa – NNO, školy – NNO, veřejná správa – podniky, veřejná správa – veřejnost apod.). Až na výjimky neprobíhala funkční a efektivní spolupráce a komunikace mezi MHMP a městskými částmi, případně mezi městskými částmi navzájem. Pouze některé MČ se zapojovaly do komunikace a realizace aktivit spojených s EVVO. Komunikace s podnikatelským sektorem ve většině případů probíhala zřídka nebo velice omezeně. Výrazně lepší situace byla v koordinaci činností, komunikaci a sdílení informací mezi subjekty EVVO zapojenými do sítě pražských ekoporaden a v rámci sítě Pavučina, z. s., a také v komunikaci mezi poskytovateli EVVO a školami.

Mezi hlavní aktivity pro výměnu informací a rozvoj komunikace v oblasti EVVO patřila průběžná setkání, semináře a školení pro jednotlivé subjekty EVVO, školy, pedagogy, pořádání krajských konferencí EVVO apod.

➤ **Oblast: Systém financování aktivit environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty**

Zásadním zlomem v oblasti financování EVVO bylo trvalé **ukotvení kapitoly EVVO do rozpočtu hl. m. Prahy** a vytvoření **systému financování aktivit EVVO**. Hlavním zdrojem financí je rozpočet hl. m. Prahy (prostřednictvím veřejných zakázek, grantového systému, podpory programů apod.). Na úrovni magistrátu byla definována pravidla, podmínky a způsob pro podávání žádostí o grantovou podporu projektů v oblasti životního prostředí vč. hodnotících kritérií pro výběr vhodných projektů.

V roce 2009 byla vytvořena a Radou HMP schválena **Koncepce grantového schématu hl. m. Prahy pro oblast životního prostředí**. Každoročně byly stanoveny grantové tematické oblasti, v rámci kterých mohly být předkládány projektové žádosti o podporu (pro r. 2015 se jedná o 6 tematických oblastí, z nichž největší objem financí je určen na téma Ekologická výchova).

Do roku 2013 byly vzdělávací programy pro školy finančně podporovány formou veřejných zakázek, od následujícího roku došlo k přesunu systémové finanční podpory do grantového programu MHMP.

Dalším zdrojem financování EVVO jsou **rozpočty městských částí HMP**. V období let 2005–2015 však ve většině MČ nedošlo k nastavení funkčního systému financování EVVO ani nebylo zavedeno grantové schéma pro oblast EVVO, řada z nich dosud nemá vyčleněnou kapitolu na aktivity EVVO. Finanční podpora ze strany MČ je tak poměrně nízká.

Intenzivní financování probíhalo zejména u významných subjektů EVVO (středisek ekologické výchovy), které realizují dlouhodobé a pravidelné aktivity pro širší spektrum cílových skupin.

➤ **Oblast: Motivační a propagační aktivity**

Ve sledovaném období nedošlo k vytvoření koncepčního systému pro pozitivní motivaci jednotlivých cílových skupin. Hlavní motivace a propagace byla realizována osvětovou činností subjektů realizujících programy, soutěže a jiné aktivity EVVO, které cílily na vybrané skupiny (zejména školy) za účelem zvýšení jejich zájmu o ochranu životního prostředí. Většina těchto aktivit však probíhala pouze v případě, že se na ně podařilo zajistit financování, nikoliv systematickým a koncepčním (i koordinovaným) způsobem.

Přestože nelze přesně určit rozsah zasažených obyvatel Prahy propagačními aktivitami EVVO, v tomto hledisku došlo v daném období k výraznému zlepšení. Mezi hlavní aktivity patřily:

- Realizace samostatných propagačních a osvětových akcí a kampaní – největší propagační aktivitou byla kampaň u příležitosti Dne Země, která byla systematicky cílená a pravidelně koordinovaná;
- Realizace krátkodobých i dlouhodobých soutěží a her realizovaných zejména NNO působícími v oblasti EVVO – cílovou skupinou byla nejčastěji široká veřejnost a žáci a studenti škol a školních zařízení;
- Akce zaměřené na seznamování různých cílových skupin s možnostmi ekologizace budov a provozu – např. ve školách prostřednictvím dlouhodobého programu Ekoškola;
- Rozesílání informací na MČ, subjektům EVVO a dalším cílovým skupinám;
- Vydávání letáků, propagačních a informačních materiálů, publikací pro širokou i odbornou veřejnost s EVVO tematikou.

➤ **Oblast: Rozvoj vhodných ploch pro realizaci EVVO**

Byly realizovány aktivity zacílené zejména na větší využívání stávajících ploch pro aktivity EVVO. V této oblasti došlo zejména k rozšiřování a podpoře středisek ekologické výchovy, která probíhá formou finanční podpory z rozpočtu města (např. SEV HMP Toulcův dvůr, zřízení SEV Lesů hl. m. Prahy).

Dále byly průběžně rozšiřovány a revitalizovány školní zahrady a hřiště, veřejné parky a sady. Vznikaly další lesní mateřské školy a kluby. Pokračovalo se v budování naučných přírodních stezek a zpřístupňování zvláště chráněných území apod. Byly pravidelně realizovány projekty a výukové programy zaměřené na pobyty v přírodě, zejména pro školy. Přestože se často nejednalo o systematickou a pravidelnou činnost, celkový počet dostupných a využívaných přírodních prostor pro EVVO se zvýšil.

6.3 Současné zajištění EVVO

V rámci této kapitoly je provedena analýza všech skupin subjektů, které se podílejí na zajištění EVVO v hl. m. Praze. Analýza je provedena také z hlediska informačního, finančního, personálního, institucionálního a technického zabezpečení.

6.3.1 Subjekty zajišťující EVVO

Na zajištění ekologické výchovy se podílí různé skupiny subjektů – jedná se o orgány a organizace veřejné správy, školy a školská zařízení, neziskové a další organizace a instituce provádějící EVVO a soukromé subjekty podnikatelské sféry. K pilířům systému EVVO v Praze patří zejména školy a školská zařízení a neziskové organizace, mezi nimi zejména střediska ekologické výchovy. V této podkapitole bude u jednotlivých subjektů stručně popsána jejich specifikace a činnost v systému EVVO. Kompletní databáze subjektů EVVO je uvedena v samostatné příloze 1.

➤ **Orgány veřejné správy**

Zásadní roli ve výkonu veřejné správy v oblasti EVVO v Praze má Magistrát hlavního města Prahy, v rámci něhož je v současnosti problematika EVVO v působnosti odboru ochrany prostředí MHMP (OCP MHMP), odboru školství a mládeže MHMP (SML MHMP), odboru sportu a volného času MHMP (SVC MHMP) a také odboru informatiky MHMP (INF MHMP).

Odbor ochrany prostředí MHMP (dříve odbor městské zeleně a odpadového hospodářství MHMP, resp. odbor rozvoje veřejného prostoru MHMP)

V rámci OCP MHMP je oblast EVVO zajišťována v současnosti převážně oddělením udržitelné energetiky, jehož stěžejními kompetencemi v této oblasti jsou:

- Zpracování, koordinace a aktualizace krajské koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (KK EVVO);
- Podpora rozvoje environmentálního poradenství;
- Zpracování a realizace navazujících akčních plánů KK EVVO, včetně zajištění podkladů pro jejich vyhodnocení a předložení ke schválení orgánem HMP;
- Podpora realizace projektů EVVO prostřednictvím grantů, odborné hodnocení grantových žádostí;
- Informační, konzultační, metodická činnost, odborná pomoc a spolupráce v oblasti EVVO pro městské části a úřady městských částí hlavního města Prahy;
- Výroba a tisk informačních a propagačních materiálů s tematikou EVVO;

- Pořádání osvětových akcí s tematikou EVVO pro všechny cílové skupiny, kde se prezentují nejnovější trendy EVVO;
- Věcná spolupráce s pražskými školami v oblasti EVVO včetně informování o aktivitách a nejnovějších trendech EVVO v hl. m. Praze;
- Podpora profesního environmentálního (ekovýchového) vzdělávání pedagogů v hlavním městě Praze;
- Systematické působení na žáky všech stupňů škol formou vzdělávacích programů a projektů včetně realizace dlouhodobých programů a environmentálních výukových programů pro školy realizovaných ekovýchovémi organizacemi v hlavním městě Praze;
- Podpora rozvoje sítě ekologických center (ekocenter) a středisek ekologické výchovy v hlavním městě Praze;
- Prezentace informací, statistických výstupů, dat a propagace na svěřeném úseku samosprávy pro oblast životního prostředí v Praze na národní i mezinárodní úrovni, zejména prostřednictvím internetových technologií (webové stránky hlavního města Prahy – Portál životního prostředí, Atlas ŽP v Praze aj.);
- Zpracovávání souhrnných výstupů o stavu a vývoji životního prostředí v hlavním městě Praze formou ročenky – Praha životní prostředí;
- Spolupráce s neziskovými organizacemi a dalšími subjekty EVVO v hlavním městě Praze.

Klíčovými projekty OCP MHMP je realizace kampaně ke Dni Země (zapojeno každoročně cca 20 MČ), projekt vzdělávání pedagogických pracovníků a podpora ekologických výukových programů pro školy, dále zajištění exkurzí pro žáky pražských škol, zajištění komplexních ekoporadenských služeb, intenzivního doškolovacího kurzu EVVO pro pedagogy ZŠ a řada dílčích aktivit v oblasti přípravy informačních materiálů o pražské přírodě.

Dílčí aktivity a projekty EVVO jsou zajišťovány i dalšími odděleními OCP MHMP (např. oddělením péče o zeleň, oddělením odpadů, oddělením ochrany přírody a krajiny), a to samostatně nebo ve spolupráci s oddělením udržitelné energetiky.

OCP MHMP úzce spolupracuje s **odborem informatiky MHMP** při správě **Portálu životního prostředí hlavního města Prahy** (<http://portalzp.praha.eu>) a dalších aplikací. OCP MHMP je zodpovědný za obsahovou náplň portálu, INF MHMP zabezpečuje technický provoz. Portál zahrnuje internetové aplikace pro veřejnost – jedná se např. o Atlas životního prostředí v Praze, Pražský ekologický a monitorovací systém apod. Portál ŽP HMP od září 2014 nahradil dřívější webové stránky ENVIS – Informační servis o životním prostředí v Praze. Informace o ŽP v Praze obsahují také webové stránky projektu ENVIS 4, jehož základním cílem je zvýšit dostupnost a kvalitu informací o životním prostředí v územním detailu pro vybrané MČ hl. m. Prahy s využitím standardních metodik pro evropská města a s maximálním využitím moderních technologií a rozvíjeného datového fondu města jako předpoklad pro efektivní management péče o ŽP.

Odbor školství a mládeže MHMP zabezpečuje agendu spojenou s celoměstskými programy podpory vzdělávání na území hl. m. Prahy. V rámci těchto programů jsou podávány a podporovány rovněž projekty související s EVVO.

Odbor sportu a volného času MHMP zabezpečuje agendu spojenou s celoměstskými programy podpory využití volného času dětí a mládeže realizovanými na území hl. m. Prahy. V rámci těchto programů jsou podávány a podporovány i projekty související s EVVO.

Důležitou roli v systému EVVO v Praze by měly zastávat jednotlivé **městské části hl. m. Prahy**. Některé úřady městských částí (ÚMČ) mají nastavenou strategii rozvoje konceptu EVVO a aktivně ji vykonávají, jiné v této oblasti nejsou doposud příliš angažované (nemají vytvořené plány EVVO, nemají nastavenou finanční podporu na EVVO, apod. – více popis v kapitole 6.2). Mezi hlavní aktivity ÚMČ patří zajišťování informovanosti o aktivitách EVVO – převážně na webových stránkách městské části, ve zpravodajích, dále pořádání vlastních informačních a osvětových akcí na podporu EVVO, případně probíhá jejich úzká spolupráce s ekocentry. Na území některých městských částí jsou také zřizovány naučné stezky pro širokou veřejnost.

Aktivity týkající se EVVO vyvíjejí rovněž **další organizace v působnosti hl. m. Prahy**. Mezi ně se řadí středisko Ekologická výchova Lesů hl. m. Prahy, ZOO Praha, Hvězdárna a planetárium hlavního města Prahy, Botanická zahrada hl. m. Prahy.

Lesy hl. m. Prahy – středisko Ekologická výchova (SEV LHMP)

Hlavní město Praha v roce 2008 založilo středisko Ekologická výchova Lesů hl. m. Prahy (SEV LHMP) jako jeden z budoucích stěžejních pilířů environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty obyvatel hlavního města.

Středisko je součástí příspěvkové organizace Lesy hl. m. Prahy, která se od roku 1992 stará o pražské lesy i vodní toky a nádrže a před nedávnem převzala do své péče také pražské parky první kategorie a stromořadí celopražského významu. Ročně středisko Ekologická výchova uspořádá několik stovek ekovýchovných aktivit ve vybraných lokalitách po celé Praze, kterých se v posledních třech letech zúčastnilo téměř 135 tisíc návštěvníků. V roce 2014 středisko připravilo více než 700 nejrůznějších akcí, které navštívilo přes 48 tisíc osob, a do nichž se zapojili žáci z 234 školských zařízení odborného i všeobecného zaměření.

V září 2011 středisko začalo spravovat Záchranou stanici hl. m. Prahy pro volně žijící živočichy a ve stejném roce se v rámci projektu Návrat včel do pražských lesů začalo věnovat také včelařství a jeho popularizaci. V oblasti ekovýchovných aktivit se středisko zaměřuje především na ekosystém lesa a vody, s jejichž zákonitostmi účastníky přitažlivou zážitkovou formou seznamuje. Každoročně navíc středisko zapojuje žáky pražských škol do společných výsadeb nových pražských lesů a podporuje tak u dětí osobní zaujetí, které je nejlepší prevencí před lhostejností a vandalstvím.

Do ekovýchovných aktivit středisko postupně zapojilo také prezentaci práce Záchrané stanice hl. m. Prahy pro volně žijící živočichy, která ročně přijme více než 2 600 zraněných zvířat nalezených na území Prahy, a veřejnosti přibližuje život volně žijících živočichů i problematiku jejich péče a ochrany. Lektoři střediska v programech pracují také s trvale handicapovanými živočichy, o něž se stanice stará a kteří se již do volné přírody vrátit nemohou. Pro ně a zároveň pro vytvoření co nejlepších podmínek environmentální osvěty má při záchrané stanici jako součást plánovaného ekocentra vzniknout také expozice pro veřejnost, v níž by někteří z handicapovaných živočichů našli důstojný domov. Dosud plní tuto úlohu především lesní zookoutky, které Lesy hl. m. Prahy spravují v pražských lesích. Nejpopulárnější z nich, zookoutek u hájovny v Malé Chuchli, ročně navštíví na 200 tisíc obyvatel Prahy.

ZOO Praha se kromě klasických prohlídek zaměřuje na exkurze s průvodcem, jež jsou zaměřeny např. na ohrožené živočichy, výukové programy pro mateřské školy, základní školy i gymnázia. Vzdělávací programy jsou realizovány rovněž pro pedagogy. Kromě těchto aktivit jsou organizovány i vzdělávací akce pro veřejnost, např. Den hmyzožravců, Oslny mezinárodního dne tygrů, Zooškola pro děti nebo Zooškola pro dospělé. Zoologická zahrada tak ovlivňuje svými výchovnými a vzdělávacími

aktivitami širokou veřejnost i zájmové skupiny. Je schopna díky neocenitelnému potenciálu živých zvířat působit u návštěvníků na jejich názory, postoje, vytváření hodnot a chování.

Hvězdárna a planetárium hlavního města Prahy pořádá výukové programy pro mateřské školy, základní školy i střední školy. Pro nejmenší děti jsou připraveny pohádky pod hvězdnou oblohou, pro žáky ZŠ jsou pořádány pohádky o astronomii, výukové pořady o astronomii a kosmonautice, dále také astronomický kurz, kroužek či expozice věnována vesmíru a Zemi. Pro širokou veřejnost jsou organizovány besedy či promítání filmů.

Botanická zahrada hlavního města Prahy

Organizuje pro veřejnost přednášky, jarmark, pořádá výstavy, vydává publikace o rostlinách a jejich pěstování, zřizuje botanický kroužek aj.

Mezi orgány veřejné správy na celostátní úrovni, které se zabývají EVVO, se řadí Ministerstvo životního prostředí ČR, CENIA – česká informační agentura životního prostředí, příspěvková organizace MŽP, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, které řídí dvě příspěvkové organizace, jež rovněž působí v oblasti EVVO, a to Národní ústav pro vzdělávání – Divize Výzkumný ústav pedagogický v Praze a Národní institut dětí a mládeže MŠMT, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání, jenž se s účinností od 1. 1. 2014 sloučil s Národním institutem pro další vzdělávání (zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků).

Dalším orgánem veřejné správy zabývajícím se EVVO je Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV). Více viz kapitulu 6.3.5 Institucionální zajištění.

Seznam organizací v oblasti veřejné správy zabývajících se EVVO v Praze zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 6.3: Seznam organizací zajišťujících EVVO spadajících pod oblast veřejné správy

Název organizace	Právní forma	Typ organizace
Botanická zahrada hl. m. Prahy	Příspěvková organizace	MHMP a organizace v působnosti hl. m. Prahy
Zoologická zahrada hl. m. Prahy	Příspěvková organizace	MHMP a organizace v působnosti hl. m. Prahy
Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy	Příspěvková organizace	MHMP a organizace v působnosti hl. m. Prahy
Středisko Ekologická výchova Lesů hl. m. Prahy vč. záchranné stanice ⁵	Příspěvková organizace	MHMP a organizace v působnosti hl. m. Prahy
Ministerstvo životního prostředí ČR, odbor ekonomických a dobrovolných nástrojů	-	Veřejná správa na celostátní úrovni a organizace v jejich působnosti
CENIA, česká informační agentura životního prostředí	Příspěvková organizace	Veřejná správa na celostátní úrovni a organizace v jejich působnosti
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR	-	Veřejná správa na celostátní úrovni a organizace v jejich působnosti
Národní ústav odborného vzdělávání ⁶		Veřejná správa na celostátní úrovni a organizace v jejich působnosti

⁵ Součástí střediska Ekologická výchova LHMP je Záchranná stanice hl. m. Prahy pro volně žijící živočichy.

⁶ Národní ústav odborného vzdělávání je od 1. 7. 2011 součástí Národního ústavu pro vzdělávání, školského poradenského zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV). Ten vznikl sloučením Národního ústavu odborného vzdělávání (NÚOV), Výzkumného ústavu pedagogického v Praze (VÚP) a Institutu pedagogicko-psychologického poradenství ČR (IPPP ČR).

Název organizace	Právní forma	Typ organizace
Národní ústav pro vzdělávání – Divize Výzkumný ústav pedagogický v Praze	Příspěvková organizace přímo řízená MŠMT	Veřejná správa na celostátní úrovni a organizace v jejich působnosti
Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání ⁷	Příspěvková organizace přímo řízená MŠMT	Veřejná správa na celostátní úrovni a organizace v jejich působnosti

Zdroj: PROCES, vlastní zpracování, 2015.

➤ Školy a školská zařízení

Zásadním dokumentem pro realizaci EVVO ve školách jsou rámcové vzdělávací programy. Součástí všech rámcových programů je důraz na environmentální výchovu a vzdělávání jakožto jedno z průřezových témat a tzv. klíčových kompetencí. Důležitým dokumentem, který přináší metodickou podporu pro zapojování EVVO do školní výuky, jsou Doporučené očekávané výstupy – jedná se o doporučující nezávazný metodický dokument, který pomáhá učitelům konkretizovat vědomosti a dovednosti, postoje i hodnoty, které by si měli žáci osvojovat. Učitelé je mohou, ale nemusí, zařadit do školních vzdělávacích programů. Je to první materiál, který jasně vytyčuje, co se žáci mají naučit, resp. co si mají osvojit. (Pastorová, 2012). Mezi podpůrné dokumenty patří také Metodický pokyn environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, který informuje zřizovatele a ředitele škol a školských zařízení o EVVO a stanovuje postupy doporučené při jeho realizaci ve školách. Poskytuje názorný a konkrétní návod, jakým způsobem realizovat environmentální vzdělávání ve škole a jak tuto realizaci zakotvit ve školních dokumentech.

EVVO probíhá ve školách formou dlouhodobých vzdělávacích programů a ekologických výukových programů, jednorázových akcí, školních projektů, konkrétních aktivit na ochranu přírody nebo v podobě dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Stěžejní roli při koordinaci EVVO aktivit na školách (MŠ, ZŠ, SŠ) mají školní koordinátoři EVVO. Náplň této funkce je definována v Metodickém pokynu MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání a osvěty. Úkolem školních koordinátorů EVVO je vytvářet ve spolupráci s ostatními pracovníky školní program EVVO, zajistit, aby byl školní program EVVO v souladu s další dokumentací školy, a navrhnout řediteli školy začlenění EVVO do další dokumentace školy. Koordinátor dále zajišťuje realizaci EVVO ve škole či školském zařízení, poskytuje ostatním pracovníkům školy či školského zařízení konzultace a podporu v začlenění EVVO do jejich činností a koordinuje realizaci plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti EVVO. Důležitou činností je také iniciace spolupráce s dalšími partnery v oblasti EVVO, např. s environmentálně zaměřenými neziskovými organizacemi (nestátními i zřizovanými veřejnou správou) v regionu a se středisky ekologické výchovy a ostatními školami. Koordinátoři si mohou zvýšit kvalifikaci absolvováním specializačního studia pro koordinátory EVVO.

V textu níže jsou popsány základní charakteristiky EVVO na jednotlivých stupních škol. Další informace o současném stavu EVVO na školách jsou obsaženy ve výstupech ze sociologického průzkumu v kapitole 6.4.

⁷ Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání se s účinností od 1. 1. 2014 sloučil s Národním institutem pro další vzdělávání (zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků), který převzal i jeho funkci.

Mateřské školy

Na území hl. města Prahy se dle Rejstříku a přehledu škol a školských zařízení na území HMP v současné době nachází 402⁸ mateřských škol. Z 57 městských částí hl. m. Prahy zřizuje mateřské školy 52 z nich. Dalšími zřizovateli jsou soukromé subjekty, církve a kraj hl. m. Praha, který zřizuje MŠ pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

V rámci mateřských škol jsou pořádány např. výjezdy do škol v přírodě, návštěvy akcí ekologické výchovy, ekologické soutěže apod. Některé mateřské školy v Praze jsou zapojeny do projektu MRKVIČKA – Síť pedagogů mateřských škol se zájmem o ekologickou výchovu nebo podobných projektů zaměřených na EVVO. Pro pražské pedagogy působící v mateřských školách (především koordinátoři EVVO v MŠ) byly z finančních prostředků MHMP realizovány dva ročníky studia k výkonu specializovaných činností v oblasti environmentální výchovy (v letech 2010–2011; 2011–2012). Realizátorem studia byl Základní článek Hnutí Brontosaurus Botič.

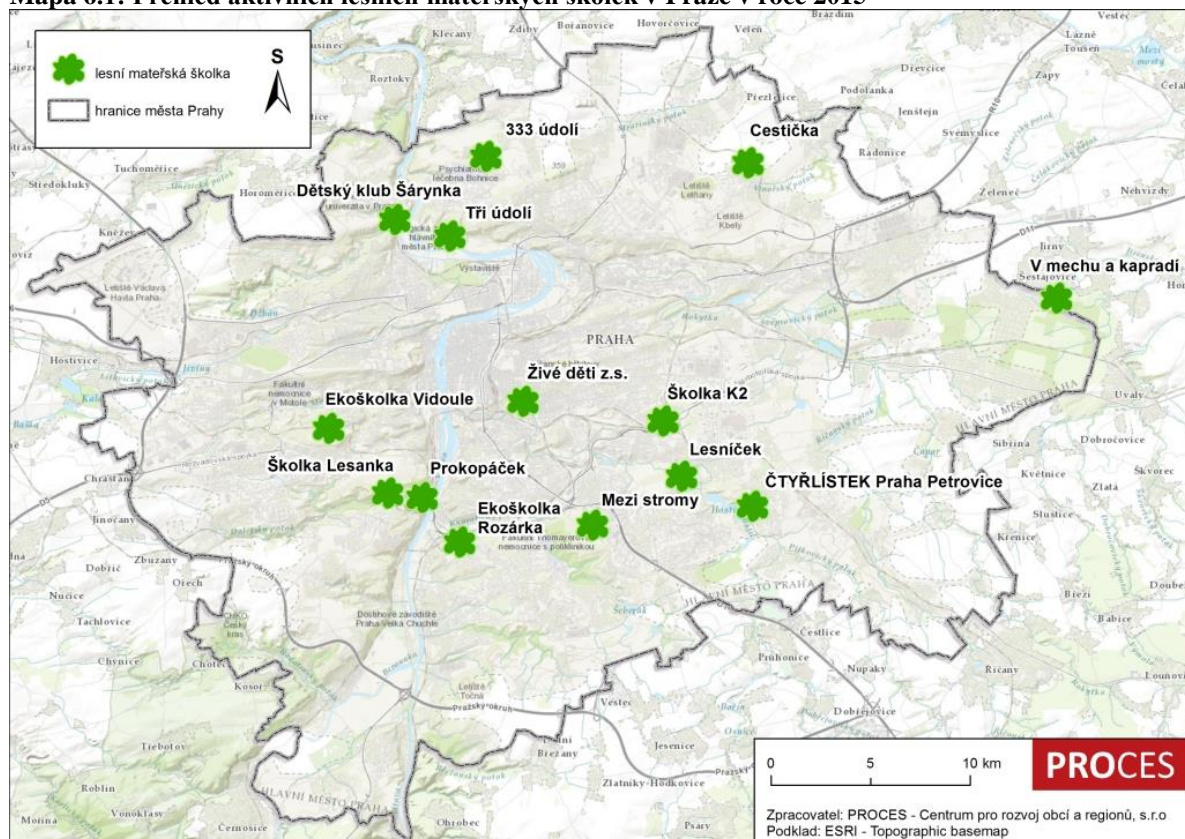
Mateřské školy zabývající se EVVO mohou získat certifikát Školka blízka přírodě. Tento titul získají takové mateřské školy, které dokázaly proměnit a přiblížit svůj program, provoz, komunikaci i každodenní pohled na svět směrem k udržitelnému rozvoji. Pořádající **Asociace lesních mateřských škol** jim k tomu poskytuje podporu v podobě školení, učebních materiálů a možnosti konzultací. Na území hl. města Prahy je držitelem tohoto titulu např. Mateřská škola Chodovická, která již pořádala např. experimentální lesní týden, v rámci něhož probíhala výuka na dané téma v přírodě, inspiratorium terénních dnů, kdy každou středu docházelo k výuce v terénu (např. šlapání zelí, jablíčkový den, dušičky, cesta na Vyšehrad apod.).

Alternativou ke klasickým mateřským školám mohou být lesní mateřské školky, v rámci nichž probíhá předškolní výuka v městských lesích a dalších přírodních prostorech. Naprostá většina aktivit se odehrává venku, děti si hrají a učí se za každého počasí ve venkovním prostředí, čímž si mimo jiné osvojují vědomosti o přírodě a životním prostředí. Prostřednictvím osobních zkušeností a zážitků se děti seznamují s přírodními zákony, učí se vzájemné spolupráci, rozvíjejí pozorovací schopnosti a poznání. V přírodě je posilována nejen psychická odolnost, ale také odolnost manuální, tělesná. Jejich počet na území hl. m. Prahy v poslední době narůstá v souvislosti s nedostatkem kontaktu dětí s přírodou ve městě, jejich pohled znázorňuje mapa níže.

---

⁸ stav k 1. 6. 2015

Mapa 6.1: Přehled aktivních lesních mateřských školek v Praze v roce 2015

Zdroj: Asociace lesních mateřských školek, dostupné z [www: http://lesnims.cz](http://lesnims.cz); Lesní mateřské školy a lesní kluby pro děti v Praze, dostupné z [www: http://enviis.praha-mesto.cz](http://enviis.praha-mesto.cz).

Pozn.: Většina lesních mateřských školek není zařazena do sítě škol.

Příkladem dobré praxe je zřízení první mateřské školy s environmentálním vzdělávacím programem – Mateřská škola Semínko v roce 2003 v areálu Toulcova dvoru.

Základní školy

Na území hl. m. Prahy se v současné době nachází 268⁹ základních škol, které zřizují městské části Prahy, soukromé subjekty, církve a kraj HMP, který zřizuje ZŠ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Environmentální výuka na základních školách je realizována podle Rámcového vzdělávacího programu základního vzdělávání (RVP ZV). Cílem programu je napomoci žákům utvářet a rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. Environmentální výchova je na základní škole velmi důležitá, jelikož vede žáka k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů lidí a životního prostředí. Žák by měl chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti. Součástí RVP ZV je také EVVO ve formě průřezového tématu Environmentální výchova.

Na základě zkušeností se považuje za klíčové pro realizaci a rozvoj EVVO ve školách zřízení funkce školního koordinátora EVVO. V současnosti je tato pozice zřízena v cca 129 pražských základních školách a část ze školních koordinátorů EVVO již prošla specializačním studiem EVVO.

⁹ stav k 1. 6. 2015

V roce 2013 byla téměř polovina základních škol na území hl. m. Prahy zapojena do dlouhodobých programů a projektů zaměřených na EVVO, projektů blízkých EVVO nebo byla členy Klubu ekologické výchovy. Základní školy nejčastěji v rámci environmentální výchovy spolupracují s neziskovými organizacemi – zejména se vzdělávacím centrem TEREZA, Síť středisek ekologické výchovy Pavučina, z. s., SEV Lesů hl. m. Prahy a SEV Toulcův dvůr.

Střední školy

Na území hl. m. Prahy se v současné době nachází 194¹⁰ středních škol. Převážnou většinu z nich zřizuje hl. m. Praha, případně soukromý sektor. Některé střední školy v Praze jsou zřizovány církví nebo městskými částmi, případně MŠMT i jinými ústředními orgány státní správy. Přestože i na středních školách jsou zřizovány funkce školního koordinátora EVVO, z provedeného průzkumu vyplývá, že zapojení středních škol do oblasti EVVO je podstatně nižší než u MŠ a ZŠ.

EVVO na středních školách probíhá kromě jednotlivých předmětů také v předmětech volitelných nebo nepovinných. Do Rámcového vzdělávacího programu odborného vzdělávání je zařazeno průřezové téma Člověk a prostředí.

Vysoké školy

Na území hl. m. Prahy se v současné době nachází 8 veřejných vysokých škol, 23 soukromých vysokých škol. Vzdělávání v oblasti životního prostředí a udržitelného rozvoje realizuje většina z nich. Liší se pouze rozsah a zaměření této oblasti. Mezi specializovaná pracoviště zabývající se EVVO se na území hl. m. Prahy řadí zejména **Univerzita Karlova v Praze – Centrum pro otázky životního prostředí** jako specializované pracoviště, které koordinuje a zajišťuje odborné přednášky v oblasti životního prostředí, poskytuje informační služby a odborně spolupracuje s jinými vysokými školami v Praze. Dále se jedná o **Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze**, která zajišťuje přípravu a vzdělávání budoucích pedagogů a jiných výchovných pracovníků v oblasti EVVO. Spolupracuje se základními, středními školami a středisky a centry EVVO, státní správou v oblasti ochrany přírody, muzei, vědeckými pracovišti, orgány státní samosprávy a MŠMT. Na oblast EVVO je zaměřena zejména katedra biologie a environmentálních studií. V rámci Pedagogické fakulty UK působí také **Centrum environmentálního vzdělávání a výchovy**, které od roku 1990 realizuje výuku předmětů s environmentální tematikou, snaží se o ekologizaci běžného provozu fakulty, odměňování studentů, kteří se tématu EVVO věnují v rámci Soutěže o cenu děkana. Ve spolupráci s Ústřední knihovnou PedF UK vydává od roku 1995 každoročně výběrovou bibliografii zahraničních i českých odborných článků s EVVO tematikou.

Problematikou environmentálního vzdělávání se průřezově zabývá také **Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze**. V rámci fakulty působí také **Ústav pro životní prostředí (ÚŽP)** – celofakultní interdisciplinární pracoviště uskutečňující výuku a výzkum v oblasti ochrany životního prostředí. V rámci oboru Sociální a kulturní ekologie je problematika EVVO vyučována také na **Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze**.

Na Univerzitě Karlově v Praze je od roku 2012 realizován program PRVOUK (Program rozvoje vědních oblastí Univerzity Karlovy). Jeden z dílčích programů, PRVOUK 02 – Environmentální výzkum je zaměřen na environmentální problematiku a přináší do EVVO

---

¹⁰ stav k 1. 6. 2015

cenné vědecko-výzkumné poznatky, jejichž přehled podává publikace Příležitosti a výzvy environmentálního výzkumu (Frouz, Moldan, 2015).¹¹

Oblasti EVVO se věnuje také **Institut vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity v Praze** (ČZU). Institut je celoškolským pedagogickým a vědecko-výzkumným pracovištěm této univerzity. Dále také **Fakulta lesnická a dřevařská ČZU**, která ve spolupráci s LHMP realizuje každoroční kurzy lesní pedagogiky pro lesníky i EVVO akce pro veřejnost a školy. Na ochranu životního prostředí a ochranu přírody a krajiny je zaměřená **Fakulta životního prostředí ČZU** a ve svých vzdělávacích programech rovněž další fakulty univerzity.

Environmentální výchova na vysokých školách je zaměřena jednak na vzdělávání a přípravu budoucích odborníků – expertů v jednotlivých oblastech ochrany přírody, jednak na přípravu budoucích pedagogů, kteří budou aplikovat své poznatky o ochraně životního prostředí a principech udržitelného rozvoje do školní praxe a ovlivňovat (vychovávat) tak děti, žáky a studenty na školách.

Kromě výše uvedených školských organizací působí v Praze také řada výzkumných a odborných institucí spadajících pod resort MŠMT. Jedná se o **Národní institut dalšího vzdělávání, Institut dětí a mládeže MŠMT** či resortní výzkumný ústav MŠMT – **Národní ústav vzdělávání** (NÚV).

Školská zařízení

Školské zařízení poskytuje školské služby, tj. služby a vzdělávání, které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách nebo s ním přímo souvisejí, zajišťuje ústavní a ochrannou výchovu nebo preventivně výchovnou péči. Mezi školská zařízení se mj. řadí školní družiny, školní kluby, domy dětí a mládeže apod. Tato zařízení jsou obvykle součástí škol a mohou realizovat EVVO. Nemají však vlastní vzdělávací program.

Základním článkem zařízení výchovy mimo vyučování jsou školní družiny. Jejich smyslem je zabezpečit zájmové činnosti, odpočinek dětí a zároveň jejich dozor. Školní družiny se v rámci EVVO nejvíce zaměřují na pobyt dětí ve venkovním prostředí, pozorování přírody a praktické činnosti.

Školní kluby plní obdobnou funkci jako školní družiny nebo střediska pro volný čas. Jsou zřizovány pro žáky 2. stupně základních škol a studenty víceletých gymnázií. Jejich účelem je plnohodnotné využívání volného času dětí.

Domy dětí a mládeže zajišťují pravidelnou zájmovou činnost dětí, mládeže i dospělých. Zřizují jednotlivé zájmové kroužky a oddíly a pořádají různé akce. EVVO se týká činnost přírodovědných, turistických aj. kroužků. V rámci Domu dětí a mládeže hl. m. Prahy je zřízena stanice přírodovědců, jejíž součástí jsou tropické a subtropické skleníky, ve kterých je možno nalézt vedle tropických zvířat i rozsáhlou sbírku cizokrajných rostlin. Tato sbírka slouží dětem v kroužcích, školním exkurzím a široké veřejnosti. Jsou realizovány výukové programy navazující na výuku prvouky, přírodovědy a biologie, organizovány výstavy a komentované prohlídky, při kterých je možno spatřit tropické terárium, venkovní výběhy a klubovnu s drobnými savci.

---

¹¹ PRVOUK 02 – Environmentální výzkum je realizován interdisciplinárně napříč pracovišti UK (zapojeny do něj jsou Ústav pro životní prostředí Přírodovědecké fakulty UK v Praze, Centrum pro otázky životního prostředí UK v Praze, katedra sociální a kulturní ekologie Fakulty humanitních studií UK v Praze, katedra meteorologie a ochrany životního prostředí Matematicko-fyzikální fakulty UK v Praze, katedra práva životního prostředí Právnické fakulty UK v Praze, Centrum environmentálního vzdělávání a výchovy Pedagogické fakulty UK v Praze a skupiny expertů 3. lékařské fakulty UK v Praze).

Dlouhodobé vzdělávací programy a projekty pro školy

Na území hl. m. Prahy je různými organizacemi realizováno mnoho ekovýchovných programů a projektů, které doplňují ekologickou výchovu na pražských školách. Například se jedná o mezinárodní program GLOBE, program Ekoškola, Les ve škole apod.

➤ Mezinárodní program Globe

Program Globe je dlouhodobý mezinárodní program, do kterého je zapojeno 112 zemí. Podporuje spolupráci žáků a pedagogů. Rovněž učí žáky využívat výzkumné metody a výsledky vlastního bádání, které vedou k identifikaci a řešení environmentálních problémů. Garantem tohoto programu v ČR je TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú. Studenti v roli mladých vědců provádějí odborná měření různých ukazatelů a jevů v přírodě. Díky svým měřením a pozorováním odhalují problémy životního prostředí ve svém okolí a usilují o jejich řešení. V hl. m. Praze bylo do tohoto programu ve školním roce 2014/2015 zapojeno 14 škol.

➤ Program Ekoškola

Program Ekoškola je mezinárodní vzdělávací program, jehož hlavním cílem je, aby žáci snižovali ekologický dopad školy a svého jednání na životní prostředí a zlepšili prostředí ve škole a jejím okolí. Žáky a učitelé je vytvořen školní ekotým, který analyzuje ekologický stav školy a plánuje opatření, která se budou realizovat. Naplňování plánu je monitorováno a vyhodnocováno. O této činnosti je informována škola i veřejnost a je vytvořen ekokodex. Program je určen pro celou školu, vede tak ke spolupráci žáků, učitelů, vedení školy i místní komunity. Do programu jsou zapojováni žáci od 1. stupně ZŠ až po středoškolačky, od roku 2015 program nově probíhá i v mateřských školách. V současné době spojuje mezinárodní program Ekoškola přes 14 milionů studentů a pedagogů pracujících ve více než 40 000 školách z celého světa. Úspěšné školy získávají mezinárodní titul, vlajku a logo Ekoškola. Program Ekoškola v ČR koordinuje na národní úrovni TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú. V roce 2014 se na území hl. m. Prahy do programu Ekoškola (Eco-Schools) zapojilo 31 škol, (viz tabulku níže), v současnosti je do programu zapojeno 44 škol (z toho 2 střední školy a 14 mateřských škol).

Tabulka 6.4: Seznam škol zapojených do programu Ekoškola v Praze v roce 2014

Název školy
Praha 1 – MSŠCH – Masarykova střední škola chemická, Křemencova
Praha 2 – Soukromá základní škola Integrál. s.r.o.
Praha 2 – ZŠ Na Smetance
Praha 3 – ZŠ K Lučinám – Chmelnice
Praha 4 – Gymnázium Na Vítězné pláni
Praha 4 – Krč, ZŠ praktická a ZŠ speciální
Praha 4 – Kunratice, ZŠ Kunratice, Předškolní
Praha 4 – Modřany, ZŠ a MŠ v Praze 12, K Dolům
Praha 4 – Písnice, ZŠ s rozšířenou výukou jazyků, L. Coňka
Praha 4 – ZŠ s RVJ Jeremenkova
Praha 5 – Slivenec, Základní škola a mateřská škola, Ke Smíchovu 16
Praha 5 – Tyršova ZŠ a MŠ, U Tyršovy školy
Praha 6 – Břevnov, ZŠ a MŠ J. A. Komenského, U Dělnického cvičiště
Praha 6 – Řepy, ZŠ Jana Wericha, Španielova
Praha 6 – Suchdol, ZŠ Mikoláše Alše, Suchdolská
Praha 6 – ZŠ a MŠ Červený Vrch, Alžírská
Praha 6 – ZŠ Praha 6, Na Dlouhém Lánu 43
Praha 8 – Gymnázium, Ústavní 400

Název školy
Praha 8 – Karlín, ZŠ a MŠ, Lyčkovo náměstí
Praha 8 – ZŠ Litvínovská 600
Praha 9 – Čakovice, ZŠ Dr. E. Beneše, nám. J. Berana
Praha 9 – Horní Počernice, ZŠ Ratibořická, Ratibořická
Praha 9 – Kyje, ZŠ Šimanovská, Šimanovská
Praha 9 – Prosek, ZŠ Litvínovská 500
Praha 9 – Základní škola Generála Janouška, Generála Janouška
Praha 10 – Malešice, ZŠ Nad Vodovodem
Praha 10 – Uhřetěves, ZŠ Bří Jandusů, Náměstí Bří Jandusů
Praha 10 – ZŠ a MŠ, Moskevská
Praha 10 – ZŠ Břečťanová 2911, Záběhlice
Praha 12 – ZŠ T. G. Masaryka, Modřanská 1375/109
Praha východ – ZŠ Měšická 322, Líbeznice

Zdroj: Ekoškola, dostupné z www.ekoskola.cz/zapojene_skoly_ekoskola.html.

➤ Les ve škole

Program Les ve škole seznamuje žáky s našim nejrozšířenějším ekosystémem a aktivitami přímo v lese rozvíjí jejich vztah a citlivost k přírodě. Pro učitele jsou připraveny metodiky s podrobnými ročními plány lekcí pro jednotlivé ročníky základní školy, které usnadňují zařazení aktivit do výuky. S jejich pomocí žáci zpracovávají svůj osobní i společný třídní výstup a na jejich základě mohou získat ocenění Lesní třída. Program je koordinován vzdělávacím centrem TEREZA. Ve školním roce 2013–2014 se programu účastnilo 26 pražských základních škol a 2 střední školy.

➤ Mrkvička

Jedná se o dlouhodobý vzdělávací a informační program na podporu mateřským školám v naplňování environmentální oblasti pro předškolní vzdělávání. Jeho realizace začala v roce 2007 a zahrnovala vytvoření sítě MŠ se zvýšeným zájmem o environmentální oblast na krajské, resp. celorepublikové úrovni, zmapování potřeb mateřských škol. Podpora spočívá v poskytování informační a metodické pomoci MŠ v environmentální oblasti na základě zmapovaných potřeb, zprostředkování vzájemné výměny zkušeností pedagogických pracovníků se zpracováním a realizací environmentální oblasti Dítě a svět v rámci školních vzdělávacích programů. Krajským koordinátorem sítě školek Mrkvička pro Prahu je Botič o.p.s., který v síti eviduje 34 mateřských škol na území Prahy.

➤ M.R.K.E.V. (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy)

Jedná se o dlouhodobý program realizovaný od roku 2001 Sítí středisek ekologické výchovy Pavučina, z. s. Je zaměřen na vytváření funkčního systému školního a mimoškolního environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, rozvoj regionální sítě pedagogických pracovníků, škol a dalších organizací zabývajících se EVVO. Jeho cílem je podporovat vytváření a realizace školních programů EVVO a podporovat pedagogické pracovníky při začleňování environmentální výchovy jako průřezového tématu do školních vzdělávacích programů. V současné době je na území hl. m. Prahy evidováno 11 škol zapojených do sítě škol M.R.K.E.V. Hlavním krajským koordinátorem je Botič o.p.s.

➤ Ekologické výukové programy

Ekologický výukový program (EVP) je výchovně-vzdělávací lekce, jejímž smyslem je obohatit vzdělávání na všech stupních škol o ekologický a environmentální rozměr. Společným cílem EVP je zřetelný důraz na ekologické myšlení a jednání, na nekonsumní

hodnotové orientace a na spoluzodpovědnost člověka za stav životního prostředí. Děje se tak prostřednictvím interaktivních, tvořivých a kooperativních metod úměrně příslušné věkové kategorii žáků a jejich zkušenostem. EVP probíhají zpravidla mimo školu, tj. v přírodě, přírodní učebně, zahradě, ve středisku ekologické výchovy apod. Realizace EVP ve školním roce 2014/2015 je podporována převážně z grantů na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy. Celkově se pro toto období jedná o 170 různých programů – viz přehled v samostatné příloze 1. EVP jsou realizovány jednak s finanční podporou MHMP (prostřednictvím akčních plánů), jednak prostřednictvím samostatných poskytovatelů.

Následující tabulka zobrazuje počet EVP, které byly v letech 2010 až 2013¹² realizovány s finanční podporou MHMP (nejedná se o všechny realizované EVP na území hl. m. Prahy). V období let 2010 až 2012 jejich počet trvale stoupá, stejně jako počet zapojených dětí. Výrazný pokles nastal v roce 2013, kdy došlo ke změně financování realizace EVP ze strany MHMP. V důsledku omezení finančních prostředků na granty pro jednotlivé poskytovatele lze v letech 2014 a 2015 očekávat další pokles realizovaných EVP s podporou MHMP. Nicméně kromě těchto EVP realizovaných s podporou hl. m. Prahy realizují EVP také jednotlivé organizace a poskytovatelé samostatně bez finanční podpory. Celkový počet EVP v Praze je odhadován v rozsahu cca 2 000 až 3 000 ročně.

Tabulka 6.5: Počet realizovaných EVP v letech 2010–2013 v hl. m. Praze podpořených MHMP

Rok	Počet programů	Počet druhů programů	Počet účastníků	Počet zapojených škol
2010	1 230	182	21 440	cca 320 škol
2011	1 250	176	22 545	cca 305 škol
2012	1 304	192	22 681	cca 310 škol
2013	737	175	13 121	cca 161 škol
2014	1 545	125*	24 192	cca 495 škol

Zdroj: Příloha č. 1 Akčního plánu KK EVVO na období 2014–2015.

Pozn.: * Neoficiální údaj – odhad.

Další vzdělávací aktivity

V rámci realizace KK EVVO 2005–2015 probíhalo vzdělávání pedagogických pracovníků – koordinátorů EVVO MŠ, ZŠ a SŠ na území hl. m. Prahy (např. formou intenzivního specializačního doškolovacího kurzu EVVO, odborných seminářů a přednášek na různá témata).

Prostřednictvím regionální sítě M.R.K.E.V. a sítě Mrkvičky probíhala regionální setkání pedagogů se zájmem o EVVO. Cílem této aktivity bylo především představit učitelům nabídku podpory v oblasti environmentální výchovy ve školách a nabídnout jim vhodné metody její realizace. Rovněž proběhla setkání školních koordinátorů EVVO.

MHMP zprostředkovává od roku 2008 žákům základních škol a od roku 2010 studentům středních škol exkurze a návštěvy provozů na využití a likvidaci odpadů. Jedná se o projekt ve spolupráci s autorizovanou obalovou společností EKO-KOM, a.s., a realizují ho ekocentra, která se orientují tematicky rovněž na odpadové hospodářství v Praze (občanské sdružení Ekodomov a Ekocentrum Konikleč, o.p.s.). Projekt zprostředkovává žákům názorné a praktické informace o zpracování a následném využívání recyklovatelných odpadů a umožňuje jim zhlédnout tyto procesy přímo v provozovnách.

Během realizace KK EVVO na období 2005–2015 probíhaly rovněž odborné semináře, které byly určené především pro pražské správce městské zeleně a pro související realizační firmy. Cílem bylo zvýšit kvalitu péče o stromy v Praze a prezentovat Prahu jako příkladné město

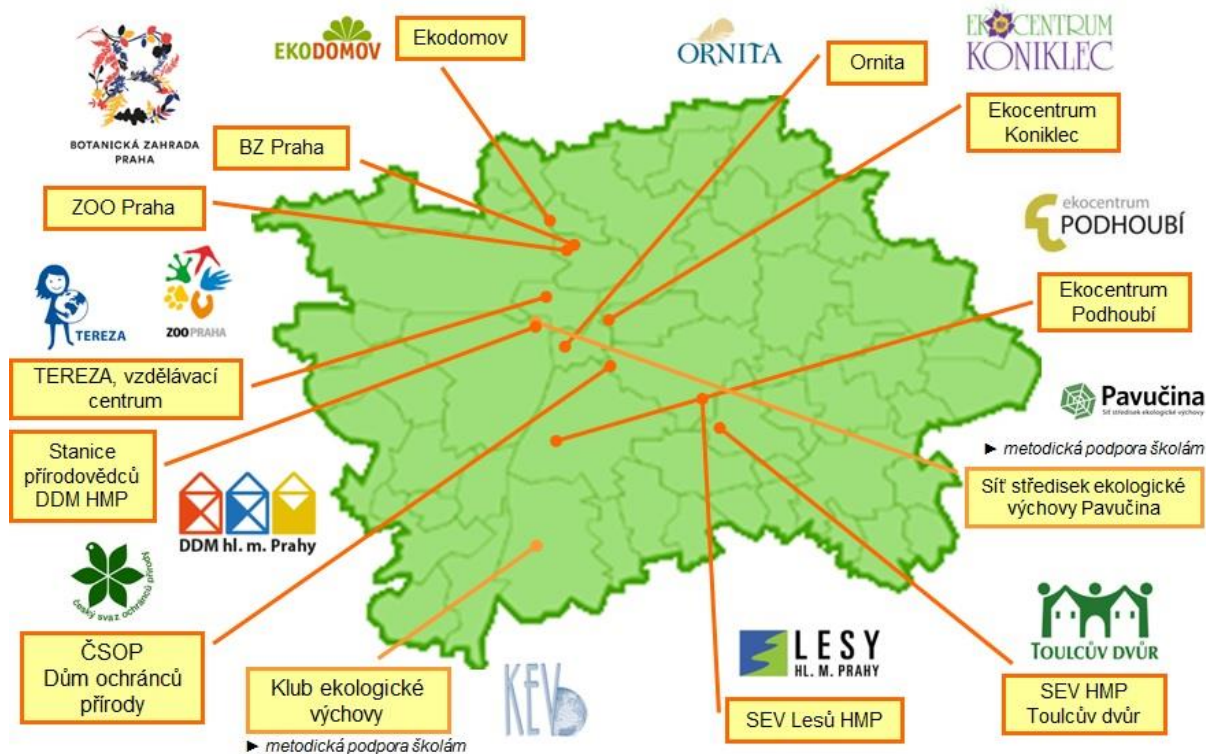
¹² Statistiky za rok 2014 nejsou dosud k dispozici.

v péči o městské stromy a životní prostředí. Jednotlivé přednášky prezentovali odborníci na arboristiku, kteří mají bohaté zkušenosti z praxe.

➤ **NNO a další organizace a instituce zabývající se EVVO**

Nestátní neziskové organizace realizují velkou část aktivit v oblasti EVVO určených pro veřejnost, děti a mládež. Významnou úlohu v rámci realizace EVVO hrají střediska ekologické výchovy a ekocentra. Na území hl. m. Prahy působí řada specializovaných organizací pro EVVO. Příkladem může být celorepubliková **Sít' středisek ekologické výchovy (SSEV) Pavučina, z. s.**, jenž zahrnuje TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú., Ekocentrum Podhoubí, Ekodomov, Botiči o.p.s. a Sdružení SRAZ (působící ve Středisku ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr), dále ekocentra akreditovaná Českým svazem ochránců přírody (ČSOP) nebo celostátní profesní občanské sdružení škol a pedagogů – Klub ekologické výchovy (KEV). Tyto subjekty jsou hlavním organizátorem akcí a vzdělávacích programů pro širokou veřejnost, speciálně pak pro školy. Většina těchto subjektů je závislá na finanční podpoře z veřejných zdrojů.

Obrázek 6.1: Lokalizace středisek ekologické výchovy a ekocenter na území hl. m. Prahy

Zdroj: Interní materiály Ing. Petra Holého, bývalého hlavního koordinátora EVVO hl. m. Prahy.

Vybrané subjekty zabývající se EVVO:

Ekocentrum Podhoubí

 Ekocentrum Podhoubí se zaměřuje na environmentální výchovu a efektivní metody výuky ve školách. Podhoubí nabízí ekologické výukové programy pro mateřské, základní a střední školy a provozuje Ekoškolku Rozárka. Tato nezisková organizace rovněž organizuje semináře pro učitele a rodiče dětí, pořádá slavnosti a akce pro veřejnost.

Ekodomov, z.s.

Snahou této organizace je zvyšování povědomí veřejnosti o problematice třídění a využívání odpadu, prosazování využití obnovitelných zdrojů energie a surovin a zavádění technologií a výrobních postupů v souladu s principy udržitelného rozvoje. Organizace rovněž pořádá osvětové a vzdělávací programy pro žáky a učitele škol, pracovníky samospráv, veřejnost a farmáře. Tato organizace podporuje domácí kompostování. Od roku 2009 spolek Ekodomov provozuje Dětský klub Šárynka inspirovaný konceptem lesních mateřských škol.

Klub ekologické výchovy

Klub ekologické výchovy (KEV) je celostátní profesní občanské sdružení škol a pedagogů. Většina aktivit je zaměřena na vzdělávání pedagogů směřující k odbornému a metodickému zvyšování jejich připravenosti pro realizaci environmentální výchovy (EV) a výchovy k udržitelnému rozvoji (VUR). Další aktivitou je organizování akcí pro děti a mládež (ekologické konference, literární a výtvarná soutěž). KEV zajišťuje odborné a metodické zvyšování připravenosti pedagogů pro EV a další vzdělávání koordinátorů EV. Dále tvoří a poskytuje školním koordinátorům EV a ostatním pedagogům na školách metodické a informační materiály, realizuje vzdělávací kurzy pro pedagogické pracovníky z pražských škol a organizuje celostátní akce pro školní děti a mládež.

TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú.

TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú., je nezisková organizace, která prosazuje environmentální výchovu dětí a mladých lidí na území České republiky. Její činnost je zaměřena především na environmentální výchovu na mateřských, základních a středních školách. Školy a učitele podporuje prostřednictvím vzdělávacích programů, seminářů a poskytovaných materiálů. U žáků pomáhá rozvíjet znalosti nutné pro ochranu životního prostředí a udržitelný rozvoj. TEREZA organizuje a koordinuje dlouhodobé mezinárodní programy v ČR, jako je Ekoškola, GLOBE a Les ve škole, pořádá ekologické výukové programy pro žáky pražských škol, vzdělávací semináře pro učitele, organizuje veřejné akce pro děti a rodiče a realizuje projekt 3XR, který je zaměřený na propagaci znovuvyužití odpadových materiálů.

Středisko ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr, z.s.

Středisko ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr zajišťuje od roku 1994 programy a aktivity EVVO pro školy a veřejnost. Sídlo se nachází v architektonicky cenném areálu Toulcova dvora. V tomto historickém areálu se nachází památkově chráněné budovy, starý ovocný sad, pastviny, mokřad s lužním lesem, farma s domácími zvířaty a ekologická mateřská školka. SEV Toulcův dvůr provozuje zapsaný spolek Toulcův dvůr, který je v současnosti tvořen těmito organizacemi:

- Botič o.p.s.,
- Envira, o.p.s.,
- Mateřská škola Semínko, o.p.s.,
- Sdružení SRAZ – Společně za radostí a zdravím.

Kromě těchto členských organizací v areálu Toulcova dvora sídlí také Pro-bio liga, mezinárodní mládežnická organizace Youth and Environment Europe, bioobchod, Základní článek Hnutí Brontosaurus Botič, 01/4. základní organizace ČSOP pozemkový spolek Botič – Rokytka a další organizace.

Členské organizace na Toulcově dvoře vybudovaly a spravují funkční ekologicko-výchovné středisko, které slouží pro praktickou environmentální výchovu a zvyšování ekologického povědomí veřejnosti a stalo se i vyhledávaným centrem pro rodiny s dětmi z celé Prahy. Každoročně probíhají na Toulcově dvoře velké akce pro veřejnost s environmentálním obsahem: např. Den Země, Světový den Zvířat, Den stromů. Zařazovány jsou i menší vzdělávací akce seznamující návštěvníky s širokou škálou ekologických i environmentálních témat. V průběhu celého školního roku jsou zde denně realizovány ekologické výukové programy pro MŠ, ZŠ a SŠ. Pravidelně jsou nabízeny semináře pro pedagogické pracovníky i odbornou veřejnost, volnočasové aktivity pro děti (např. kroužky a příměstské tábory) a odborné praxe pro studenty. V rámci tohoto areálu probíhá i dobrovolnická činnost a v rámci sociálního podniku dochází k zaměstnávání osob se zdravotním znevýhodněním. V Toulcově dvoře se nachází mateřská škola Semínko, o.p.s., soukromá mateřská škola s environmentálním vzdělávacím programem, jejíž součástí je i lesní třída Lesníček. Součástí Toulcova dvora je výuková a terapeutická farma hospodářských zvířat. Areál je celoročně volně přístupný pro veřejnost – v roce 2014 sem zavítalo (mimo pořádané akce) cca 35 000 (volně příchodících) návštěvníků.

Sít' středisek ekologické výchovy Pavučina, z. s.

Sít' středisek ekologické výchovy Pavučina, z. s., (SSEV Pavučina) vzniklo v roce 1996 na popud organizací poskytujících služby v oblasti ekologické/environmentální výchovy. Jednalo se zejména o potřebu vzájemného kontaktu, výměnu zkušeností a zastupování společných zájmů.

SSEV Pavučina, z. s., realizuje řadu projektů a programů celostátního významu. Na projektech spolupracuje s členskými středisky a s partnery ze státní, podnikatelské i nevládní neziskové sféry. Mezi tyto projekty a programy se řadí M.R.K.E.V. (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy), Bedrník, časopis pro ekogramotnost, Mrkvička (Vzdělávací a informační podpora mateřským školám), S Mrkvičkou na zkušenou (projekt OP VK pro mateřské školy) a Veletrh ekologické výchovy.

SSEV Pavučina, z. s., je členem Zeleného kruhu, Asociace ekologických organizací, která hájí společné zájmy svých členů a podporuje celkový rozvoj občanské společnosti v oblasti ochrany přírody a životního prostředí, a SKAV (Stálá konference asociací ve vzdělání).

Český svaz ochránců přírody (ČSOP)

Český svaz ochránců přírody je nevládní organizace, jejíž členy spojuje aktivní zájem o ochranu přírody a krajiny. Posláním organizace je ochrana a obnova přírodního dědictví, ekologická výchova a podpora trvale udržitelného života. V současné době tato organizace disponuje cca 7 500 členy.

Jedním ze základních prvků komunikace s veřejností jsou ekocentra ČSOP. Jsou zřizována základními organizacemi, zájmovými nebo regionálními sdruženími ČSOP a jejich posláním je environmentální vzdělávání, výchova a osvěta. Mezi hlavní činnosti ekocenter patří spolupráce se školami, organizace akcí pro veřejnost, pořádání soutěží a exkurzí, vydávání publikací a materiálů, ekoporadenství, spolupráce se státní správou a samosprávou aj. V rámci ČSOP fungují také oddíly **mladých ochránců přírody**. Ekocentra ČSOP nacházející se na území hl. m. Prahy zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 6.6: Ekocentra ČSOP na území hl. m. Prahy

Název	Adresa	Typ ekocentra
Dům ochránců přírody	Michelská 5, 140 00 Praha 4 – Michle	osvětové, vzdělávací, poradenské
Ekocentrum Botič – Rokytky	Konopištská 3, 101 00 Praha 10	osvětové
Ekocentrum Koniklec	Chvalova 11, 130 00 Praha 3	výukové, poradenské
Ekocentrum Nyctalus	Jasmínová 2665, 106 00 Praha 10	osvětové
EkoCentrum v Domě	Rektorská 22/39, 108 00 Praha 10 – Malešice	osvětové
Poznáním k ochraně	Jankovcova 47, 170 00 Praha 7	osvětové
Společnost pro zvířata	Michelská 5, 140 00 Praha 4	výukové, poradenské

Zdroj: Český svaz ochránců přírody, Ekocentra ČSOP, dostupné z [www: http://www.csop.cz/index.php?cis_menu=1&m1_id=1004&m2_id=1145&m3_id=1148&m_id_old=1145#74](http://www.csop.cz/index.php?cis_menu=1&m1_id=1004&m2_id=1145&m3_id=1148&m_id_old=1145#74).

Ekoporadenská centra

Ekoporadenské služby v Praze jsou poskytovány zejména těmito ekologickými poradnami:

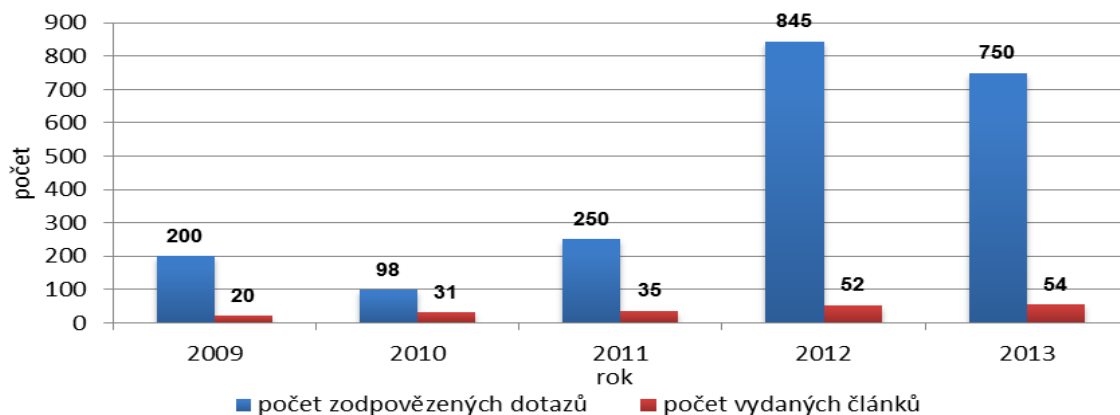
- **Agentura Koniklec** (provozuje Agentura Koniklec, o.s.);
- **Ekocentrum Koniklec – Ekoporadna Praha** (provozuje ZO ČSOP Koniklec);
- **Ekoporadna Arnika**;
- **Ekocentrum v Domě Praha 10** (provozuje ZO ČSOP „Natura, quo vadis?“);
- **EKOdomov**;
- **Ekoporadna Mladých ochránců přírody**;
- **Ekoporadna Toulcův dvůr**;
- **Zelená domácnost** (provozuje BEZK – Brontosauří ekocentrum).

Cílem je poskytovat odborné a kvalifikované rady a doporučení občanům Prahy, odborné veřejnosti, veřejné správě a právnickým subjektům, informovat o environmentálních problémech a jejich řešeních, popularizovat výsledky vědy a výzkumu ve prospěch životního prostředí v praxi, přibližovat šetrné životní standardy požadavkům veřejnosti a ovlivňovat veřejnost ve směru udržitelného rozvoje společnosti.

Tyto pražské ekoporadny informují o nabídce svých služeb a aktivit určených pro veřejnost, veřejnou správu, podnikatelský sektor a ostatní subjekty na společném webovém portále (<http://www.ekoporadnypraha.cz>).

Mezi hlavní ukazatele aktivit poradenských center patří počet zodpovězených dotazů a počet vydaných informačních článků v médiích. Dle níže uvedeného grafu došlo v posledních letech k výraznému navýšení těchto ukazatelů, což mohlo být způsobeno nárůstem zájmu veřejnosti o informace o životním prostředí a zároveň vyšší finanční podporou ekoporaden z akčního plánu KK EVVO.

Graf 6.1: Vybrané ukazatele činností ekoporadenských center v Praze podpořených z akčního plánu EVVO – vývoj v letech 2009 až 2013

Zdroj dat: Dokument Realizace akčního plánu krajské koncepce EVVO – přehled činností pro cílové skupiny v Praze.
Pozn.: r. 2009 – data za 10 měsíců; r. 2010 – data za 6 měsíců; r. 2011 – data za 11 měsíců; r. 2012 – data za 12 měsíců; r. 2013 – data za 12 měsíců.

Na ekoporadenském portále Ministerstva životního prostředí (<http://www.ekoporadny.cz/>) jsou uvedena také tato další ekoporadenská centra, která mají sídlo na území hl. m. Prahy. Jedná se o:

- **České ekologické manažerské centrum (CEMC)** – je sdružením organizací a expertů v oblasti průmyslové ekologie. Zaměřuje se na poradenské služby pro průmyslovou a podnikatelskou praxi.
- **EkoWATT – Centrum pro obnovitelné zdroje a úspory energie** – poskytuje poradenství v oblasti energetických úspor a obnovitelných zdrojů energie.
- **EnergySim Praha** – poskytuje poradenství v oblasti dotačních titulů Nová zelená úsporám na novostavby a rekonstrukce rodinných a bytových domů.
- **PORSENNA o.p.s.** – je poradenským střediskem sítě Centra pasivního domu. Poskytuje konzultace v oblasti návrhu, výstavby a provozu rodinných a bytových domů.

Ostatní subjekty:

Vliv na environmentální výchovu a osvětu mají také **skautské, turisticko-přírodovědné a jiné oddíly a kroužky** určené zejména pro děti a mládež. Největší význam v této oblasti má zejména:

Junák – český skaut, z. s. (do 31. března 2015 *Junák – svaz skautů a skautek ČR*) – jedná se o největší výchovnou organizaci dětí a mládeže v ČR. Je členem Světové organizace skautského hnutí (WOSM) a Světové asociace skautek (WAGGGS). Cílovou skupinou jsou zejména děti od 6 let, pro které jsou realizovány pravidelné schůzky, víkendové akce a letní tábory. Na území města Prahy se nachází mnoho skautských středisek a oddílů, které svou činností všestranně působí na rozvoj osobnosti dětí a mladých lidí – prostřednictvím her, zážitků, aktivit a dalších činností. Mezi základní hodnoty skautské výchovy patří ohleduplnost k okolnímu prostředí a kladný vztah k přírodě.

Pionýr, z. s. – je spolek dětí, mládeže a dospělých a uznaná nestátní nezisková organizace pro oblast práce s dětmi a mládeží ve volném čase. Pionýr působí ve všech krajích ČR a má v nich zřízeny regionální kanceláře. Základní místní jednotkou jsou pionýrské skupiny zajišťující chod oddílů a klubů, ve kterých probíhá většina naší činnosti.

Mezi další subjekty zabývající se EVVO v Praze patří např.: Hnutí DUHA – Friends of the Earth Czech Republic, BEZK – Brontosauří ekocentrum Zelený klub, Arnika, Společnost pro trvale udržitelný život (STUŽ), Greenpeace ČR, Přátelé přírody ČR a mnoho dalších (kompletní databáze subjektů EVVO tvoří samostatnou přílohu 1).

> Firmy a podnikatelé

V současné době neexistuje na území hl. m. Prahy databáze společností, které se cíleně věnují EVVO jako hlavnímu předmětu podnikání. Podnikatelský sektor je také doposud nejméně zasažen problematikou EVVO. Z těch subjektů, které potenciálně tematicky blízké aktivity k EVVO realizují, většina působí a podniká v oblasti odpadového hospodářství, sběru a recyklaci odpadu, integrované prevence a omezování znečištění, informačních, organizačních a poradenských služeb při plánování a realizaci projektů v oblasti ochrany životního prostředí a veřejného zdraví a udržitelného rozvoje, komplexních služeb v oblasti náprav ekologických škod a v oblasti životního prostředí obecně, případně vykonávají posuzování vlivu stavby na životní prostředí (EIA).

Nejčastěji se podniky do EVVO zapojují prostřednictvím vydávání a šíření informačních letáků, brožur o životním prostředí, realizací akcí pro veřejnost zaměřených na životní prostředí, separaci a třídění odpadu na pracovišti, případně také základním poradenstvím

v oblasti ochrany ŽP pro různé cílové skupiny. Řada firem se zapojuje také do tzv. **firrního dobrovolnictví** – tzn. pořádání dobrovolnických dní pro své zaměstnance (např. akce v areálu Toulcův dvůr).

Jednou z významných a územně rozsáhlejších akcí EVVO pro soukromý sektor byla v roce 2012 realizace krajské konference EVVO zaměřené speciálně na podnikatelskou sféru a veřejnou správu (městské části hl. m. Prahy), jejímž pořadatelem byl MHMP. Konference se mj. zabývala seznámením účastníků se strategií ekologické výchovy na území hl. m. Prahy, koncepcí EVVO MŽP nebo prezentací vzdělávacích projektů společnosti VEOLIA VODA ČESKÁ REPUBLIKA.

Základním indikátorem charakterizujícím podniky, které vyvíjejí vůči přírodě šetrné aktivity, je program **EMAS** (Eco Management and Audit Scheme), což je jeden z dobrovolných nástrojů ochrany životního prostředí. Představuje v současné době nejrozšířenější způsob, jak může organizace deklarovat, že v rámci své činnosti dbá na ochranu životního prostředí a že při produkci výrobků či poskytování služeb jsou zvažovány také jejich dopady na životní prostředí. Dle databáze EMAS (seznam organizací registrovaných v programu EMAS v ČR spravovaný českou informační agenturou životního prostředí CENIA) se na území hl. m. Prahy v posledních letech postupně rozšiřuje počet firem registrovaných v tomto programu. Tento program je určen pro soukromý sektor a pozitivně motivuje organizace k odpovědnému přístupu a ke zlepšování environmentální výkonnosti nad rámec legislativních požadavků. Představuje aktivní přístup podniku ke sledování, řízení a postupnému snižování dopadů činností organizace na životní prostředí. Tímto programem mohou soukromé společnosti přispět k zavedení systému EMS (environmentální management nebo řízení) ve své organizaci. Jedná se o systematický přístup k ochraně životního prostředí ve všech aspektech podnikání, jehož prostřednictvím podnik začleňuje péči o životní prostředí do své podnikatelské strategie i běžného provozu. V programu EMAS na území hl. m. Prahy jsou registrovány například tyto společnosti: GEOSAN GROUP, a. s., Subterra a. s., HOCHTIEF CZ a. s., Metrostav a. s., STRABAG a.s., RELIMEX spol. s.r.o., OMNICON s.r.o. apod. Tyto podniky realizují EVVO především pro své zaměstnance. Většinou se jedná o vzdělávání a předávání informací o třídění odpadů, předcházení environmentálních rizik apod.

Druhým nástrojem, který slouží k zavedení systému environmentálního managementu, jsou **ISO normy**. Z hlediska životního prostředí je důležitá ISO 14000, která je zaměřena na řízení ochrany životního prostředí podnikem (vytvoření podnikového environmentálního manažerského systému). Byla vytvořena, aby poskytla nástroje přispívající k prosazování činností vedoucích k udržitelnému rozvoji. Nejdůležitější z hlediska EVVO je ISO norma 14001. Tato norma byla vydána v roce 1996 Mezinárodní organizací pro normalizaci (ISO – International Organization for Standardization). Slouží, stejně jako EMAS, pro certifikaci podniku. Norma ISO 14001 je v řadě aspektů systému EMAS podobná. Jedná se např. o důraz na environmentální politiku, neustálé zlepšování v této oblasti a princip dobrovolnosti. Tuto normu splňuje v Praze 14 organizací.

Značný význam pro podporu environmentálně odpovědného jednání firem a podniků je koncept **Společenské odpovědnosti firem** (*Corporate Social Responsibility – CSR*). Jedná se o dobrovolné integrování sociálních a ekologických hledisek do každodenních firemních operací. Vedle primární orientace firem na vytváření zisku jsou zahrnovány principy sociálních a environmentálních hledisek do strategie firmy.

V České republice je v rámci tohoto konceptu vytvořena platforma – **Asociace společenské odpovědnosti (A-CSR)**, nezisková organizace, která sdružuje, propojuje a reprezentuje zájmy stovky společensky odpovědných subjektů v ČR. Její vize zapojuje do tématu společenské odpovědnosti firmy, neziskové organizace, sociální podniky, školy, veřejnou správu

i jednotlivce. Vstoupit do platformy Asociace společenské odpovědnosti může firma, jež aktivně pečuje o své zaměstnance, podporuje region, v němž působí, není jí lhostejný dopad jejich činností na životní prostředí, podporuje místní komunitu, ve svém chování je plně transparentní, ctí zásady podnikatelské etiky a morálky.

6.3.2 Zajištění přístupu k informacím EVVO

Přístup k informacím o EVVO a obecně o životním prostředí pro odbornou i laickou veřejnost je v hl. m. Praze na velmi dobré úrovni. Pro potřeby informování veřejnosti v oblasti EVVO i životního prostředí je využíváno především internetové sítě. Aktivity spojené s informační a publikační činností v oblasti EVVO zajišťuje odbor ochrany prostředí MHMP ve spolupráci s dalšími odbory MHMP a organizacemi města (např. s Lesy hl. m. Prahy, Institutem plánování a rozvoje hl. m. Prahy, Pražskou vodohospodářskou společností, a.s., Technickou správou komunikací hl. m. Prahy, a.s., aj.), ale také vysoké školy a univerzity. Níže jsou uvedeny nejdůležitější dostupné zdroje informací:

➤ Informační systém o životním prostředí v Praze (IOŽIP)

Cílem IOŽIP je podpora rozhodování, přístup k environmentálním informacím pro všechny skupiny a zvyšování povědomí. Uživateli jsou pracovníci veřejné správy hl. m. Prahy, experti i široká veřejnost. IOŽIP integruje i další níže popsané zdroje, poskytováním odkazů na jejich webové stránky a publikace. Nejvýznamnějšími výstupy IOŽIP jsou:

▪ Publikace

- Ročenky Praha životní prostředí jsou nejznámějším výstupem ze systému. Ročenky jsou vydávány tiskem pravidelně od r. 1989, později i v anglické verzi a v elektronické formě. Mimo to je ročenka vydávána v podrobné verzi, dále ve zkrácené dvoujazyčné verzi a prostřednictvím informačního letáku s výběrem údajů z ročenky. Všechny tyto výstupy jsou dostupné v tištěné i elektronické verzi.

▪ Webové aplikace

- Portál životního prostředí hlavního města Prahy, který integruje nejdůležitější informace o životním prostředí a EVVO ze všech relevantních zdrojů a poskytuje tak ucelené, přehledné a snadno dostupné informace dle potřeb různých cílových skupin uživatelů. Portál nahradil dřívější Informační servis o životním prostředí (ENVIS) a postupně integruje z pohledu uživatele stránek výstupy z dalších systémů (např. z Atlasu ŽP a z Pražského ekologického monitorovacího a informačního systému PREMIS).
- Atlas životního prostředí je webová mapová aplikace, která prezentuje dostupné informace o stavu a ochraně životního prostředí v hl. m. Praze. Atlas je tematicky rozčleněn do oblastí ovzduší, krajina, voda, hluk a odpady. Mapy jsou pravidelně aktualizovány na základě údajů Magistrátu hl. m. Prahy, Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy a dalších městských a státních organizací.

➤ Informace o střediscích ekologického vzdělávání (SEV) a ekologických výukových programech (EVP)

- Zmiňovaný Portál životního prostředí hlavního města Prahy zprostředkovává také informace o SEV a uvádí jejich stručný popis a odkazy na webové stránky jednotlivých organizací. Dále umožňuje vyhledávání v nabídce programů nejvýznamnějších organizací realizujících EVP v aktuálním školním roce s využitím filtrů dle jednotlivých kategorií.

- V rámci původního Atlasu ŽP byla návštěvníkům v letech 2011–2012 k dispozici mapa subjektů EVVO se základními informacemi o subjektu (název, typ organizace, adresa sídla/kanceláře, kontaktní telefon, e-mail, webová adresa). Obnovené publikování aktualizované mapy subjektů EVVO v rámci stávajícího Atlasu ŽP se předpokládá do konce roku 2015 v rozsahu cca 100 subjektů a shodným rozsahem publikovaných informací o subjektu.
- **Informace o akcích v oblasti ŽP a EVVO na území hl. m. Prahy (Kalendář akcí v ŽP a EVVO v Praze)**
  - Jedná se o webovou aplikaci pro veřejnost provozovanou v rámci Portálu hl. m. Prahy od července 2013 (ve spolupráci s BEZK, z.s.).
- **Sady informačních materiálů**
  - Hlavní město Praha připravuje prostřednictvím odboru ochrany prostředí a dále ve spolupráci s dalšími subjekty velké množství informačních, osvětových, vzdělávacích i dalších materiálů týkajících se oblasti EVVO a ochrany a péče o životní prostředí. Materiály jsou k dispozici zájemcům jak v prostorách MHMP a jeho informačních středisek, tak i v informačních místech řady spolupracujících organizací, nebo jsou distribuovány při různých informačních akcích zaměřených na oblast životního prostředí pořádaných hl. m. Prahou a spolupracujícími subjekty. Tyto informační materiály jsou k dispozici rovněž v elektronické podobě ve formátu PDF na portálu ŽP, který spravuje MHMP. Jedná se například o tyto sady informačních materiálů:
    - Lesy a lesoparky Prahy,
    - Naučné stezky Prahy,
    - Přírodní parky Prahy,
    - Pražské parky a zahrady.
  - Ústřední knihovna Pedagogické fakulty UK vydává výběrovou bibliografii odborných publikací na téma EVVO a ochrany životního prostředí.¹³ Jedná se o databázi článků z tuzemských a zahraničních časopisů se zaměřením na stav životního prostředí či péči o životní prostředí. Zvláštní pozornost je věnována environmentálnímu vzdělávání a výchově. Všechny informace je možné využít pro environmentální vzdělávání a výchovu ve školním i mimoškolním prostředí, ve veřejné správě i pro potřeby veřejnosti.
  - Další informační a publikační materiály ostatních organizací a poskytovatelů EVVO.
- **Webové zdroje organizací zaměřených na EVVO, respektive na životní prostředí**
  - Většina pražských organizací zaměřených na EVVO, respektive na životní prostředí, poskytuje informace prostřednictvím svých webových stránek a na nich uvedených kontaktů. Všechny kontaktní údaje včetně adres webových stránek pražských organizací zaměřených na EVVO, respektive na životní prostředí, jsou uvedeny v Databázi subjektů zajišťujících EVVO pro hl. m. Prahu, která je přílohou koncepce.
- **Další informační zdroje**
  - Informace o EVVO jsou poskytovány také přímo při realizaci aktivit jednotlivými subjekty prostřednictvím letáků a propagačních materiálů – například sady letáků v rámci projektů podpořených z grantů HMP pro oblast ŽP v různých tematických oblastech (veřejná zeleň, ochrana ovzduší, hluk, efektivní využívání energie apod.) – např. Studánky a prameny v Praze; Kam pro bio z Prahy?; Praha – město pro lidi i pejsky; Kam s dešťovou vodou a jak ji využít? apod.
  - Zájemci se mohou dozvědět informace o EVVO také pomocí služeb MHMP poskytujících obecné informace (telefonicky, e-mailem, písemně nebo osobně).

¹³ Dostupné z [www: http://195.113.37.40/zivotni_prostredi.htm](http://195.113.37.40/zivotni_prostredi.htm).

- Dále lze využívat informační zdroje, které nejsou zaměřené pouze na hl. m. Prahu, ale na celou Českou republiku. Příkladem může být zpravodajský server www.ecn.cz nebo internetový deník www.ekolist.cz vydávaný občanským sdružením BEZK, který poskytuje aktuální zpravodajství o životním prostředí.
- Některé dostupné odborné publikace lze také považovat za zdroj informací pro odbornou veřejnost, např. publikace Ministerstva životního prostředí.

6.3.3 Finanční zajištění

Programy v rámci EVVO jsou finančně podporovány ústředními orgány, krajskými úřady i nižšími články veřejné správy. Zdrojem financí pro oblast EVVO v Praze je převážně rozpočet hl. m. Prahy, část projektů je financována či spolufinancována také z dalších zdrojů (např. rozpočet městských částí, soukromé zdroje, dary a dotace podnikatelských subjektů). Z rozpočtu hl. m. Prahy je v rámci zajištění EVVO každoročně alokována největší finanční částka na realizaci aktivit z akčního plánu KK EVVO, provoz středisek ekologické výchovy HMP (SEV Toulcův dvůr a SEV LHMP) a na granty na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy – viz tabulku níže. Celkový objem vynaložených finančních prostředků z rozpočtu hl. m. Prahy v jednotlivých letech vykazuje výrazné kolísání – zatímco v letech 2009 a 2011 bylo vynaloženo na EVVO více než 20 mil. Kč, v roce 2010 to bylo pouze cca 13 mil. Kč s výrazným poklesem finanční podpory směřující na granty.

Tabulka 6.7: Financování EVVO v hl. m. Praze z rozpočtu hl. m. Prahy v letech 2008–2014 v Kč¹⁴

Předmět podpory	Rok						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
AP KK EVVO	7 692 951	8 984 165	8 848 682,5	9 000 000	10 800 000	8 344 644	6 234 159
Provoz středisek ekologické výchovy HMP (OCP MHMP)	5 662 503,5	6 174 943,5	5 475 652	5 286 164	5 016 833	4 400 000	4 667 000
Granty na podporu projektů ke zlepšení stavu ŽP hl. m. Prahy – oblast EVVO* (OCP MHMP)	5 828 900 (54 podpořených projektů)	6 883 000 (67)	3 213 000 (34)	4 797 710 (25)	4 035 000 (26)	4 277 000 (36)	8 378 000 (56)**
Celoměstské programy podpory vzdělávání na území hl. m. Prahy – oblast EVVO* (SML MHMP)	196 500 (3)	125 000 (2)	250 000 (3)	308 100 (4)	116 000 (2)	75 000 (2)	110 000 (2)
Celoměstské programy podpory využití volného času dětí a mládeže na území hl. m. Prahy – oblast EVVO* (SVC MHMP)	32 000 (2)	95 000 (4)	125 000 (5)	220 000 (6)	180 000 (6)	75 000 (6)	84 900 (5)
CELKEM	19 412 854,5	22 262 108,5	17 912 334,5	19 611 974,0	20 147 833,0	17 171 644,0	19 474 059,0

Zdroj: Souhrnné informace o stavu a vývoji EVVO v Praze v posledních letech, Portál Životního prostředí hl. m. Prahy; interní informace MHMP.

Pozn.: Červeně jsou zvýrazněny nejvyšší částky v daném předmětu podpory.

¹⁴ Pozn. 1: * Rozčlenění projektů na projekty v oblasti EVVO a ostatní je orientační, červeně je zvýrazněna největší finanční alokace u daného předmětu podpory.

Pozn. 2: ** Částka vč. tzv. ekologických a vzdělávacích programů (dříve zajišťovány prostřednictvím zakázek, jejich suma 4 920 000 Kč!) = oproti minulým letům zdánlivé navýšení, bez EVP a DVP pouze 3 458 000 Kč.

Pozn. 3: Uvedené částky nezahrnují náklady na akce zajišťované odborem komunikace a marketingu.

Dle informací MHMP v roce 2014 největší část finančních prostředků na EVVO směřovala na aktivity a projekty příspěvkových organizací MHMP a neziskového sektoru, který je financován kromě MHMP také z rozpočtu MŽP, z dotací MŠMT, ze Státního fondu životního prostředí ČR prostřednictvím národních programů.

Část úkolů v rámci plnění krajské koncepce a akčního plánu je administrativně a finančně řešena prostřednictvím grantového programu na podporu projektů vedoucích ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy. Tyto granty jsou vyhlašovány každoročně od roku 1996. Jejich agendu v současné době spravuje **odbor ochrany prostředí**. Grantový systém je koncepčně řízen od roku 2009, kdy byla schválena Koncepce grantového schématu hl. m. Prahy pro oblast životního prostředí. Pro oblast EVVO je stěžejní **kapitola IV. grantového schématu – Ekologická výchova**, prostřednictvím které je v současnosti podpora směřována na:

- Ekologickou výchovu a vzdělávání;
- Popularizaci, propagaci a osvětu;
- Podporu ekoporadenství.

V rámci těchto „podoblastí“ jsou realizovány projekty krátkodobější, nepravidelné, případně pilotní. Do této oblasti patří zejména projekty jednorázové, které zabezpečují ekovýchové a osvětové aktivity nejen pro děti a mládež, ale i pro širokou veřejnost.

Grant hl. m. Prahy pro oblast životního prostředí na rok 2015 získalo 73 projektů v oblasti zlepšování životního prostředí, které byly podány 50 různými subjekty. Tyto granty podporují projekty, které řeší problematiku v oblastech veřejná zeleň, lesy, ochrana přírody, **ekologická výchova**, specifické projekty a výukové a vzdělávací projekty pro školy. Z rozpočtu hl. m. Prahy byla na rok 2015 pro účely grantů na zlepšení životního prostředí vyčleněna částka 12 590 000 Kč.¹⁵ Vývoj přidělených prostředků prostřednictvím grantového systému hl. m. Prahy na podporu projektů v oblasti zlepšování životního prostředí za posledních 10 let znázorňuje následující tabulka. Ta ukazuje vzrůstající trend objemu finančních prostředků v posledních 4 letech.

Tabulka 6.8: Počet přijatých projektů a přidělené finanční prostředky v Kč na granty hl. m. Prahy pro oblast životního prostředí v letech 2005–2015

Rok	Počet přijatých projektů	Přidělené finanční prostředky (Kč)
2005	83	9 740 000
2006	78	9 500 000
2007	93	10 000 000
2008	73	7 328 900
2009	94	9 842 000
2010	59	5 478 000
2011	52	8 842 000
2012	52	7 552 000
2013	64	8 036 500
2014	74	11 000 000
2015	73	12 590 000

Zdroj: Praha.eu – portál hlavního města Prahy, dostupné z [www: http://www.praha.eu/jnp/cz/index.html](http://www.praha.eu/jnp/cz/index.html).

¹⁵ Portál životního prostředí hlavního města Prahy, dostupné z [www: http://portalzp.praha.eu/jnp/cz/tiskove_zpravy_z_mesta/rada_schvalila_prideleni_grantu_pro.xhtml](http://portalzp.praha.eu/jnp/cz/tiskove_zpravy_z_mesta/rada_schvalila_prideleni_grantu_pro.xhtml).

6.3.4 Personální zajištění

Hlavní odpovědnost za realizaci EVVO na území hl. m. Prahy má **krajský koordinátor EVVO**. Funkce krajského koordinátora EVVO byla zřízena Magistrátem hl. m. Prahy v roce 2007. Hlavní náplní krajského koordinátora je mapování stavu ekologické výchovy v kraji, iniciace a realizace systémových kroků podpory EVVO, koordinace aktivit EVVO v území, koordinace jednotlivých zapojených subjektů, organizace významných akcí, dohled nad realizací akčních plánů KK EVVO a svolávání jednání Poradní skupiny EVVO.

EVVO je na území hl. města Prahy personálně zajištěno také odbornou **Poradní skupinou environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (PS EVVO)**, jež je složena ze zástupců a partnerů činných v EVVO – škol, NNO, příslušných odborů MHMP, veřejné správy, akademické sféry. Úlohou poradní skupiny je:

- průběžná iniciace, kontrola a vyhodnocování postupu naplňování KK EVVO,
- projednávání podkladů hlavního koordinátora ohledně postupu realizace KK EVVO,
- projednávání připomínek a podnětů odborné i laické veřejnosti,
- připomínkování návrhů akčních plánů KK EVVO pro jednotlivá období,
- prostřednictvím Řídicího výboru koordinace zpracování nové KK EVVO,
- doporučování témat a kritérií výběru projektů v oblasti EVVO v rámci grantového a výběrového řízení,
- náměty pro vytváření motivačních soutěží pro obyvatele Prahy a propagaci aktivit EVVO,
- spolupráce při naplňování internetového portálu EVVO,
- vyhodnocování specifické potřeby Prahy v rámci EVVO,
- spolupráce při zajišťování kvalifikovaných lektorů a programů EVVO (certifikační systém),
- spolupráce při zajišťování dostatečného množství středisek a center pro realizaci EVVO.

Poradní skupina EVVO se schází dle potřeby, min. 4x během roku.

Ve školách, jež se zabývají EVVO a mají vypracován školní program EVVO, je zřízena **funkce školního koordinátora EVVO**. Náplň jeho funkce je definována v metodickém pokynu MŠMT.

6.3.5 Institucionální zajištění

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta je institucionálně zajišťována na úrovni většiny ministerstev a jimi řízených resortů. Zásadní kompetence jsou obsaženy v zákoně č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, v platném znění. Podle něj mají Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a dalšími ústředními orgány podporovat osvětu, výchovu a vzdělávání široké veřejnosti v oblasti ochrany životního prostředí se zvláštním zaměřením na výchovu dětí a mládeže. Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy vytváří zejména podmínky k tomu, aby:

- a) byl vytvořen a využíván systém osvojování základních poznatků o životním prostředí a jeho ochraně vycházející z principů udržitelného rozvoje a z aktivních forem výchovy, osvěty a získávání informací, zajišťovaný prostřednictvím státních i nestátních organizací,

- b) orgány byly veřejnosti účinně nápomocny při zajišťování přístupu k informacím o životním prostředí,
- c) byly vytvořeny podmínky pro rozvoj osvěty, výchovy a vzdělávání v oblasti životního prostředí v mezích působnosti úřadů veřejné správy.

Z tohoto důvodu byla v rámci Ministerstva životního prostředí ustavena mezíresortní pracovní skupina EVVO, která zpracovala Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice (SP EVVO ČR). Implementace SP EVVO ČR znamenala zvýšenou odpovědnost samosprávy, státní správy, podnikatelské sféry i veřejnosti k opatřením zajišťujícím environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu, včetně využívání služeb a odborných znalostí vědeckých institucí a jejich odborníků. Při své činnosti proto musí státní správa podporovat a využívat také kapacity jí řízených odborných ústavů, nestátních neziskových organizací (NNO), zvláště jejich sítě center a středisek ekologické výchovy (CEV/SEV) a environmentálních poraden, činností osvětových a kulturně-vzdělávacích zařízení a všech, kteří budou mít zájem na spolupráci, včetně sdělovacích prostředků (médií).

Hlavním koordinátorem a gestorem EVVO v ČR je **Ministerstvo životního prostředí ČR**. Zabývá se koordinací spolupráce ministerstev a dalších partnerských organizací v rámci EVVO a vytváří podmínky k systematické podpoře environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. V roce 1999 byla zpracována Souhrnná koncepce resortu pro osvětu, vzdělávání a informování veřejnosti v záležitostech životního prostředí jako základní program MŽP ČR zabezpečující EVVO.

MŽP podporuje EVVO následujícími formami:

- Poskytuje metodickou pomoc krajům.
- Vypisuje grantová řízení v oblasti EVVO pro podporu NNO.
- Zřizuje videotéku MŽP.
- Působí v oblastech EVVO, MA21 ad.
- Poskytuje informace a konzultace, provozuje informační systém EVVO, připravuje studijní materiály aj.
- Do roku 2014 finančně podporovalo program Síť středisek ekologické výchovy Pavučina, z. s., a Českého svazu ochránců přírody Národní síť středisek a center environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty.

Príspevková organizace MŽP – **CENIA, česká informační agentura životního prostředí** shromažďuje, hodnotí, interpretuje a distribuuje informace o životním prostředí. Spravuje integrovaný systém ohlašovacích povinností, který zajišťuje plnění povinných hlášení v oblasti životního prostředí, mapové služby Portálu veřejné správy a spolupracuje se všemi poskytovateli dat o životním prostředí. Informační systém statistiky a resortingu ŽP je datovým výstupem této organizace, který obsahuje přehledně zpracovaný soubor všech statistických údajů a indikátorů stavu životního prostředí.

Programy výzkumu a vývoje koordinuje **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR**. Tento resort usměrňuje i mezinárodní spolupráci výzkumu a vývoje a zabezpečuje rozvoj metod vzdělávání a výchovy. MŠMT vydává rámcové vzdělávací programy, hlavní kurikulární dokumenty, pro jednotlivé úrovně vzdělávání, jejichž součástí je také EVVO. MŠMT dále vydává metodický pokyn k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, kterým informuje zřizovatele a ředitele škol a školských zařízení o environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě a stanovuje doporučené postupy při jeho realizaci ve školách. Rovněž vypisuje výběrová řízení, v rámci nichž finančně podporuje aktivity NNO zaměřené na EVVO.

Národní ústav pro vzdělávání – Divize Výzkumný ústav pedagogický prohlubuje metodickou podporu učitelů a spolupráci se školami, obnovuje síť partnerských škol, na kterých ověřuje funkčnost dokumentů, a monitoruje výuku podle školních vzdělávacích programů (ŠVP). Dále spolupracuje s odbornými komisemi EU a zapojuje se do jejich projektů.

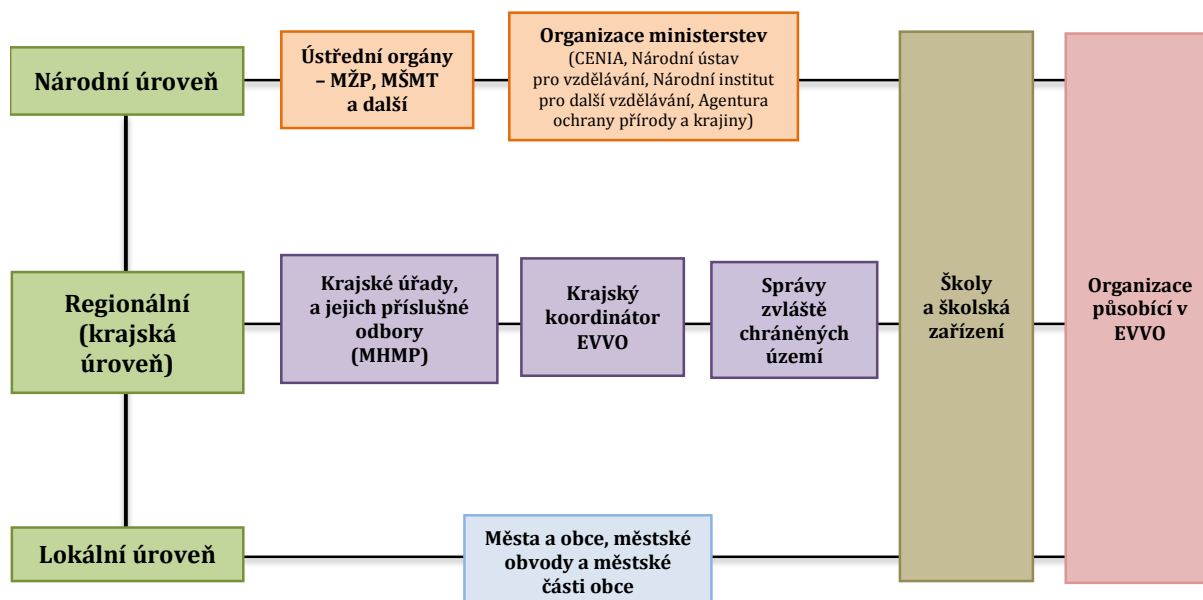
Národní institut pro další vzdělávání (zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků) je např. garantem projektu K2 – kvalita a konkurenceschopnost v neformálním vzdělávání. Hlavním přínosem tohoto projektu je nastartování kvalitativních změn v NNO a školských zařízeních pro zájmové vzdělávání jako zásadního trendu pro trvale udržitelný rozvoj neformálního vzdělávání.

V rámci institucionálního zabezpečení problematiky EVVO na území hl. m. Prahy má zásadní roli **Magistrát hl. m. Prahy (MHMP)**, který vykonává přenesenou a samostatnou působnost EVVO. Kraje mají dle zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, povinnost aktivně zveřejňovat informace o životním prostředí (dle § 10a), zpracovávat, koordinovat a aktualizovat KK EVVO vycházející ze Státního programu, podporovat rozvoj environmentálního poradenství, umožňovat obcím v samostatné působnosti podílet se na realizaci krajských koncepcí EVVO a vytvářet v této oblasti vlastní programy.

V rámci MHMP má hlavní kompetence v EVVO odbor ochrany prostředí MHMP a odbor školství a mládeže MHMP (viz kapitolu 6.3.1). V roce 2007 byla na MHMP zřízena funkce krajského koordinátora EVVO a byla jmenována Poradní skupina environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (PS EVVO) – viz popis v kapitole 6.3.4.

Mezi další orgány a instituce v oblasti EVVO na území hl. m. Prahy se řadí mateřské, základní, střední, vyšší odborné a vysoké školy, školská zařízení, správy NP a CHKO, rovněž jednotlivé městské části, neziskové organizace a okrajově také podnikatelská sféra.

Obrázek 6.2: Institucionální zajištění EVVO

Zdroj: PROCES, vlastní zpracování, 2015.

6.3.6 Technické zajištění

Technické zajištění EVVO představují vhodné přírodní plochy nebo prostory pro realizaci EVVO. Jedná se o zázemí škol či školských zařízení, nestátních neziskových organizací, orgánů veřejné správy nebo soukromých institucí. Praha jako specificky silně urbanizované

území má z tohoto hlediska silně diferenční charakter. Na jednu stranu zde sídlí mnoho pro EVVO aktivity poměrně dobře technicky zajištěných institucí a organizací se vzdělanými personálními kapacitami, na stranu druhou je zde omezené množství volných prostor pro realizaci aktivit EVVO přímo v přírodním prostředí. V tomto ohledu je významná role středisek ekologické výchovy, která se snaží pro své EVVO aktivity využívat převážně venkovní prostory (zahrady, parky, sady, lesy apod.). Přestože se podíl volných prostor v Praze nezvyšuje, zvyšuje se intenzita jejich využívání, případně dochází k revitalizaci již existujících školních zahrad a hřišť, veřejných parků apod. Významné je také zpřístupňování zvláště chráněných území a zejména budování **naučných přírodních stezek**, které seznamují návštěvníky s přírodovědnými či kulturními zajímavostmi v okolí. Stezky obsahují řadu informačních tabulí, jež jsou rozmístěny na jednotlivých stanovištích. Na území hlavního města Prahy se v současné době nachází cca 45 naučných stezek v celkové délce více než 165 km – jejich přehled znázorňuje tabulka níže.

Tabulka 6.9: Naučné stezky na území hl. města Prahy v roce 2015

Naučné stezky na území hl. m. Prahy	Správní obvod	Délka v km
NS Levý Hradec	Praha-západ	<1
NS Housle	Praha 6	cca 1
NS Roztocký háj – Tiché údolí	Praha 6 (vede i územím okr. Praha-záp.)	7,5
NS Přírodním areálem Botanické zahrady	Praha 7	3
NS Vinořský park – Satalická bažantnice	Praha 19 / Praha-Vinoř, Praha-Satalice	cca 3,5
NS Klánovický les	Praha 21	12,5
NS Klokočná	Praha-východ	cca 3
NS Říčansko	Praha-východ	9
NS Prokopské údolí – Butovickým hradištěm	Praha 5	cca 3
NS Průhonický park 2. okruh (obora)	Praha-západ	cca 4–5
NS Zvolská Homole	Praha-západ	5,5
NS Obora Hvězda	Praha 6	cca 4
Fitness stezka u Vltavy – veřejné sportoviště	Praha 12	0,15
Naučná stezka Centrální park Pankrác	Praha 12	cca 1
Naučná stezka MČ Praha-Běchovice	Praha 21 / Praha-Běchovice	cca 3,5
Naučná stezka Na vrchu Svatého Kříže	Praha 3	cca 1
Naučná stezka MČ Praha 9 – severozáp. stezka (Vysočany – Prosek – Střížkov)	Praha 9	cca 9
Naučná stezka Olšanské hřbitovy	Praha 3	cca 1
Naučná stezka Počítáme s vodou	Praha 12	cca 2,5
Naučná stezka Stopy v čase (Zoo Praha)	Praha 7	0,15
Naučná stezka svatého Josefa	Praha 10	4
Naučná stezka Vinoř – Jenštejn	Praha 19 / Praha-Vinoř, okr. Praha-vých.	cca 3
NS Závist	Praha-západ	cca 1,5
Keltská naučná stezka	Praha 12	cca 2
NS Modřanská rokle	Praha 12	3,5
NS Kunratický les	Praha 4, Praha 11	různá
NS Toulcův dvůr	Praha 15	cca 1,2
NS Povodím Botiče	Praha 15, Praha 11, Praha 22	6,5
NS Barrandovské skály – Chuchelský háj	Praha 8	6
NS Údolím Dalejského potoka	Praha 13, Praha 5	cca 6,5
NS Hostivické rybníky	Praha-západ	cca 2,5
NS Mýto	Praha 22	2,3
NS Dubeč – Uhřetěves	Praha 15, Praha 22	cca 5,5
Ekologická naučná stezka Košínska a Dendrologická naučná stezka	Praha 8	1

Naučné stezky na území hl. m. Prahy	Správní obvod	Délka v km
Stezka historií Hostivaře	Praha 15	5,5
Naučná stezka Dolní Počernice	Praha 14 / Praha – Dolní Počernice	cca 3
Naučná stezka Lesní galerie aneb Tam a zpátky za zvířátky	Praha 21	3
Naučná stezka Městská část Praha 9 – jihovýchodní stezka	Praha 9	cca 6
Naučná stezka Neleníme v zeleni	Praha 12	cca 1,4
Naučná stezka Milíčov	Praha 11	cca 4,8
Naučná stezka Petřín	Praha 1, Praha 5	různá
Naučná stezka Prahy 14	Praha 14	cca 13
Naučná stezka Stromovkou za poznáním	Praha 7	cca 3,5
Naučná stezka Thomayerovy sady	Praha 8	1
Naučná stezka ZŠ Stoliňská	Praha 20 / Praha – Horní Počernice	cca 0,5

Zdroj: Pražská příroda, dostupné z [www: www.praha-priroda.cz/naučne-stezky/](http://www.praha-priroda.cz/naučne-stezky/); Web o naučných stezkách v ČR, dostupné z [www: www.naucnoustezkou.cz](http://www.naucnoustezkou.cz); Průvodce po naučných stezkách a lokalitách v Praze a středních Čechách, dostupné z [www: www.stezky.info](http://www.stezky.info).

V rámci škol a školských zařízení dochází k navyšování počtu **učeben v přírodě**. Ty umožňují přímý kontakt dětí s přírodou i během výuky. Tyto učebny se využívají v hodinách všech vyučovaných předmětů a měly by být dětem přístupné i pro mimoškolní aktivity. V roce 2012 byla Ministerstvem životního prostředí vypsána výzva, v rámci které mohly základní školy žádat o grant z Revolvingového fondu na vytvoření nebo rozšíření přírodních učeben. Žáci a učitelé tak měli možnost proměnit venkovní prostory v otevřené školní třídy, kde si budou moci teoretické znalosti z hodin přírodopisu ověřovat přímo v praxi. Na území hl. m. Prahy se vyskytuje mnoho učeben v přírodě, některé z nich jako příklady dobré praxe zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 6.10: Vybrané učebny v přírodě na území hl. města Prahy

Název	Adresa	Popis
Zelená učebna MŠ Chodovická	Chodovická 1900/34, 193 00 Praha 20 – Horní Počernice	Atraktivní prvek na školní zahradě, jež poskytuje prostor pro realizaci výchovně-vzdělávacích a relaxačních aktivit i za méně příznivých povětrnostních podmínek.
Přírodní učebna ZŠ Marjánka	Bělohorská 417/52, 162 00 Praha 6 – Břevnov	Zahrada v bezprostřední blízkosti školy, která je využívána přímo při vyučovacích hodinách.
Přírodní učebna na ZŠ Vladivostocká Eden	Vladivostocká 1035/6, 100 00 Praha 10 – Vršovice	Přírodní učebna s týpí na zahradě.
Zelená učebna v přírodě SOŠ stavební a zahradnické	Učňovská 1, 190 00 Praha 9	Revitalizovaná část pozemku v areálu školy určená pro podporu ekologické a environmentální výchovy žáků.
Přírodní učebna FZŠ Pedagogické fakulty UK, Praha 13	Mezi Školami 2322, 158 00 Praha 5 – Nové Butovice	V areálu jsou i nové zajímavé herní prvky, aby prostor v odpoledních hodinách mohly využívat i děti ze školní družiny.

Zdroj: PROCES, vlastní zpracování, 2015.

Specifickými venkovními prostory vhodnými pro realizaci EVVO jsou dále lesní zookoutky a interaktivní včelnice, které spravují Lesy hl. m. Prahy. Jedná se například o:

- Zookoutek u hájovny v Malé Chuchli – nachází se zde na 40 druhů živočichů české přírody (spárkatá zvěř, šelmy, dravci, sovy aj.). K dispozici je zázemí lesní školy a komentované prohlídky a programy pro školy. Ročně tímto zookoutkem projde na 200 000 návštěvníků.
- Další zookoutky jsou např. v Kunratickém lese a v lesoparku Hostivař.

Pro popularizaci oblasti včelařství a světa hmyzu se úspěšně využívají včelnice Lesů hl. m. Prahy, které jsou doplněny interaktivními prvky. Patří mezi ně:

- včelnice u Labutě v Kunratickém lese,
- včelnice v Prokopském údolí a další.

6.4 Vyhodnocení dat ze sociologického průzkumu

Další zdrojové informace a data o současném stavu EVVO v hl. m. Praze vzešly ze sociologického průzkumu, který byl realizován za účelem získání informací, podnětů a názorů od klíčových aktérů působících v oblasti EVVO (zástupci veřejné správy, škol a školních zařízení, organizací působících v EVVO). Tato kapitola doplňuje informace v kapitole 6.3 a přináší důležitá zjištění o stávajícím stavu EVVO v Praze.

6.4.1 Metodika realizace sociologického průzkumu

Sociologický průzkum probíhal od dubna do května 2015 a byl proveden formou polostrukturovaných rozhovorů metodou telefonického dotazování – **CATI** (Computer Assisted Telephone Interviewing) a metodou **CAWI** (Computer Assisted Web Interviewing) – metoda elektronických online dotazníků. Byly osloveny subjekty z řad:

- veřejné správy (orgány státní správy, kompetentní odbory MHMP, úřady městských částí HMP),
- neziskových a dalších organizací a institucí zabývajících se EVVO,
- škol a školských zařízení (osloveny všechny mateřské, základní a střední školy v Praze, vysoké školy a univerzity se vztahem k životnímu prostředí / EVVO).

Pro každou cílovou skupinu byl vytvořen samostatný záznamový arch s různými otázkami. Cílové skupiny byly telefonicky kontaktovány a požádány o spolupráci při tvorbě krajské koncepce EVVO. V případě žádosti jim byl zaslán elektronický odkaz na online záznamový arch (dotazník), který mohli respondenti vyplnit samostatně. Záznamový arch obsahoval uzavřené (nabízené možnosti odpovědí) a otevřené otázky (volná odpověď). Otázky byly sestavovány s ohledem na v praxi používané metody tak, aby přinesly potřebné informace od jednotlivých subjektů. Nastavení otázek záznamového archu bylo konzultováno s Řídicím výborem KK EVVO. U jednotlivých cílových skupin byly osloveny ty subjekty, které mají sídlo a působnost na území hl. m. Prahy.

Sociologickým průzkumem bylo získáno celkem 190 odpovědí respondentů v následující struktuře:

Tabulka 6.11: Struktura respondentů v rámci sociologického průzkumu¹⁶

Cílová skupina	Minimální výběrový soubor respondentů	Získaný výběrový soubor respondentů	% naplnění minimálního výběrového souboru
Orgány veřejné správy	10	25	250,0
NNO a další organizace a instituce zabývající se EVVO	20	32	160,0
Školy a školská zařízení	60	133	221,7

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

6.4.2 Vyhodnocení sociologického průzkumu

Níže jsou vyhodnoceny otázky ze sociologického průzkumu za jednotlivé cílové skupiny, které jsou relevantní pro analýzu současného stavu (odpovědi na některé otázky v průzkumu byly využity již pro analýzu plnění cílů stávající KK EVVO, případně v rámci tvorby databází, které tvoří samostatnou přílohu tohoto dokumentu).

➤ Orgány veřejné správy

V rámci průzkumu veřejné správy byly zapojeny úřady jednotlivých městských částí hl. m. Prahy, vybrané odbory MHMP a další orgány působící na národní úrovni.

Z jejich odpovědí vyplývá, že hlavní cílovou skupinou aktivit a činností veřejné správy je veřejnost, děti a mládež. Výrazně méně jsou realizovány akce pro vlastní zaměstnance úřadů a akce pro pedagogické pracovníky.

Tabulka 6.12: Zaměření akcí EVVO na cílové skupiny

Odpověď	Pořádáte akce pro VEŘEJNOST v rámci EVVO?	Pořádáte akce pro PEDAGOGY v rámci EVVO?	Pořádáte akce pro DĚTI A MLÁDEŽ v rámci EVVO?	Pořádáte akce pro VLASTNÍ ZAMĚSTNANCE v rámci EVVO?	Pořádáte akce pro JINOU SKUPINU v rámci EVVO?
	Podíl v %	Podíl v %	Podíl v %	Podíl v %	Podíl v %
Ano	48,0	8,0	40,0	12,0	20,0
Ne	52,0	92,0	60,0	88,0	80,0
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

V oblasti ekologizace provozu a budov jednotlivých institucí a úřadů MČ bylo zjištěno, že 96 % respondentů tuto činnost pravidelně provádí – jedná se zejména o sběr a třídění odpadu a další obdobné aktivity. V některých případech došlo v poslední době také k výraznému snížení energetického zatížení prostřednictvím revitalizace a modernizace budov ÚMČ.

Tabulka 6.13: Dochází k „ekologizaci“ provozu organizace (úřadu) či k dílčím aktivitám (separace odpadu, úprava budovy úřadu, používání recyklovaného papíru, apod.)?

Odpověď	Podíl v %
Ano	96,0
Ne	4,0
Celkem	100,0

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

¹⁶ Průběžně probíhal také průzkum mezi podnikateli, přičemž byl získán nerelevantní vzorek od 16 respondentů. Z tohoto důvodu a po diskuzi s Řídicím výborem KK EVVO nebyly tyto odpovědi předmětem následujícího vyhodnocení. Některé zjištěné relevantní informace jsou součástí kapitoly 6.4.2.

Více než ½ respondentů uvedla, že jejich instituce/úřad spolupracuje v oblasti EVVO s dalšími subjekty, mezi které patří zejména Magistrát hl. m. Prahy, Lesy hl. m. Prahy, Ministerstvo životního prostředí, školy a školská zařízení, případně místní organizace na území městských částí.

Hlavním nástrojem a informačním kanálem, kterým veřejná správa zprostředkovává informace o EVVO cílovým skupinám, je internet (v 68 % případů), dále jsou to články v médiích a informační letáky. Naopak nejméně využívaným nástrojem je televize a rozhlas. Ve 12 % případů úřady neposkytují žádné informace o EVVO – týká se to zejména těch úřadů, které se EVVO nezabývají nebo se zabývají jen okrajově.

Tabulka 6.14: Jaké nástroje používáte pro informování cílových skupin o vašich EVVO aktivitách?

Odpověď	% kladných odpovědí
Internet	68
Novinové a tištěné články v médiích	56
Informační letáky	52
Informační tabule, vývěsky	44
Vlastní publikace	36
Osobní kontakt (přednášky, konference)	16
Jiné	16
Žádné	12
TV, rozhlas	12

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

Internet je nejen hlavním informačním kanálem pro přenos informací cílovým skupinám, ale je také pro zaměstnance veřejné správy hlavním zdrojem informací o EVVO. Úřady veřejné správy ve větší míře využívají také Portál životního prostředí hlavního města Prahy a ročenku Praha životní prostředí – pro podrobnější informace viz následující tabulku.

Tabulka 6.15: Z jakých zdrojů nejčastěji získáváte potřebné inf. o systému a aktivitách EVVO v Praze?

Odpověď	% kladných odpovědí
Internet – obecně	52
Portál životního prostředí hlavního města Prahy	44
Ročenka Praha životní prostředí	44
Novinové a tištěné články v médiích	28
Zpravodaje městských částí Prahy	28
Účast na konferencích, seminářích, společných akcí	28
Ekoporadny a informační centra EVVO	20
Odborné publikace	20
Informační letáky a materiály	16
Informační tabule, vývěsky	16
O EVVO nezískávám žádné informace	12
TV, rozhlas	12
Jiné	8

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

Pouze necelá polovina úřadů a institucí veřejné správy (43,5 %) poskytuje finanční podporu dalším subjektům na činnost a realizaci aktivit v oblasti EVVO. Jedná se zejména o podporu formou dotací, grantů a veřejných zakázek. Tento stav není překvapující, neboť pouze 27 % zapojených úřadů MČ má vyčleněnou samostatnou kapitolu v rozpočtu na podporu EVVO. Zcela funkční systém financování EVVO má pouze cca 17 % úřadů MČ, částečně funguje u dalších cca 22 % úřadů. Některé městské části v současné době tento systém plánují nebo již připravují. Téměř 65 % respondentů uvedlo, že jejich úřad nemá zavedený grantový systém určený pro podporu subjektů a aktivit v oblasti EVVO.

Tabulka 6.16: Má vaše městská část vypracovaný systém financování EVVO (s uvedenými pravidly pro rozdělování finančních prostředků na aktivity EVVO)?

Odpověď	Podíl v %
Zcela funkční systém financování EVVO	16,7
Částečně vypracovaný a funkční systém financování EVVO	22,2
Systém financování EVVO je v přípravě	5,6
Nemáme vypracovaný systém financování EVVO	55,6
Celkem	100,0

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

Většinu zapojení jednotlivých MČ do EVVO brání absence koncepčního dokumentu EVVO, který by nastavil směry a kompetence v této problematice na místní úrovni. Průzkum ukázal, že 3/4 MČ nemají vytvořenou koncepci EVVO ani ji v dohledné době pořídit neplánují.

Jako hlavní překážku pro realizaci EVVO v rámci veřejné správy respondenti definovali nízký počet zaměstnanců, kteří se EVVO mohou věnovat, a omezenou finanční podporu městských částí z rozpočtu HMP. Pro další rozvoj EVVO v Praze je požadována:

- výraznější metodická podpora MHMP,
- zlepšení přenosu informací z MHMP na úřady městských částí,
- větší finanční podpora,
- zapojení více specializovaných pracovníků pro EVVO aktivity.

➤ NNO a další organizace a instituce zabývající se EVVO

Ze sociologického průzkumu realizovaného v rámci tvorby nové KK EVVO vzešlo, že nejčastější právní formou NNO zabývajících se EVVO na území hl. m. Prahy je spolek a obecně prospěšná společnost. Téměř 1/4 respondentů realizuje ekoporadenskou činnost, 20 % působí jako ekocentrum. Dále byly v souboru respondentů nejčastěji zastoupeny mateřská centra, dobrovolnické organizace, rodinná a komunitní centra, záchraná stanice nebo profesní asociace. Většina těchto neziskových organizací působí na celorepublikové úrovni (62,5 %). Jedna čtvrtina oslovených organizací realizuje své aktivity na celopražské úrovni, nejméně respondentů působí výhradně na území některé městské části. Z toho vyplývá, že hlavní těžiště EVVO aktivit stojí na perspektivních a stabilních organizacích.

Tabulka 6.17: Působíte na území hl. města Prahy?

Odpověď	Podíl v %
Ano – na lokální úrovni (městská část)	12,5
Ano – na celopražské úrovni	25,0
Ano – na republikové úrovni	62,5
Celkem	100,0

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

Tyto organizace realizují EVVO nejčastěji formou osvětové aktivity, vzdělávacích programů pro školy, vzdělávacích akcí a školení pro různé cílové skupiny, jednorázových osvětových akcí pro veřejnost a mimoškolních aktivit pro děti a mládež. Pouze cca 6 % respondentů žádné EVVO aktivity nerealizuje – viz následující tabulku.

Tabulka 6.18: Jakou formou realizujete EVVO?

Odpověď	% kladných odpovědí
Osvětové aktivity	56,3
Vzdělávací programy pro školy (MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ)	53,1
Vzdělávací akce a školení pro různé cílové skupiny	46,9
Jednorázové osvětové akce pro veřejnost (Den Země, brigády, informační kampaně atp.)	46,9
Mimoškolní aktivity pro děti a mládež	43,8
Vydávání publikací (podotázka se dotazovala na počet vydaných publikací)	37,5

Odpověď	% kladných odpovědí
Programy pro rodiny s dětmi	34,4
Dlouhodobé vzdělávací programy a projekty pro školy (podotázka se dotazovala na počet programů a zapojených škol)	31,3
Vzdělávací programy pro pedagogické pracovníky	31,3
Poradna, informační centrum (podotázka se dotazovala na počet vyřízených dotazů / počet návštěvníků v roce 2014)	31,3
Praktická ochrana přírody a krajiny	28,1
Zájmové kroužky	28,1
EVVO nerealizujeme	6,2
Jiné	6,3

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

Mezi nejčastější nástroje, které slouží pro informování cílových skupin o EVVO aktivitách, se řadí internet, přednášky a konference. Více než ½ respondentů využívá informační letáky a články v médiích. Mezi „jiné informační nástroje“ využívané poskytovateli EVVO patří přímý kontakt s uživateli nebo cílená e-mailová korespondence.

Tabulka 6.19: Jaké nástroje používáte pro informování cílových skupin o vašich EVVO aktivitách?

Odpověď	% kladných odpovědí
Internet	87,5
Osobní kontakt (přednášky, konference)	78,1
Informační letáky	59,4
Novinové a tištěné články v médiích	53,1
Vlastní publikace	50,0
Informační tabule, vývěsky	43,8
TV, rozhlas	31,3
Jiné	9,4

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

Nejčastěji jsou aktivity EVVO realizovány pro školy (MŠ, ZŠ, SŠ), rodiny s dětmi, dospělé jednotlivce a pro mimoškolní trávení volného času dětí (více než 50 % respondentů). Naopak nejméně se aktivity organizací věnují živnostníkům, veřejné správě a seniorům. Cílem těchto aktivit je především zvýšit zájem veřejnosti o její okolí a vytvořit k němu kladný vztah, naučit veřejnost zodpovědnému přístupu k životnímu prostředí, zajistit přístup k informacím a vzdělávání a ochrana přírody a její popularizace.

Tabulka 6.20: Pro které cílové skupiny realizujete aktivity EVVO?

Odpověď	% kladných odpovědí
Školy – děti/žáci, studenti MŠ/ZŠ/SŠ	62,5
Rodiny s dětmi	62,5
Dospělí jednotlivci	59,4
Děti – mimoškolní aktivity	53,1
Školy – pedagogové MŠ/ZŠ/SŠ	40,6
Neziskové organizace	37,5
Studenti nebo pedagogové VŠ	28,1
Senioři	25,0
Veřejná správa	18,8
Podniky a živnostníci	15,6
Jiné	9,4

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

Nejčastějším zdrojem příjmů organizací poskytujících EVVO aktivity jsou granty a dotace ministerstev, granty a dotace MHMP a jednotlivých městských částí. Významnou část

finančních zdrojů pokrývají také sponzorské dary soukromých subjektů (u 25 % respondentů) – viz tabulku níže. Průměrné náklady vynaložené neziskovými organizacemi na jejich činnost v oblasti EVVO se pohybují ve výši cca 4 mil. Kč ročně. Většina (téměř 80 %) respondentů se však potýká s nedostatkem finančních prostředků a tento stav je uváděn jako hlavní možná příčina utlumování aktivit EVVO v jednotlivých organizacích v dalším období.

Tabulka 6.21: Jaký je hlavní zdroj příjmů vaší organizace na financování činnosti v EVVO?

Odpověď	% kladných odpovědí
Granty a dotace ministerstev a jiných státních organizací (MŠMT, MŽP, SFŽP, TAČR, ...)	62,5
Granty a dotace Magistrátu hl. m. Prahy a městských částí HMP	59,4
Příjmy z vlastní činnosti v EVVO	31,3
Jiné	28,1
Soukromé subjekty (sponzorské dary)	25,0
Zakázky a zadávací řízení nadací, veřejné zakázky MHMP, MČ	21,9

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

Informovanost neziskových organizací o systému, aktivitách EVVO i možnostech finanční podpory je nadprůměrná – existuje široká škála informačních zdrojů. Nejčastěji je využíván internet, informace z konferencí, seminářů a společných akcí. Více než 1/3 organizací využívá jiné informační zdroje – např. zpravodaje, e-mailovou komunikaci, osobní kontakt, případně získávají informace z účasti v různých sdruženích, spolcích a vytvořených sítích EVVO organizací. Výrazně méně a s menší efektivitou jsou využívány informace ve zpravodajích městských částí HMP, z informačních tabulí, z médií, nejméně pak z ročenky Praha životní prostředí.

Tabulka 6.22: Z jakých zdrojů nejčastěji získáváte informace o EVVO?

Odpověď	% kladných odpovědí
Internet – obecně	62,5
Účast na konferencích, seminářích, společných akcích	40,6
Jiné	34,4
Portál životního prostředí hlavního města Prahy	28,1
Odborné publikace	25,0
Novinové a tištěné články v médiích	21,9
Ekoporadny a informační centra EVVO	18,8
Informační letáky a materiály	12,5
Zpravodaje městských částí Prahy	9,4
Informační tabule, vývěsky	9,4
O EVVO nezískávám žádné informace	9,4
TV, rozhlas	9,4
Ročenka Praha životní prostředí	6,3

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

Přestože většina respondentů uvedla, že zájem o služby EVVO na území hl. m. Prahy v posledních 10 letech stoupl, doporučují v dalším období realizovat vhodné aktivity, které by vedly k dalšímu zlepšování situace v EVVO v Praze. Nejčastěji byly zmiňovány tyto:

- větší spolupráce organizací s městskými částmi, magistrátem, s médii,
- větší publicita a propagace EVVO,
- znovuoobnovení systémové podpory pražského environmentálního poradenství,
- větší důraz na podporu mimoškolního EVVO,
- větší dostupnost grantů a jejich efektivnější rozdělování/využívání,
- rozvíjení spolupráce a propojování aktivit jednotlivých NNO apod.,
- posílení úlohy krajského koordinátora EVVO.

➤ Školy a školská zařízení

V rámci sociologického průzkumu byly osloveny všechny mateřské školy, základní školy, střední školy a vybrané vysoké školy na území hl. m. Prahy. Celkově bylo zapojeno (dotazník vyplnilo) 133 škol, z toho 37,6 % základních, 30,1 % mateřských a 15 % středních škol, viz tabulku níže.

Tabulka 6.23: Struktura škol zapojených do průzkumu

Typ školy	Podíl v %
Mateřská škola	30,1
Základní škola	37,6
Gymnázium	12,8
Střední škola – odborná / odborné učiliště	15,0
Vysoká škola	0,8
Jiné	3,8

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

Většina škol a školských zařízení v rámci své výuky implementuje prvky EVVO (96,2 % respondentů), často však pouze omezeně. Dle respondentů je jednou z bariér pro větší zapojení EVVO do výuky nedostatek času na tyto aktivity a personální a finanční důvody. Ve více než polovině oslovených školských organizací (60,7 %) je zřízena funkce školního koordinátora EVVO.

Nejčastěji (ve více než 65 % případů) jsou aktivity EVVO ve školách realizovány v rámci výuky dalších jednotlivých předmětů, praktickým poznáváním přírody v terénu, realizací jednorázových akcí a ekologizací provozu školy (např. separací odpadů, revitalizací školní budovy, úpravami školního pozemku, využíváním recyklovaného papíru apod.).

Školy poměrně výrazně využívají nabídky EVVO aktivit středisek ekologické výchovy a dalších institucí, které realizují výukové programy a vzdělávací akce. Pouze cca 21 % škol má do své školní výuky zařazen speciální předmět zaměřený na životní prostředí. Výrazně méně probíhá výuka EVVO formou zájmových kroužků a vícedenních pobytových výukových programů. Podrobnější odpovědi respondentů zobrazuje tabulka níže.

Tabulka 6.24: Pokud již EVVO realizujete, uveďte, jakou formou.

Odpověď	% kladných odpovědí
V rámci výuky dalších jednotlivých předmětů	68,7
Praktické poznávání přírody, práce na pozemcích, terénní exkurze	65,7
Příležitostné akce (např. Den Země, brigády apod.)	65,7
„Ekologizace“ provozu školy, např. separace odpadů, úpravy školní budovy, školních pozemků, používání recyklovaného papíru aj.	65,7
Účast na výukových programech středisek ekologické výchovy	59,0
Účast na vzdělávacích akcích dalších institucí (zoo, CHKO apod.)	53,0
Škola má zpracován školní plán EVVO	47,8
Účast v celostátních školních ekologických projektech	41,0
Účast pedagogů v DVPP zaměřeném na ekologickou výchovu	32,8
Vlastní výukové ekologické projekty	32,1
Sítě a iniciativy EVVO, ve kterých je škola zapojena (M.R.K.E.V., Mrkvička, Zelené školy atd.)	26,1
Výuka samostatného speciálního předmětu o životním prostředí (např. ekologické praktikum, ekologická výchova apod.)	20,9
Zájmové kroužky	18,7
Vícedenní ekologické kurzy (pobytové výukové programy)	17,9
Jiné	6,7

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

Nejčastějším speciálním vybavením, které je pro environmentální vzdělávání na školách využíváno, je školní zahrada (62,7 % respondentů) a parky nebo lesy v blízkosti škol (53,7 %). Téměř 1/3 škol používá pro EVVO také didaktické materiály, mikroskopy, odborné knihy a publikace, IT techniku, DVD s EVVO tematikou, pracovní listy apod.

Tabulka 6.25: Jaké speciální vybavení, plochy, zařízení máte k dispozici pro realizaci EVVO?

Typ vybavení, plochy, zařízení	% kladných odpovědí
Školní zahrada	62,7
Park nebo les u školy	53,7
Jiné	31,3
Pomůcky	25,4
Speciální učebna	15,7
Žádné	9,0

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

Z průzkumu vyplývá, že dostupnost informací o EVVO pro školy je dostačující. Nejčastějším zdrojem informací škol o EVVO je internet (uvedlo 84,3 % respondentů), informační letáky a materiály (61,2 %). Ze všeobecně dostupných zdrojů jsou nejméně využívány informační tabule, vývěsky a ročenka Praha životní prostředí. Pouze cca 6 % respondentů se o oblasti EVVO nesnaží získávat žádné informace – viz tabulku níže. Více než polovina respondentů získává informace mimo jiné také v rámci spolupráce s jinými subjekty (52,7 %).

Tabulka 6.26: Jaké informační zdroje o aktivitách, programech, možnostech financování EVVO apod. nejčastěji využíváte?

Odpověď	% kladných odpovědí
Internet – obecně	84,3
Informační letáky a materiály	61,2
Účast na konferencích, seminářích, společných akcích	56,7
Novinové a tištěné články v médiích	42,5
Odborné publikace	40,3
Zpravodaje městských částí Prahy	33,6
TV, rozhlas	30,6
Ekoporadny a informační střediska EVVO	27,6
Portál životního prostředí hlavního města Prahy	26,9
Informační tabule, vývěsky	13,4
Ročenka Praha životní prostředí	9,0
Jiné	8,2
O EVVO nezískávám žádné informace	6,7

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

Zajímavým zjištěním je, že více než 55 % oslovených škol nevyužívá pro vzdělávací aktivity žáků a studentů žádné přírodní lokality mimo území hl. m. Prahy. Většina respondentů (cca 75 %) vnímá, že za posledních 10 let poměrně výrazně stoupl zájem o služby EVVO v Praze, což potvrzují také zvýšením zájmu o tuto problematiku v rámci vlastní školy.

Následující tabulka uvádí hlavní problémy a překážky, se kterými se při realizaci EVVO setkávají zástupci škol. Nejčastěji se jedná o nedostatek času na další vzdělávání pedagogů v oblasti EVVO, obecný nedostatek času na realizaci a zavádění prvků EVVO do výuky a nedostatek odborných pedagogických pracovníků, kteří se věnují této problematice. V odpovědi „jiné“ byl nejčastěji uveden problém s nedostatkem financí.

Tabulka 6.27: S jakými problémy a překážkami se setkáváte při realizaci EVVO na území hl. města Prahy (pokud EVVO realizujete)?

Odpověď	% kladných odpovědí
Nedostatek času na další vzdělávání pedagogů v oblasti EVVO	36,6
Nedostatek času na EVVO	35,8
Nedostatek pedagogů zaměřených na oblast EVVO	25,4
Nedostatek vzdělávacích programů pro pedagogy	22,4
Nedostatek pomůcek pro EVVO	20,2
Jiné	17,9
Malá nabídka programů EVVO pro žáky	14,2
Nedostatek vhodných míst (lokalit)	14,2

Zdroj: Sociologický průzkum, PROCES, 2015.

Většina škol má v dalším období v plánu pokračovat v dosavadních projektech a aktivitách EVVO. Školy, které jsou zapojeny do různých programů (Ekoškola, GLOBE), by rády v těchto programech pokračovaly. Častým záměrem škol je snaha o další prohlubování a rozšiřování spolupráce s osvědčenými organizacemi, zvyšování ekologizace školy a lepší využití a budování přírodních prostor v nejbližším okolí. Několik škol má v plánu v blízké době zřídit funkci koordinátora EVVO nebo vyčlenit pedagoga, který by se této problematice intenzivněji věnoval.

7. PROBLÉMY A POTŘEBY HL. M. PRAHY V OBLASTI EVVO

Na základě všech předešlých analytických kroků je zpracována analýza problémů a potřeb ve formě přehledné SWOT analýzy, která popisuje pozitivní zjištění, zásadní bariéry, rizika, nedostatečně využitý potenciál a potřeby v oblasti EVVO v Praze. Následně jsou identifikovány a popsány hlavní zjištění a problémy cílových skupin. Jednotlivé body byly dále diskutovány a doplňovány s vybranými odborníky pro oblast EVVO – členy Řídícího výboru KK EVVO.

7.1 SWOT analýza

SWOT analýza představuje silné (Strengths) a slabé (Weaknesses) stránky realizace EVVO v Praze a zároveň hrozby (Threats) a příležitosti (Opportunities) spojené s možnostmi dalšího rozvoje. Analýza slabých a silných stránek je zaměřena zejména na interní prostředí, příležitosti a ohrožení jsou zaměřeny zejména na externí prostředí území. Zatímco interní prostředí může území ovlivnit svou činností nebo organizačními prostředky, vnější vlivy jsou z větší části neovlivnitelné a často neočekávané. SWOT analýza tvoří výchozí výstup pro tvorbu návrhové části koncepce.

SWOT analýza EVVO hl. m. Prahy	
Silné stránky	Slabé stránky
Velké odborné a informační zázemí týkající se složek ŽP	Silně urbanizovaná zástavba omezující kontakt s přírodou
Dlouhodobě zřízená funkce krajského koordinátora a expertní Poradní skupiny EVVO	Malá provázanost akčních plánů s KK EVVO (realizace některých aktivit, které v KK EVVO nejsou definovány, a nerealizace některých aktivit, které v KK EVVO byly definovány – viz analýzu plnění)
Pestrá nabídka vzdělávacích programů, seminářů a školení v oblasti EVVO a ochrany životního prostředí, vč. dlouhodobě osvědčených programů a aktivit s měřitelným dopadem	Časté změny ve vedení a prioritách MHMP
Dlouhodobá tradice poskytování informací o životním prostředí + integrovaný přístup k informacím o EVVO a ŽP prostřednictvím Portálu životního prostředí HMP	Zajišťování EVVO je u mnoha organizací závislé na grantové podpoře a dotacích – značná nejistota + velká administrativní zátěž při žádosti o granty a dotace
Existující síť škol a projekty zabývající se EVVO (M.R.K.E.V, Mrkvička, Klub ekologické výchovy apod.)	Mnohonásobně přesahující poptávka po finančních prostředcích prostřednictvím grantů nabízené alokace
Vysoký počet kulturně-vzdělávacích zařízení vhodných pro realizaci EVVO (např. hvězdárny, planetárium, ZOO, botanická zahrada, knihovny, muzea atd.)	Nedostatečné zapojení a provazba s rozpočty jednotlivých městských částí za účelem podpory EVVO
Zkušené zavedené organizace v oblasti EVVO s vytvořeným zázemím – zejména rozvinutá činnost středisek ekologické výchovy, ekocenter, síť ekoporaden	Omezená nabídka aktivit EVVO pro některé skupiny (senioři, podniky apod.) – většina projektů a programů je zaměřená na žáky a pedagogy škol, případně rodiny s dětmi
Vysoký počet vysokých škol se zaměřením na životní prostředí, pedagogiku apod. ve srovnání s jinými kraji	Menší zájem veřejnosti o aktivity spojené se životním prostředím
Existence grantových schémat pro podporu EVVO v rámci veřejné správy města	Absence systematické práce s evaluacemi na krajské úrovni, která by přispěla k zefektivnění realizovaných programů a aktivit
Velké množství vydávaných informačních materiálů a publikací	
Zavedené pravidelné akce EVVO pro širokou veřejnost	
Uplatnění principu kontroly a transparentnosti	

SWOT analýza EVVO hl. m. Prahy	
Příležitosti	Hrozby
Větší zaměření nové KK EVVO na mimoškolní činnosti EVVO	Nedostatečná politická podpora EVVO a časté změny v procesně-organizačním řízení EVVO
Stabilizace a větší rozšíření osvědčených programů pro klíčové cílové skupiny	Nízká motivace a malý zájem veřejnosti a médií
Systematická práce s výsledky evaluací pro rozvoj vzdělávacích programů i vyhodnocování dopadů akčních plánů koncepce EVVO	Negativní vnímání ekologických iniciativ ze strany obyvatel
Větší zapojení a motivace podnikatelské sféry – využívání manažerských přístupů a zkušeností	Snižování rozlohy a biodiverzity zelených a přírodních ploch
Zaměření EVVO aktivit na rodinu jako celek – každý člen má jiné priority, zájmy, zaměstnání	Sílicí konkurence nabídek aktivit pro cílové skupiny z jiných oblastí – kultura, sport apod.
Větší využití stávajících přírodních ploch na území města	Značné zatížení pedagogů vede k omezení času na jejich další vzdělávání v oblasti EVVO a větší zapojení se do realizace EVVO aktivit pro děti
Větší využití finančního potenciálu hl. m. Prahy	
Zjednodušení procesu přidělování vyčleněných finančních prostředků konkrétním subjektům	
Rozvoj kapacit řízení EVVO – rozsáhlejší metodické vedení, vzdělávání a rozšíření počtu pracovníků zajišťujících EVVO	
Zapojení do mezinárodních projektů v oblasti EVVO	
Využití moderních komunikačních prostředků (sociální sítě, GSM)	
Zapojení dalších kulturně-vzdělávacích zařízení do realizace EVVO	

7.2 Hlavní zjištění, problémy a potřeby cílových skupin EVVO

Níže identifikovaná a popsána hlavní zjištění, problémy a potřeby hlavních cílových skupin byla diskutována a projednána v rámci 1. kulatého stolu, kterého se účastnili zástupci veřejné správy, poskytovatelů EVVO a škol. Tato zjištění budou tvořit základní vstup pro tvorbu návrhové části KK EVVO 2016–2025.

7.2.1 Veřejná správa

Jednou ze zásadních překážek pro rozvoj systému EVVO v Praze je značná **nestabilita politické podpory EVVO a časté organizační změny v kompetencích odborů** a osob na Magistrátu hl. m. Prahy pro tuto oblast.

Na úrovni veřejné správy je značný **nedostatek kvalifikovaných pracovníků s odbornými znalostmi** v oblasti EVVO a ochrany ŽP. **Chybí rozsáhlejší metodická pomoc a poradenství** úředníkům pro vykonávání agendy EVVO. Bariérou jsou také stále se **zvyšující pracovní nároky a snižování personálních kapacit** – ve veřejné správě je obecně nedostatek zaměstnanců zapojených do agendy EVVO. Pokud již personální kapacity dostatečně jsou, mnohdy **chybí aktivní přístup směrem k přímému oslovování cílových skupin**.

Velká část úřadů MČ HMP nemá zřízený grantový systém, případně neprobíhá přímá finanční podpora aktivit EVVO z veřejných rozpočtů. To je způsobeno také **absencí koncepčního řízení aktivit EVVO** v rámci jednotlivých městských částí – **většina úřadů nemá vytvořený koncepční či strategický materiál vztahující se k EVVO**. Větší finanční podpora, rozsáhlejší metodické vedení od Magistrátu hl. m. Prahy a personální rozšíření o další pracovníky by mohlo vést k rozvoji EVVO na místní úrovni.

7.2.2 Neziskové a další organizace a instituce zabývající se EVVO

Neziskové organizace považují za největší problémy a překážky při realizaci EVVO v Praze **nedostatek finančních zdrojů a nejistotu v jejich získávání** – patrná je silná závislost na dotacích z veřejného sektoru. Dále se jedná o **menší zájem některých skupin občanů** o aktivity spojené se životním prostředím a z toho plynoucí **nedostatečný počet účastníků** (v rámci některých, zejména méně propagovaných aktivit).

Specifikem místního prostředí, které vytváří bariéru pro větší rozvoj organizací poskytujících EVVO aktivity, je **nadstandardní nabídka různých vzdělávacích aktivit mnoha různých subjektů** (muzea, kina, divadla, knihovny, další instituce), **které EVVO konkurují**. S tímto je provázán také **částečný nezájem velké části veřejnosti k aktivitám spojeným se životním prostředím** (preferenze jiných oblastí – sport, kultura apod.).

Řada organizací se potýká s problémem **nízké ceny výukových programů** (nepokrývají vstupní náklady), které jsou školy a jiné cílové skupiny ochotné platit. Zároveň je limitující **značná administrativní zátěž** při čerpání grantů a dotací. Ze strany MHMP je bariérou **vyhlašování grantových témat až v průběhu daného roku**, což neumožňuje poskytovatelům EVVO na tyto výzvy dostatečně a včas reagovat.

7.2.3 Školy a školská zařízení

Za hlavní překážku při realizaci EVVO je mezi školami považován obecný **nedostatek financí v rozpočtu škol, nedostatek času na další vzdělávání pedagogů v oblasti EVVO, nedostatek času na realizaci EVVO aktivit pro děti v rámci výuky, nedostatek pedagogů zaměřených na oblast EVVO**.

Zásadním problémem je, že **řada škol nemá zřízenou funkci školního koordinátora EVVO** a ve školách, kde je tato funkce zřízená, je často nefunkční (nikdo ji aktivně nevykonává). Tím nedochází ke zpracování a využívání poměrně velkého množství informací a nabídek na zapojení se do vzdělávacích a dalších programů, které do škol míří ze strany veřejné správy a NNO. Samotní školní koordinátoři EVVO upozorňují na **nízkou míru informovanosti o metodické podpoře** a vymezení jejich funkce a činnosti. Zároveň **chybí či je omezena nabídka vzdělávacích akcí pro školní koordinátory EVVO** a podrobnější informace o možnostech vzdělávání koordinátorů – zejména **specializačního studia pro koordinátory**, případně jiné možnosti zvyšování kvalifikace a dalšího vzdělávání koordinátorů EVVO.

V dalším období je potřebné vytvořit koncepci další podpory koordinátorů EVVO, ve spolupráci s odbory školství městských částí HMP zjistit kvalifikovanost koordinátorů na školách v Praze a nabídnout nejen další kurzy specializačního studia, ale také rozpracovat další formy podpory koordinátorů EVVO.

Dlouhodobě přetrvává poměrně **nízké zapojení středních škol a zcela minimální zapojení terciárního sektoru do realizace EVVO**, přičemž v Praze je tento potenciál výjimečně vysoký – přítomnost mnoha kateder vysokých škol environmentálního zaměření, případně s environmentálními prvky v rámci některých studovaných předmětů.

Většina školních zařízení zejména v centrálních částech města se potýká s **nedostatkem kontaktu s přírodou a omezeného množství volných prostor** pro realizaci osvěty a výchovy školní mládeže přímo v terénu.

Vhodnou aktivitou k nastartování většího zájmu škol o EVVO může být jejich větší podpora a motivace ze strany MHMP k zapojení se do programu Ekoškola, který představuje úspěšný

system hodnocení a oceňování škol na mezinárodní úrovni. Tato podpora může mít například formu cílené propagace nebo většího oceňování úspěšných škol.

7.2.4 Podnikatelská sféra

V rámci firemního prostředí je za hlavní překážku při realizaci EVVO považována **nedostatečná znalost a informovanost podnikového managementu o problematice EVVO** a zároveň **nízká míra motivace podnikatelů** k většímu zapojování se do ochrany životního prostředí. **Chybí propojení profesního vzdělávání v podnicích** za účelem zvyšování povědomí o možnostech v ochraně ŽP. Toto bylo potvrzeno také prostřednictvím realizovaného průzkumu. Zároveň jsou ze strany podnikatelů vnímány **zvýšené nároky na byrokracii** v souvislosti s certifikací systému EMAS/ISO norem a **ne příliš intenzivní komunikace veřejné správy při poskytování relevantních informací o možnostech financování**. Většina podniků se potýká s **nedostatkem personálních kapacit** a z tohoto důvodu o jakýchkoliv aktivitách v EVVO, případně v oblasti ochrany životního prostředí, neuvažují.

Jednou z bariér, se kterou se bude muset MHMP v dalším období vypořádat (v případě, že bude snahou více zapojovat podnikatelský sektor do EVVO), je dlouhodobá **nedůvěra soukromých podniků ve veřejnou správu**.

Ke zlepšení situace by mohla vést intenzivnější a cílená komunikace a oslovování podniků ze strany veřejné správy za účelem zvýšení jejich motivace a zlepšení informovanosti o možnostech jejich zapojení do EVVO. Možnými aktivitami je vytváření partnerství za účelem spolupráce na projektech apod.

8. FORMALIZOVANÁ DOPORUČENÍ PRO ZAMĚŘENÍ KK EVVO HL. M. PRAHY NA OBDOBÍ LET 2016–2025

Na základě zhodnocení vývoje EVVO v období 2005–2015, provedené analýzy současného stavu EVVO v hl. m. Praze a identifikace hlavních problémů a potřeb jsou níže definována **doporučení**, která popisují možné směry a hlavní oblasti zájmu dalšího rozvoje EVVO. Tato doporučení byla diskutována v rámci Řídícího výboru KK EVVO a budou využita jako podklad pro tvorbu návrhové části KK EVVO 2016–2025, zejména k definování prioritních oblastí, cílů a opatření.

Mezi zásadní doporučení patří:

- 1. Zajištění provázanosti KK EVVO se Strategií udržitelného rozvoje ČR, Státním programem EVVO ČR a dalšími klíčovými dokumenty.**
- 2. Větší zapojení městských částí do koncepčního řízení EVVO na jejich území – vytváření vlastních plánů, grantových systémů apod.**
- 3. Nastavení transparentního, efektivního a předvídatelného systému financování EVVO, který povede k tomu, že se cíleně a prioritně podporuje aktivity, které:**
  - jsou pilíři EVVO v Praze – dlouhodobě fungující systematické ověřené programy většího rozsahu,
  - vytváří, pilotují, vyhodnocují a zavádí inovace.
- 4. Zjednodušení procesu přidělování finančních prostředků MHMP konkrétním subjektům.**
- 5. Podpora kvalitní metodické pomoci a poradenství pro školy (větší rozšíření moderních a v praxi ověřených forem podpory: mentoring, síťování, kolegiální podpora, sdílení dobré praxe apod.) a úřady veřejné správy za účelem efektivnějšího vykonávání agendy EVVO.**
- 6. Podpora zvýšení personálních kapacit zajišťujících EVVO ve všech cílových skupinách.**
- 7. Realizování dlouhodobého vzdělávání úředníků zajišťujících EVVO, školních koordinátorů EVVO a dalších poskytovatelů EVVO v Praze (např. společné školení úředníků a poskytovatelů, které by umožnilo navázání vazeb a síťování).**
- 8. Posilování přímého kontaktu úředníků s poskytovateli EVVO a dalšími skupinami (pravidelné návštěvy, diskuse, pozorování realizovaných aktivit).**
- 9. Pokračování hlavního zaměření EVVO na děti, mládež, školu, rodinu jakožto prioritní cílové skupiny.**
- 10. Zaměření na provázanost jednotlivých cílových skupin, zejména působení na rodiny – dlouhodobé programy práce s celými rodinami (dítě, rodič, prarodič, různé preference a zájmy...).**
- 11. Přiblížení EVVO podnikatelskému sektoru – zaměření na environmentální management a EMAS.**
- 12. Větší zapojení vysokých škol do projektů a aktivit ostatních realizátorů EVVO v Praze – navržení vhodných nástrojů a motivace.**
- 13. Rozvoj a posilování síťování a partnerství mezi všemi zainteresovanými subjekty (NNO, školy, veřejná správa, soukromý sektor):**
  - podporovat informovanost a vzájemnou komunikaci na pravidelné bázi – organizovat vzájemná setkání,
  - realizovat společné aktivity EVVO,
  - dále rozvíjet síť ekoporaden, ekocenter a informačních center, sítě škol.
- 14. Propojování osvětových EVVO aktivit s konkurenčními oblastmi – kultura, sport...**

15. Podpora rozšiřování ploch využitelných pro EVVO jako předpoklad snazší realizace EVVO – například:

- zvýšení kvality, udržitelnosti a zapojování veřejnosti do plánování veřejných prostranství měst,
- větší koncepční podpora obnovy a využití zahrad u škol a lesních mateřských školek, vč. zlepšování vybavení,
- podpora realizace příměstských táborů (zaměřená na EVVO).

16. Systematická práce s výsledky evaluací a výzkumů v oblasti EVVO – zaměření se na činnosti a vzdělávací programy s ověřenými dopady.

V rámci tvorby návrhové části by mělo být prioritní navázat také na dosavadní úspěchy při realizaci stávající krajské koncepce EVVO a podpořit rozvoj takových dosud nenaplněných cílů, které jsou stále aktuální a přispějí k rozvoji EVVO v Praze.

NÁVRHOVÁ ČÁST

EV
VO

Návrhová část krajské koncepce EVVO hl. m. Prahy plynule navazuje na analytickou část dokumentu a popisuje možné a žádoucí zásahy, které by se měly ve vybraném území realizovat. Výchozím vstupem pro tvorbu návrhové části se stala SWOT analýza, v níž byly definovány silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby EVVO a dále identifikované problémy a potřeby hlavních cílových skupin.

Návrhová část je zpracována na základě participativního zapojení široké odborné veřejnosti (zapojení formou veřejného projednávání v rámci kulatého stolu realizovaného v září 2015, připomínkování zástupců veřejné správy, škol a neziskových organizací) a je tvořena v souladu se Státním programem EVVO v České republice, přičemž v průběhu zpracování probíhala odborná konzultace s Ministerstvem životního prostředí, které připravuje aktualizaci státního programu EVVO.

Struktura návrhové části

Návrhová část KK EVVO se skládá z následujících částí:

Vize – představuje dlouhodobý konkretizovaný cílový stav a odpovídá na otázku „Kam chceme dlouhodobě směřovat?“. Vyjadřuje základní představu pro systematický rozvoj a směřování environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty na území hl. m. Prahy. Vize by měla být relativně krátká, snadno zapamatovatelná, měla by být motivující a ambiciózní. K naplnění vize by mělo dojít ve střednědobém až dlouhodobém časovém horizontu.

Globální (strategický) cíl – na definovanou vizi krajské koncepce EVVO navazuje globální cíl, konkretizovaný a faktický popis požadovaného stavu, jehož prostřednictvím bude naplněna stanovená vize.

Prioritní oblasti rozvoje – společně naplňují vizi. Jedná se o hlavní oblasti zájmu, které je nutné řešit. Prioritní oblasti jsou navrženy na základě zhodnocení aktuálního stavu EVVO na území hl. m. Prahy a SWOT analýzy.

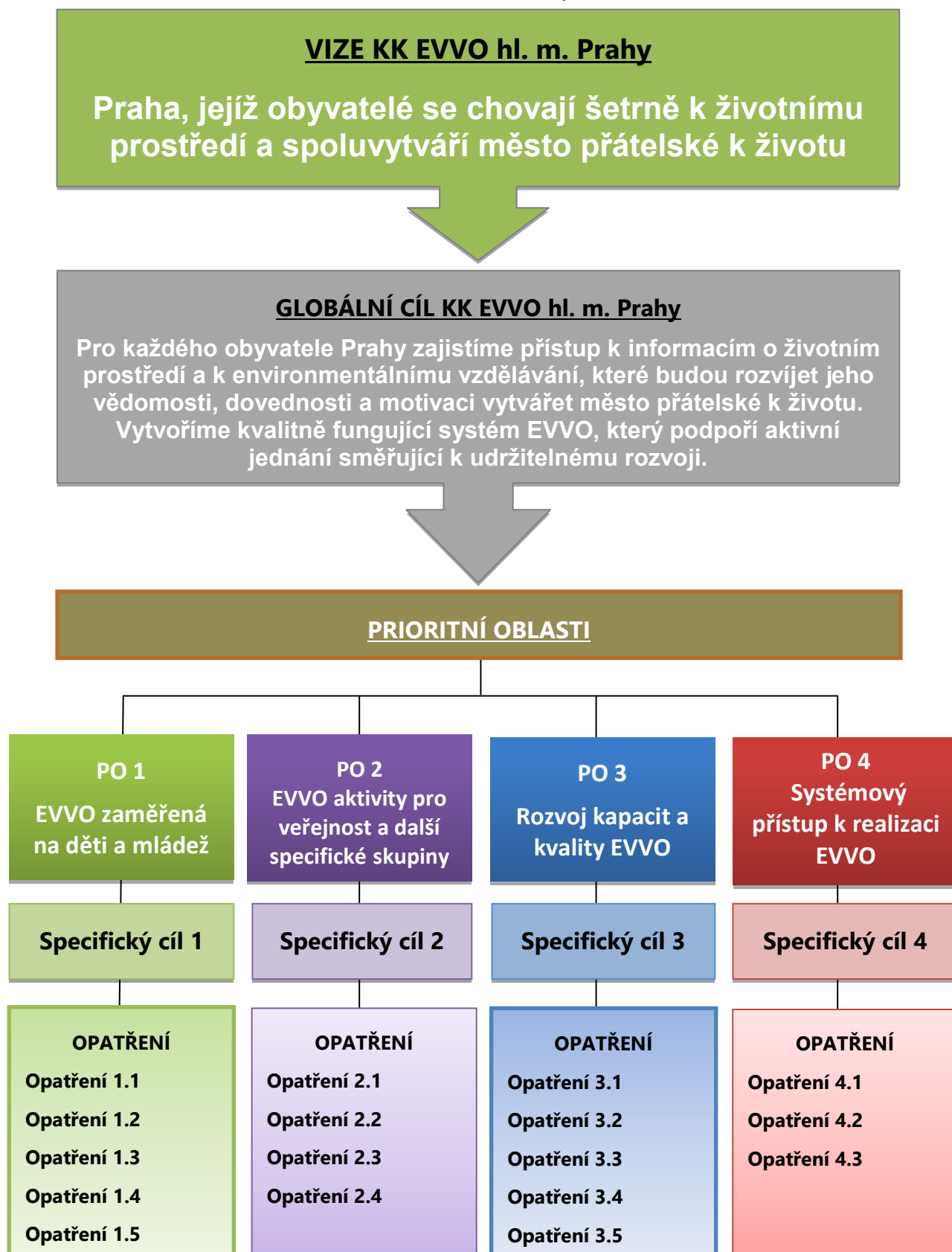
Specifické cíle – upřesňují, co je cílem v rámci konkrétní prioritní oblasti. Každá prioritní oblast může mít definováno několik (dílčích) specifických cílů, k jejichž naplnění by mělo dojít po ukončení platnosti koncepce. Prioritní oblasti a cíle jsou navrženy s ohledem na identifikované problémy a specifika místní EVVO. Zároveň jsou tvořeny tak, aby dodržovaly pravidlo SMART, tj. cíle musí být konkrétní (specific), měřitelné (measurable), dosažitelné (achievable), zaměřené na dosažení výsledků (result focused) a časově ohraničené (time-bound).

Opatření – po stanovení prioritních oblastí a dílčích cílů následuje jejich rozpracování do konkrétních opatření, která budou realizována prostřednictvím konkrétních projektů a aktivit, vycházejících z reálných potřeb EVVO v území. Opatření povedou k naplnění konkrétních specifických cílů jednotlivých prioritních oblastí.

Za účelem zvýšení přehlednosti a usnadnění práce s koncepčním dokumentem je struktura návrhové části (resp. vize, globální cíl, prioritní oblasti, specifické cíle a opatření) řazena dle logické vertikální struktury – viz níže:

Schéma A: Struktura návrhové části KK EVVO hl. m. Prahy

9. VIZE A GLOBÁLNÍ CÍL KK EVVO HL. M. PRAHY

Vize a globální cíl jsou výchozím (hnacím) motivem pro realizaci KK EVVO. Byly tvořeny ve spolupráci s Řídícím výborem KK EVVO na základě podnětů získaných od různých cílových skupin ze sociologického šetření a z kulatých stolů a na základě zpracované analýzy současného stavu.

9.1 Vize

VIZE KK EVVO hl. m. Prahy na období let 2016–2025:

Praha, jejíž obyvatelé se chovají šetrně k životnímu prostředí a spoluvytváří město přátelské k životu.

9.2 Globální cíl

Pro každého obyvatele Prahy zajistíme přístup k informacím o životním prostředí a k environmentálnímu vzdělávání, které budou rozvíjet jeho vědomosti, dovednosti a motivaci vytvářet město přátelské k životu. Vytvoříme kvalitně fungující systém EVVO, který podpoří aktivní jednání směřující k udržitelnému rozvoji.

9.3 Obecné cíle EVVO

Vize i globální cíl krajské koncepce EVVO hl. m. Prahy respektují základní obecné cíle České republiky v oblasti EVVO, které jsou stanoveny v dokumentu **Cíle a indikátory pro environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu v České republice** vydaném Ministerstvem životního prostředí v roce 2011 a snaží se o rozvoj hlavních kompetencí pro environmentálně odpovědné jednání v následujících oblastech:

- vztah k přírodě,
- vztah k místu,
- ekologické děje a zákonitosti,
- environmentální problémy a konflikty,
- připravenost jednat ve prospěch ŽP.

Pro každou z výše uvedených pěti oblastí kompetencí je stanoveno několik rámcových cílů, které společně vytvářejí komplex (soubor) žádoucích znalostí, dovedností, schopností a postojů, kterých by mělo být prostřednictvím EVVO dosahováno – viz tabulku 6.1 v kapitole 6.1.1 Obecné cíle a základní hodnoty EVVO v ČR.

10. ZAMĚŘENÍ PRIORITYNÍCH OBLASTÍ A OPATŘENÍ KK EVVO

10.1 Stanovení prioritních oblastí rozvoje EVVO hl. m. Prahy

Prioritní oblasti rozvoje EVVO v hl. m. Praze jsou stanoveny na základě doporučení pro zaměření KK EVVO hl. m. Prahy, které vzešlo z analýzy plnění stávající KK EVVO (2005–2015), z analýzy současného stavu EVVO v Praze a na základě odborné diskuze mezi klíčovými aktéry (stakeholdery) v oblasti EVVO.

PO1: EVVO zaměřená na děti a mládež

OPATŘENÍ 1.1	Systematické vzdělávání pedagogických i dalších pracovníků škol a školských zařízení v oblasti EVVO
OPATŘENÍ 1.2	Zajištění výuky v bezprostředním kontaktu s přírodou
OPATŘENÍ 1.3	Realizace kvalitních vzdělávacích programů a aktivit EVVO ve školách a školských zařízeních
OPATŘENÍ 1.4	Podpora sítí škol v oblasti EVVO a propojení mezi aktivitami EVVO ve školách a školských zařízeních i v rámci mimoškolních činností
OPATŘENÍ 1.5	Rozvoj mimoškolní a zájmové činnosti pro děti a mládež

PO2: EVVO aktivity pro veřejnost a další specifické skupiny

OPATŘENÍ 2.1	Podpora realizace kvalitních programů a projektů EVVO
OPATŘENÍ 2.2	Realizace osvětových akcí a kampaní EVVO
OPATŘENÍ 2.3	Podpora rozvoje a činnosti ekoporaden a informačních center
OPATŘENÍ 2.4	Rozvoj EVVO v podnikatelském sektoru

PO3: Rozvoj kapacit a kvality EVVO

OPATŘENÍ 3.1	Rozvoj metodické/informační podpory a infrastruktury pro realizaci EVVO
OPATŘENÍ 3.2	Podpora rozvoje a rozšiřování kapacity poskytovatelů EVVO a zajištění vzdělávání pracovníků a lektorů
OPATŘENÍ 3.3	Koncepční zapojení městských částí do realizace EVVO
OPATŘENÍ 3.4	Rozvoj spolupráce mezi veřejnou správou, poskytovateli EVVO, školami a dalšími aktéry
OPATŘENÍ 3.5	Hodnocení za účelem zvyšování kvality realizovaných vzdělávacích programů a projektů

PO4: Systémový přístup k realizaci EVVO

OPATŘENÍ 4.1	Zkvalitnění a zefektivnění koordinačního a systémového přístupu při realizaci EVVO v Praze
OPATŘENÍ 4.2	Podpora postupného rozšiřování informačního systému ŽP/EVVO a využívání nových informačních a komunikačních kanálů
OPATŘENÍ 4.3	Finanční zabezpečení systému EVVO

Při definování prioritních oblastí i opatření je přihlíženo k současnému i předpokládanému stavu podpory EVVO ze strany politických zástupců hl. m. Prahy (ne vše bude možno být financováno z rozpočtu MHMP).

10.2 Hlavní cílové skupiny KK EVVO

Cíle a opatření krajské koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty jsou zaměřeny na všechny obyvatele hl. m. Prahy v následujícím rozložení do jednotlivých cílových skupin:

- **Občané hl. města Prahy (veřejnost)**
- **Rodina, děti a mládež**
- **Orgány veřejné správy**
  - členové Zastupitelstva a Rady hl. m. Prahy
  - Magistrát hl. m. Prahy a jeho zaměstnanci
  - městské části hl. m. Prahy, úřady městských částí hl. m. Prahy a jejich zaměstnanci
  - zaměstnanci organizací zřizovaných hl. m. Prahou, příp. městských částí
  - zaměstnanci ostatních orgánů veřejné správy
- **Školy a školská zařízení**
  - děti a žáci mateřských a základních škol
  - studenti středních, vyšších odborných a vysokých škol
  - vědečtí, odborní a pedagogičtí pracovníci
  - ostatní personál škol a školských zařízení
  - rodiče
- **NNO a další organizace a instituce zabývající se EVVO**
  - poskytovatelé EVVO a jejich zaměstnanci
  - organizace zabývající se EVVO v rámci mimoškolních aktivit a jejich zaměstnanci
- **Podnikatelský sektor**
  - malé a střední podniky, velké podniky, OSVČ, střední management podniků

10.3 Popis prioritních oblastí a opatření

Níže jsou podrobně rozpracovány jednotlivé prioritní oblasti KK EVVO do úrovně konkrétních opatření. U každé prioritní oblasti je uveden specifický cíl, který má být na konci období realizace koncepce dosažen. Každá prioritní oblast má stanoveno několik opatření k realizaci v následující struktuře informací:

- Popis opatření
- Typové aktivity naplňující opatření
- Doporučené ukazatele
- Potenciální zapojené subjekty
- Cílová skupina
- Zdroje financování

Prioritní oblast 1: EVVO zaměřená na děti a mládež

➤ Specifický cíl:

Cílem prioritní oblasti je do roku 2025 zvýšit kvalitu EVVO na školách, posílit klíčové kompetence EVVO u dětí a mládeže ve školním i mimoškolním prostředí a zlepšit jejich vztah k životnímu prostředí a jednání v jeho prospěch.

- **Cílová skupina:** děti a mládež, školy a školská zařízení, pedagogové (vč. budoucích) a další odborní pracovníci pracující s těmito cílovými skupinami

OPATŘENÍ 1.1	Systematické vzdělávání pedagogických i dalších pracovníků škol a školských zařízení v oblasti EVVO
Popis opatření	Předmětem opatření je vytvoření systematického a pravidelného vzdělávání školních koordinátorů EVVO, dalších pedagogů a ostatních pracovníků ve školství s cílem zvýšení jejich znalostí a dovedností za účelem pozitivního působení na děti a mládež a intenzivnějšího začlenění prvků EVVO do školní výuky. Opatření má přispět k rozšíření environmentálního povědomí pedagogů i ostatních pracovníků škol a k jejich aktivnímu zapojení do ekologizace škol. Vzdělávací aktivity mohou mít formu specializovaných kurzů, seminářů, exkurzí do úspěšných škol, workshopů, vzájemných setkávání apod.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Realizace studií k výkonu specializovaných činností v oblasti EVVO pro školní koordinátory EVVO ➤ Realizace seminářů a workshopů EVVO s důrazem na aktivizující metody výuky (např. projektová, problémová a kooperativní výuka, integrovaná tematická výuka, místně zakotvené učení, badatelsky orientované vyučování) ➤ Motivace a vzdělávání vedení škol (ředitelů) k zapojení do EVVO ➤ Vzdělávání nepedagogických pracovníků v oblasti EVVO a šetrného provozu škol a školských zařízení ➤ Podpora pedagogů k realizaci EVVO přímo ve výuce (mentoring, využívání metodických materiálů a serverů EVVO apod.) ➤ Podpora rozšiřování odborných praxí pro budoucí pedagogy v oblasti EVVO/ životního prostředí ➤ Setkávání koordinátorů EVVO a dalších pracovníků škol a školských zařízení s cílem výměny a předávání zkušeností ➤ Navázání spolupráce s vysokými školami týkající se výuky budoucích pedagogů poskytujících EVVO
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Počet proškolených/vzdělaných osob (vč. uvedení délky hodinové dotace jednotlivých vzdělávacích aktivit) ➤ Počet koordinátorů, kteří úspěšně absolvovali studium k výkonu specializovaných činností v oblasti EVVO ➤ Počet realizovaných vzdělávacích aktivit
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. m. Prahy ➤ Úřady městských částí hl. m. Prahy ➤ Poskytovatelé EVVO (střediska ekologické výchovy) ➤ Další odborné a vzdělávací instituce a organizace
Cílová skupina	➤ Školní koordinátoři EVVO, pedagogové vč. budoucích, další pracovníci škol a zařízení
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Dotační programy ČR (např. MŽP, SFŽP, MŠMT)

PRIORITNÍ OBLAST 1	EVVO zaměřená na děti a mládež
OPATŘENÍ 1.2	Zajištění výuky v bezprostředním kontaktu s přírodou
Popis opatření	Opatření je zaměřeno na rozšiřování přímé výuky dětí a mládeže v přírodním prostředí.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zavádění výuky v terénu a v přírodě do širšího spektra vyučovaných předmětů ➤ Podpora škol v přírodě ➤ Využívání školních prostor k tvorbě přírodních zahrad, učeben v přírodě, arboret, demonstračních objektů, naučných stezek, atd. ➤ Podpora vzdělávání pedagogů v oblasti významu a možností využití školních zahrad pro výuku
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podíl výuky, která probíhá v přírodním prostředí na různých stupních škol ➤ Počet realizovaných terénních výukových programů
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. m. Prahy ➤ Úřady městských částí hl. m. Prahy ➤ Školy a školská zařízení ➤ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a další národní orgány ➤ Poskytovatelé EVVO ➤ Podnikatelský sektor
Cílová skupina	➤ Děti a mládež, mateřské, základní, střední školy, další odborní pracovníci
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Dotační programy ČR (např. MŽP, SFŽP, MŠMT) ➤ Podnikatelský sektor ➤ Sponzorské dary

PRIORITNÍ OBLAST 1	EVVO zaměřená na děti a mládež
OPATŘENÍ 1.3	Realizace kvalitních vzdělávacích programů a aktivit EVVO ve školách a školských zařízeních
Popis opatření	Opatření je zacíleno na vytváření kvalitní nabídky vzdělávacích programů určené pro školy a školská zařízení. Cílem je, aby byly vzdělávací programy dostupné pro všechny děti, žáky a studenty, v ideálním případě by se měl každý z nich během povinné školní docházky minimálně jednou zúčastnit výukového programu zaměřeného na environmentální problematiku. Opatření přispěje také k rozšíření spolupráce a ke zlepšení komunikace mezi různými subjekty při realizaci těchto programů napříč školním i mimoškolním prostředím.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora pedagogů v tvorbě a realizaci školních programů EVVO ➤ Podpora environmentálního zaměření škol a školských zařízení ➤ Tvorba a realizace ekologických výukových programů (EVP) pro školy a školská zařízení ➤ Tvorba a realizace dlouhodobých programů a projektů EVVO pro školy a školská zařízení ➤ Realizace aktivit propojujících školní a mimoškolní vzdělávání, spolupráci různých organizací
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Počet realizovaných vzdělávacích programů EVVO pro školy a školská zařízení vč. uvedení jejich rozsahu ➤ Počet škol a školských zařízení zapojených do vzdělávacích programů EVVO ➤ Počet zapojených dětí, žáků a studentů
Potenciální zapojené	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. města Prahy ➤ Úřady městských částí hl. m. Prahy

PRIORITNÍ OBLAST 1	EVVO zaměřená na děti a mládež
OPATŘENÍ 1.3	Realizace kvalitních vzdělávacích programů a aktivit EVVO ve školách a školských zařízeních
subjekty	➤ Poskytovatelé EVVO (realizátoři vzdělávacích programů EVVO)
Cílová skupina	➤ Děti a mládež v mateřských, základních a středních školách, ředitelé škol, pedagogové
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Dotační programy ČR (např. MŽP, SFŽP, MŠMT) ➤ Dotační programy EU ➤ Sponzorské dary ➤ Vlastní zdroje realizátora

PRIORITNÍ OBLAST 1	EVVO zaměřená na děti a mládež
OPATŘENÍ 1.4	Podpora sítí škol v oblasti EVVO a propojení mezi aktivitami EVVO ve školách a školských zařízeních i v rámci mimoškolních činností
Popis opatření	Cílem je podpora rozvoje sítí škol a vytváření partnerství mezi školami navzájem i mezi školami a dalšími skupinami – rodinami, nestátními organizacemi, kulturně-vzdělávacími zařízeními, veřejnou správou, podnikatelským sektorem apod., v oblasti ochrany životního prostředí a EVVO a propojení mezi aktivitami EVVO ve školách a školských zařízeních i s dalšími subjekty v rámci školní i mimoškolní činnosti.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Posilování síťování a partnerství škol ➤ Výměna a sdílení příkladů dobré praxe (semináře, workshopy, časopisy, informační zpravodaje) a propojení neformálního, zájmového a odborného vzdělávání, které bude zaměřeno na inovace a efektivní výuku odborných kompetencí v EVVO ➤ Rozšiřování spolupráce mezi školami vzájemně i školami a dalšími organizacemi za účelem realizace EVVO ➤ Realizace konference EVVO pro školy a školská zařízení
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Počet realizovaných workshopů pro školy a školská zařízení ➤ Počet škol zapojených do sítí a programů umožňujících sdílení a výměnu informací
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. m. Prahy ➤ Městské části hl. m. Prahy ➤ Školy a školská zařízení ➤ Kulturní, vzdělávací a volnočasová zařízení ➤ Podnikatelský sektor ➤ Veřejnost ➤ Poskytovatelé EVVO
Cílová skupina	➤ Školy a školská zařízení
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Sponzorské dary ➤ Vlastní zdroje škol, neziskových organizací

PRIORITNÍ OBLAST 1	EVVO zaměřená na děti a mládež
OPATŘENÍ 1.5	Rozvoj mimoškolní a zájmové činnosti pro děti a mládež
Popis opatření	Opatření je zaměřeno na podporu mimoškolních aktivit vedoucích k posilování znalostí a dovedností dětí a mládeže v oblasti ochrany životního prostředí a utváření jejich hodnot směrem k environmentálně odpovědnému jednání. Účelem je také podporovat školy, školská zařízení, neziskové a jiné organizace, aby rozšiřovaly nabídku mimoškolních a zájmových činností v oblasti EVVO.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozšiřování nabídky mimoškolních akcí a aktivit (jednorázových i dlouhodobých) za účelem zapojení dětí a mládeže do ochrany životního prostředí ➤ Podpora environmentálně zaměřených táborů a kroužků pro děti a mládež ➤ Vzdělávání vedoucích zájmových oddílů a kroužků specializovaných na EVVO a ochranu životního prostředí
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Počet a délka realizovaných mimoškolních akcí zaměřených na EVVO/ochranu ŽP
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. města Prahy ➤ Úřady městských částí hl. m. Prahy ➤ Školy a školská zařízení ➤ Poskytovatelé EVVO, neziskové a další organizace zajišťující mimoškolní aktivity ➤ Soukromé subjekty
Cílová skupina	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Děti a mládež, pracovníci s dětmi a mládeží
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Dotační programy ČR (např. MŽP, SFŽP) ➤ Sponzorské dary ➤ Soukromé zdroje

Prioritní oblast 2: EVVO pro specifické skupiny a veřejnost

➤ Specifický cíl:

Cílem je do roku 2025 zajistit pozitivní změnu vnímání životního prostředí ze strany veřejnosti a dalších specifických skupin, což povede ke změně chování a aktivnímu zapojování občanů do ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje, zejména v rámci městských částí. Cílem je tedy zajistit systematickou a dlouhodobou podporu klíčových ekovýchovných a ekoporadenských aktivit a projektů v Praze pro veřejnost, rodiny a specifické skupiny zkvalitňováním a rozšiřováním nabídky vzdělávacích programů. Dílčím cílem je vtáhnout podnikatelský sektor do aktivit EVVO a motivovat jeho zástupce k environmentálně odpovědnému jednání.

➤ Cílová skupina: veřejnost, rodiny a další specifické skupiny

PRIORITNÍ OBLAST 2	EVVO pro specifické skupiny a veřejnost
OPATŘENÍ 2.1	Podpora realizace kvalitních programů a projektů EVVO
Popis opatření	Prostřednictvím tohoto opatření bude podporována realizace vzdělávacích programů, projektů a aktivit pro různé cílové skupiny a veřejnost s cílem zvýšení jejich znalostí a dovedností v oblasti EVVO a ochrany životního prostředí.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Realizace kvalitních programů a projektů pro rodiny a další cílové skupiny ➤ Koordinace dobrovolnických akcí (pro mládež i širokou veřejnost) ➤ Podpora rozvoje nabídky aktivit při volnočasových aktivitách a rekreaci (propojení volnočasové, kulturní, sportovní a jiné aktivity s EVVO prvky) ➤ Realizace komunitních projektů ➤ Podpora projektů s cílem zapojit veřejnost do rozhodování o životním prostředí (např. veřejné prostranství, parky, přírodní plochy v Praze) ➤ Podpora činností environmentálně zaměřených rodinných center a klubů
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Počet a délka realizovaných vzdělávacích programů, projektů, akcí EVVO ➤ Počet účastníků vzdělávacích programů a projektů
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. města Prahy ➤ Úřady městských částí hl. m. Prahy ➤ Poskytovatelé EVVO, neziskové a další organizace zajišťující vzdělávací a ostatní aktivity EVVO
Cílová skupina	➤ Veřejnost, rodiny a další specifické skupiny
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Dotační programy ČR (např. MŽP, SFŽP) ➤ Nadace a nadační fondy ➤ Sponzorské dary ➤ Poskytovatelé EVVO

PRIORITNÍ OBLAST 2	EVVO pro specifické skupiny a veřejnost
OPATŘENÍ 2.2	Realizace osvětových akcí a kampaní EVVO
Popis opatření	Opatření podporuje rozvoj pozitivního vztahu k přírodě a intenzivní a průběžnou formu environmentální osvěty jako jednoho ze základních nástrojů šíření informací pro veřejnost a další specifické skupiny. Průběžné osvětové aktivity budou zaměřeny na obecná témata EVVO a zároveň budou každoročně stanovena specifická pražská témata. Pro osvětové účely budou využívány různé nástroje, formy a způsoby za účelem oslovení co nejširšího spektra obyvatel Prahy, zejména celých rodin, ale také osob dojíždějících do Prahy za prací, službami či do škol.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Příprava osvětových akcí a kampaní, které jsou zaměřeny na environmentální problematiku, kontakt s přírodou a šetrné hospodaření, zejména na místní úrovni; využití nových, moderních nástrojů, přístupů a forem práce ➤ Hledání společných témat a možností spolupráce v oblasti osvěty – krajská tematická a vzdělávací kampaň – téma roku
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Každoročně stanovené specifické téma EVVO ➤ Počet realizovaných osvětových akcí a kampaní ➤ Počet účastníků akcí ➤ Počet zapojených subjektů do realizací osvětových akcí a kampaní
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. m. Prahy ➤ Městské části hl. m. Prahy ➤ Poskytovatelé EVVO ➤ Podnikatelský sektor ➤ Komunitní centra ➤ Místní a regionální média
Cílová skupina	➤ Veřejnost, rodiny s dětmi, návštěvníci hl. m. Prahy
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Nadace a nadační fondy ➤ Podnikatelský sektor ➤ Sponzorské dary ➤ Poskytovatelé EVVO ➤ Vlastní zdroje realizátora

PRIORITNÍ OBLAST 2	EVVO pro specifické skupiny a veřejnost
OPATŘENÍ 2.3	Podpora rozvoje a činnosti ekoporaden a informačních center
Popis opatření	V rámci opatření bude podporován vznik nových a stabilizace stávajících informačních středisek a organizací zaměřených na ekoporadenství za účelem zkvalitnění zprostředkovávání informací o životním prostředí různým cílovým skupinám. Opatření zároveň přispěje k nastavení spolupráce mezi jednotlivými poradenskými subjekty a infocentry.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stabilizace sítě organizací poskytujících environmentální poradenství v Praze ➤ Prohlubování spolupráce poraden a infocenter, přenos a výměna zkušeností a začlenění do celostátní sítě ekologického poradenství STEP ➤ Podpora certifikace environmentálních poradenských služeb pro veřejnost ➤ Realizace poradenské a konzultační činnosti pro úřady a veřejné instituce
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Počet fungujících ekoporaden a informačních center ➤ Počet poskytnutých poradenských a informačních služeb

PRIORITNÍ OBLAST 2	EVVO pro specifické skupiny a veřejnost
OPATŘENÍ 2.3	Podpora rozvoje a činnosti ekoporaden a informačních center
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. m. Prahy ➤ Městské části hl. m. Prahy ➤ Ekoporadny a infocentra ➤ Pracoviště vysokých škol ➤ Poskytovatelé EVVO
Cílová skupina	➤ Ekoporadny, informační centra, veřejná správa, veřejnost
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Dotační programy ČR (např. MŽP, SFŽP)

PRIORITNÍ OBLAST 2	EVVO pro specifické skupiny a veřejnost
OPATŘENÍ 2.4	Rozvoj EVVO v podnikatelském sektoru
Popis opatření	Cílem opatření je zapojení podnikatelského sektoru do aktivit EVVO prostřednictvím pozitivní motivace a cílené informovanosti o možnostech, významu a přínosech jejich zapojení.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Identifikování a zprostředkovávání příkladů dobré praxe pro environmentální činnost v podnikatelském sektoru ➤ Informační podpora zvláště malých a středních podnikatelů, vytvoření podnikatelské sekce na webových stránkách EVVO ➤ Prezentace dobrých příkladů šetrného podnikání (např. na Portále ŽP) ➤ Další vzdělávání pracovníků a manažerů firem týkající se možností snižování dopadů výrobních činností na životní prostředí ➤ Realizace aktivit a projektů vedoucích ke zlepšení spolupráce mezi podnikatelským a veřejným/neziskovým sektorem
Doporučené ukazatele	➤ Počet aktivně zapojených podnikatelských subjektů do aktivit EVVO
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. m. Prahy ➤ Městské části hl. m. Prahy ➤ Podnikatelský sektor ➤ Poskytovatelé EVVO
Cílová skupina	➤ Podnikatelský sektor – malé a střední podniky, velké podniky, OSVČ, střední management podniků
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Dotační programy ČR (např. MŽP, SFŽP) ➤ Vlastní prostředky podnikatelského sektoru

Prioritní oblast 3: Rozvoj kapacit a kvality EVVO

➤ Specifický cíl:

Cílem je do roku 2025 posílit již vytvořenou síť infrastruktury a metodickou podporu v oblasti EVVO za účelem zvyšování kvality poskytovaných služeb. Toho bude dosaženo postupným a koncepčním zapojováním městských částí, zajištěním dostatečného množství odborníků a navazováním vzájemné spolupráce a partnerství mezi všemi subjekty a skupinami. Dalším cílem je nastavení a implementace evaluačních mechanismů za účelem reflexe, vyhodnocování programů a aktivit.

- **Cílová skupina:** veřejná správa – Magistrát hl. m. Prahy, městské části hl. m. Prahy, poskytovatelé EVVO, školy a školská zařízení

PRIORITNÍ OBLAST 3	Rozvoj kapacit a kvality EVVO
OPATŘENÍ 3.1	Rozvoj metodické/informační podpory a infrastruktury pro realizaci EVVO
Popis opatření	Cílem opatření je zvýšit metodickou podporu a obecnou informovanost u cílových skupin a rozvíjet fyzickou infrastrukturu vhodnou pro využití v oblasti EVVO. Opatření svými aktivitami přispěje k zefektivnění výkonů agendy EVVO ve veřejné správě i ve školách a školních zařízeních, přispěje ke zkvalitnění programů, projektů a aktivit v této oblasti a umožní jejich realizaci ve vhodných přírodních prostorech.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vytváření a cílená distribuce metodických materiálů a pomůcek ➤ Vydávání a distribuce informačních materiálů (časopis/zpravodaj EVVO, letáky, ekomapy, weby, tiskoviny apod.) ➤ Budování a údržba terénních informačních systémů (naučné stezky, přírodní a historické zajímavosti)
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Počet vydaných metodických a informačních materiálů ➤ Rozsah cílových skupin zasažených metodickou nebo informační podporou
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. m. Prahy ➤ Městské části hl. m. Prahy ➤ Školy a školská zařízení ➤ Kulturní, vzdělávací a volnočasová zařízení ➤ Poskytovatelé EVVO ➤ Veřejnost
Cílová skupina	➤ Veřejná správa, poskytovatelé EVVO, školy a školská zařízení
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Dotační programy ČR (např. MŽP, SFŽP) ➤ Sponzorské dary ➤ Poskytovatelé EVVO

PRIORITNÍ OBLAST 3	Rozvoj kapacit a kvality EVVO
OPATŘENÍ 3.2	Podpora rozvoje a rozšiřování kapacity poskytovatelů EVVO a zajištění vzdělávání pracovníků a lektorů
Popis opatření	Předmětem je podpora zvyšování kapacit a kvality poskytovatelů EVVO s cílem rozšíření nabídky kvalitních ekovýchovných programů a aktivit určených pro různé cílové skupiny.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stabilizování a rozvoj poskytovatelů služeb (střediska ekologické výchovy, ekocentra a další), kteří jsou zapojováni do systému EVVO ➤ Podpora dlouhodobé spolupráce, výměny zkušeností a příkladů dobré praxe mezi poskytovateli EVVO ➤ Nastavení systému vzdělávání lektorů ekologických výukových programů a dalších pracovníků v oblasti EVVO ➤ Podpora certifikace středisek ekologické výchovy
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Počet podpořených subjektů EVVO ➤ Počet proškolených lektorů a dalších pracovníků v oblasti EVVO ➤ Počet certifikovaných středisek ekologické výchovy
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. m. Prahy ➤ Městské části hl. m. Prahy ➤ Poskytovatelé EVVO
Cílová skupina	➤ Poskytovatelé EVVO, neziskové a další organizace a instituce zabývající se EVVO
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Dotační programy ČR ➤ Příspěvky a dary podnikatelského sektoru

PRIORITNÍ OBLAST 3	Rozvoj kapacit a kvality EVVO
OPATŘENÍ 3.3	Koncepční zapojení městských částí do realizace EVVO
Popis opatření	Opatření povede k rozvoji koncepčního přístupu a k implementaci agendy EVVO na úřadech městských částí, čímž dojde k výraznému posílení významu environmentální výchovy na celém území Prahy. Cílem je vytvořit v rámci každé městské části dlouhodobý plán realizace EVVO, který stanoví konkrétní priority a aktivity. Zásadním předpokladem pro fungování systému EVVO v MČ je stanovení zodpovědných osob vykonávajících tuto agendu, jejich další vzdělávání a zajištění jejich metodické a informační podpory.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora vytvoření dlouhodobého (koncepčního) plánu realizace EVVO v městských částech ➤ Stanovení kompetentních pracovníků v rámci úřadu městské části zodpovědných za realizaci EVVO, komunikaci s poskytovateli i příjemci ➤ Vzdělávání pracovníků úřadů městských částí zabývajících se agendou EVVO ➤ Podpora poradenství a metodického vedení kompetentních osob v EVVO ➤ Vytváření partnerství a rozvíjení spolupráce mezi městskými částmi při realizaci EVVO
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Počet městských částí, které jsou aktivně zapojeny do realizace EVVO na svém území ➤ Počet městských částí, které mají vytvořený rozvojový plán EVVO
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. m. Prahy ➤ Městské části hl. m. Prahy ➤ Další místní aktéři
Cílová skupina	➤ Veřejná správa, úřady městských částí hl. m. Prahy a jejich zaměstnanci
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Příspěvky a dary podnikatelského sektoru

PRIORITNÍ OBLAST 3	Rozvoj kapacit a kvality EVVO
OPATŘENÍ 3.4	Rozvoj spolupráce mezi veřejnou správou, poskytovateli EVVO, školami a dalšími aktéry
Popis opatření	Cílem je rozvoj komunikace a spolupráce mezi organizacemi a subjekty napříč různými cílovými skupinami za účelem vytváření partnerství, generování zdrojů a realizování společných aktivit EVVO s vyšší přidanou hodnotou. Prostřednictvím tohoto opatření bude podporována zejména dlouhodobá spolupráce založená na bázi dlouhodobých vztahů.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vytvoření komunikační platformy subjektů EVVO – zajistit podmínky pro pravidelná setkávání aktérů EVVO na místní i regionální úrovni, podporovat výměnu informací a zkušeností ➤ Posílení spolupráce poskytovatelů EVVO s vysokými školami, výzkumnými organizacemi a dalšími odbornými pracovišti v oblasti ochrany přírody – např. Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy, správy chráněných krajinných oblastí, Agentura ochrany přírody a krajiny, odbory životního prostředí, příp. odbory školství jednotlivých městských částí apod. ➤ Realizace krajské konference EVVO (průnik témat a cílových skupin)
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Počet akcí/aktivit realizovaných ve spolupráci mezi jednotlivými subjekty ➤ Počet subjektů zapojených do spolupráce při realizaci EVVO aktivit
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. m. Prahy ➤ Městské části hl. m. Prahy ➤ Školy a školská zařízení (sítě škol) ➤ Poskytovatelé EVVO ➤ Kulturní, vzdělávací a volnočasová zařízení ➤ Podnikatelský sektor
Cílová skupina	➤ Orgány veřejné správy – Magistrát hl. města Prahy, úřady městských částí hl. m. Prahy, poskytovatelé EVVO, školy a školská zařízení, podnikatelský sektor, další odborníci
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Vlastní zdroje zapojených subjektů

PRIORITNÍ OBLAST 3	Rozvoj kapacit a kvality EVVO
OPATŘENÍ 3.5	Hodnocení za účelem zvyšování kvality realizovaných vzdělávacích programů a projektů
Popis opatření	Evaluace realizovaných aktivit a programů EVVO je zásadním předpokladem pro zvyšování jejich kvality. Předmětem opatření je nastavení metod evaluace na úrovni poskytovatelů finančních zdrojů (Magistrát hl. m. Prahy, úřady městských částí) i samotných realizátorů aktivit EVVO. Opatření umožní sledovat úroveň dosahovaných výsledků a výstupů environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty u různých cílových skupin i v rámci různých typů aktivit.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nastavení a realizace systému evaluace pro zkvalitnění EVVO aktivit ➤ Podpora poskytovatelů v evaluaci programů a aktivit ➤ Podpora procesu certifikace poskytovatelů EVVO a využívání standardů pro hodnocení kvality EVVO ➤ Monitorování stavu EVVO v jednotlivých oblastech a sběr zpětné vazby od cílových skupin
Doporučené ukazatele	➤ Počet evaluačních zpráv/auditů

PRIORITNÍ OBLAST 3	Rozvoj kapacit a kvality EVVO
OPATŘENÍ 3.5	Hodnocení za účelem zvyšování kvality realizovaných vzdělávacích programů a projektů
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. m. Prahy ➤ Městské části hl. m. Prahy ➤ Poskytovatelé EVVO ➤ Účastníci vzdělávacích programů a projektů EVVO
Cílová skupina	<ul style="list-style-type: none"> ➤ NNO a další organizace a instituce realizující vzdělávací programy a projekty EVVO
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Národní zdroje ➤ Vlastní zdroje poskytovatelů EVVO a dalších organizací realizujících vzdělávací programy a projekty EVVO

Prioritní oblast 4: Systémový přístup k realizaci EVVO

➤ Specifický cíl:

Cílem je do roku 2025 zajistit fungující koordinační systém EVVO založený na stabilní organizační struktuře a rozvinout spolupráci a funkční komunikaci mezi jednotlivými subjekty EVVO. Současně také zvyšovat informovanost veřejnosti prostřednictvím kvalitního informačního systému EVVO a s využitím moderních informačních zdrojů, což zajistí poskytování kvalitních a aktuálních informací o životním prostředí obyvatelům a návštěvníkům Prahy. Dalším cílem je zabezpečení stabilního financování aktivit EVVO vč. většího zapojení městských částí a dalších zdrojů do systému financování.

- **Cílová skupina:** veřejná správa – Magistrát hl. m. Prahy, poskytovatelé EVVO, městské části hl. m. Prahy, školy a školská zařízení, veřejnost, podnikatelský sektor, návštěvníci hl. m. Prahy

PRIORITNÍ OBLAST 4	Systémový přístup k realizaci EVVO
OPATŘENÍ 4.1	Zkvalitnění a zefektivnění koordinačního a systémového přístupu při realizaci EVVO v Praze
Popis opatření	Optimalizace odpovědností, kompetencí, práv a povinností celého systému EVVO týkající se zejména funkce krajského koordinátora EVVO a Poradní skupiny EVVO. Do koordinace a řízení budou aktivně zapojovány také jednotlivé městské části. Zároveň bude nastaven systém průběžného monitoringu, kontroly a vyhodnocování plnění jednotlivých úkolů vycházejících z krajské koncepce EVVO.
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vymezení pozice krajského koordinátora, definování kompetencí a povinností Poradní skupiny EVVO a dalších aktérů za účelem stabilizace systému EVVO v hl. m. Praze ➤ Průběžné monitorování plnění krajské koncepce EVVO, vytváření akčních plánů KK EVVO a jejich vyhodnocování ➤ Nastavení vhodných komunikačních nástrojů mezi krajským koordinátorem EVVO a klíčovými subjekty EVVO – pravidelná vzájemná výměna informací ➤ Zavádění systémového koordinovaného přístupu realizace EVVO v městských částech
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Míra naplnění jednotlivých prioritních oblastí, specifických cílů a opatření krajské koncepce EVVO ➤ Počet městských částí, které jsou aktivně zapojeny do realizace EVVO na základě vlastního koncepčního přístupu
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. m. Prahy ➤ Městské části hl. m. Prahy ➤ Příspěvkové organizace orgánů veřejné správy ➤ Ostatní orgány veřejné správy ➤ Klíčové subjekty EVVO – střediska ekologické výchovy a další významní poskytovatelé
Cílová skupina	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hlavního města Prahy, krajský koordinátor EVVO, Poradní skupina EVVO
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Dotační programy ČR

PRIORITNÍ OBLAST 4	Systémový přístup k realizaci EVVO
OPATŘENÍ 4.2	Podpora postupného rozšiřování informačního systému ŽP/EVVO a využívání nových informačních a komunikačních kanálů
Popis opatření	<p>Opatření je zaměřené na postupný rozvoj a rozšiřování sekce EVVO s cílem vytvoření komplexního informačního systému EVVO, který zajistí ucelené a přehledné poskytování informací široké veřejnosti, poskytovatelům EVVO, veřejné správě a dalším skupinám. Informační systém EVVO bude rozvíjen formou postupné integrace dílčích portálů a informací od různých subjektů a organizací. V rámci opatření bude rovněž podporován rozvoj a větší využívání moderních komunikačních a informačních kanálů, vždy s přihlédnutím k cílové skupině, která jimi bude zasažena.</p>
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora rozvoje komplexního informačního systému o EVVO ➤ Využívání moderních nástrojů pro přenos informací o aktivitách EVVO – např. e-mailová rozesílka, sociální sítě – pro informování veřejnosti a zainteresovaných organizací apod. ➤ Prezentování programů a termínů akcí poskytovatelů EVVO ➤ Poskytování, šíření a odkazování na aktuální metodické materiály a pomůcky pro EVVO
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vzrůstající počet návštěvníků webových stránek věnovaných EVVO / sekce EVVO
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. m. Prahy ➤ Městské části hl. m. Prahy ➤ Ostatní orgány veřejné správy ➤ Poskytovatelé EVVO ➤ Školy a školská zařízení ➤ Kulturní, vzdělávací a volnočasová zařízení ➤ Podnikatelský sektor ➤ Veřejnost ➤ Místní a regionální média
Cílová skupina	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Veřejnost, poskytovatelé EVVO, veřejná správa, školy a školská zařízení, podnikatelský sektor
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Dotační programy ČR

PRIORITNÍ OBLAST 4	Systémový přístup k realizaci EVVO
OPATŘENÍ 4.3	Finanční zabezpečení systému EVVO
Popis opatření	<p>Opatření je zaměřené na vytvoření funkčního vícezdrojového systému financování aktivit EVVO na krajské úrovni a na úrovni jednotlivých městských částí hl. m. Prahy. Cílem je stabilizovat a dále zvyšovat objem finančních prostředků směřujících do oblasti EVVO formou zkvalitňování grantových schémat a veřejných zakázek s důrazem na transparentnost, hospodárnost, efektivnost a účelnost. Záměrem opatření je rovněž rozšíření a zkvalitnění přenosu informací o možnostech financování různým cílovým skupinám.</p>
Typové aktivity naplňující opatření	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zajištění dlouhodobě stabilní finanční podpory EVVO z rozpočtu hl. m. Prahy formou grantů, dotačních programů, veřejných zakázek, příspěvků atd. ➤ Zajištění rozvoje grantového systému MHMP a podpora vzniku grantových systémů na úřadech MČ pro aktivity EVVO vč. pravidelného a včasného vypisování grantových řízení ➤ Podpora využívání vícezdrojového financování ➤ Podpora víceletých projektů realizovaných v rámci veřejných zakázek

PRIORITNÍ OBLAST 4	Systémový přístup k realizaci EVVO
OPATŘENÍ 4.3	Finanční zabezpečení systému EVVO
	<p>a víceletých grantů zaměřených na klíčové aktivity/programy EVVO</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora komunikace s podnikatelským sektorem za účelem jejich finanční participace v oblasti EVVO ➤ Vytvoření mechanismů pro zajištění informovanosti příjemců i poskytovatelů služeb o možnostech využívání různých finančních zdrojů
Doporučené ukazatele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Počet schválených žádostí o granty ➤ Objem financí čerpaných z grantových schémat na krajské i místní úrovni ➤ Objem financí čerpaných ve veřejných zakázkách ➤ Počet městských částí, které mají vyčleněnou položku na EVVO v rozpočtu
Potenciální zapojené subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hl. m. Prahy ➤ Městské části hl. m. Prahy ➤ Školy a školská zařízení ➤ Poskytovatelé EVVO ➤ Podnikatelský sektor ➤ Ministerstvo životního prostředí a další orgány veřejné správy ➤ Kulturní a volnočasová zařízení ➤ Další potenciální příjemci
Cílová skupina	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Magistrát hlavního města Prahy, úřady městských částí hl. m. Prahy, školy a školská zařízení, podnikatelský sektor, poskytovatelé EVVO
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpočet hl. m. Prahy ➤ Rozpočet městských částí hl. m. Prahy ➤ Dotační programy ČR (např. MŽP, SFŽP) ➤ Dotační programy EU ➤ Nadace a nadační fondy ➤ Poskytovatelé EVVO ➤ Podnikatelský sektor ➤ Sponzorské dary ➤ Vlastní zdroje realizátora ➤ Veřejné zakázky

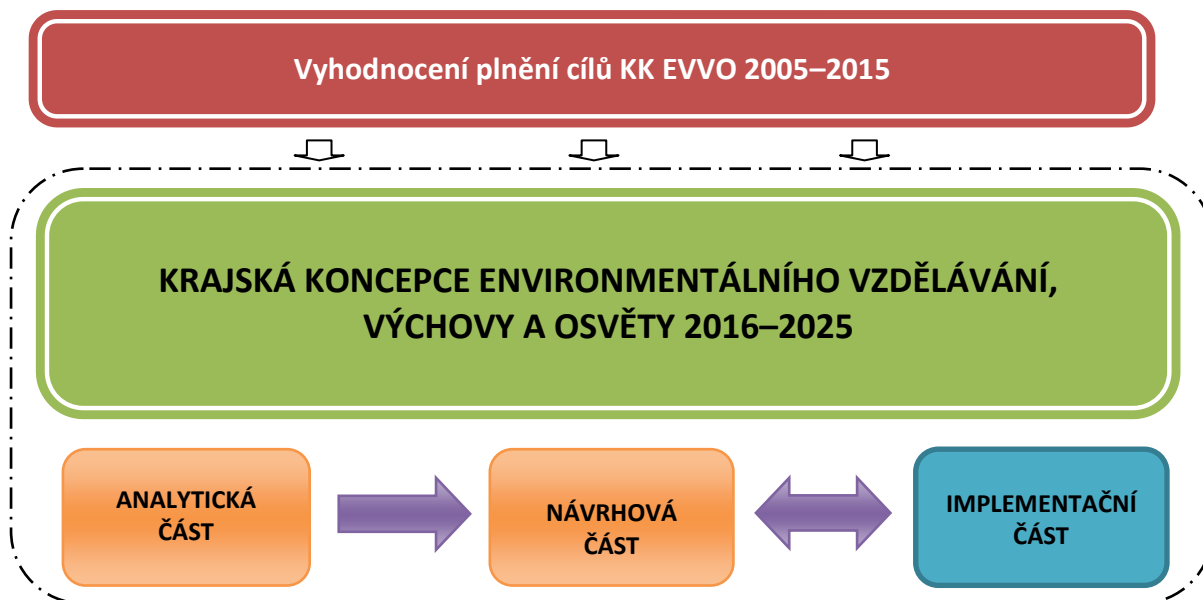
IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

EV
VO

Cílem této části je nastavení implementačních mechanismů KK EVVO jako základního předpokladu její úspěšné realizace. Informačním podkladem pro realizaci KK EVVO je analytická část, která obsahuje základní informace vedoucí k vytvoření poznatkové základny o současném stavu EVVO na území Prahy. Dalším předpokladem pro udržitelný, potřebný a požadovaný rozvoj EVVO je zpracování návrhové části, která udává cíl a jednotlivé priority v oblasti rozvoje. Stěžejním krokem je následné zpracování (nastavení) metodiky implementace koncepce, která bude založena na principech strategického a prostorového plánování a která zajistí optimální fungování krajské koncepce. Implementace definuje a nastavuje:

- realizaci a komunikační plán KK EVVO,
- organizační strukturu implementace KK EVVO,
- finanční zabezpečení realizace KK EVVO,
- návrh na optimalizaci informačního systému EVVO,
- systém monitorování a evaluace naplňování cílů koncepce,
- akční plán na období let 2016 a 2017.

Schéma B: Průběh zpracování krajské koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty

11. IMPLEMENTACE KRAJSKÉ KONCEPCE EVVO

Mechanismy implementace/realizace krajské koncepce EVVO jsou z velké části založeny na práci s informacemi a komunikaci s aktéry v území, přičemž základními faktory jsou:

- aktivní podpora vedení města,
- důkladná a úplná příprava a naplánování implementačních mechanismů,
- úplná a cílená komunikace (zejména nastavení komunikační platformy mezi aktéry v území a orgány veřejné správy),
- kompetentní implementační tým a vhodně nastavená organizační struktura,
- vysoká míra zapojení krajského koordinátora EVVO a dalších klíčových aktérů do implementace,
- průběžný monitoring a vyhodnocování.

11.1 Nastavení realizace a komunikační strategie KK EVVO hl. m. Prahy

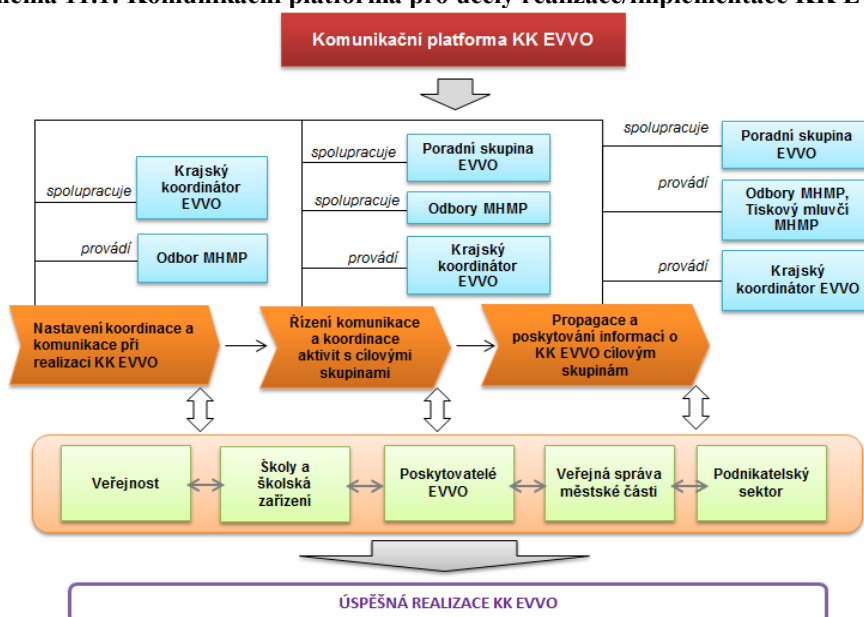
Předpokladem úspěšné realizace Krajské koncepce EVVO hl. m. Prahy na období let 2016–2025 je nastavení a implementace komunikační platformy, která zajistí úplnou a cílenou komunikaci nejen mezi klíčovými subjekty zajišťujícími koordinaci a organizaci systému EVVO, ale také mezi jednotlivými cílovými skupinami a dalšími orgány a subjekty v území. Zapojení všech výše uvedených aktérů do spolupráce na implementaci (realizaci) koncepce, byť i dílčím způsobem, je základním předpokladem pro odstranění nedostatků informací a chyb v komunikaci a koordinaci aktivit EVVO.

Komunikační platforma znamená vytvoření prostoru pro efektivní komunikaci, která bude víceúrovňová, založená na principech prostorového plánování, tzn. propojující komunikaci mezi krajským koordinátorem EVVO, Poradní skupinou EVVO, dotčenými odbory MHMP a dalšími aktéry EVVO na území Prahy – viz schéma 11.1. Tzn. realizace komunikační platformy při zajištění implementace KK EVVO je postavena na 3 klíčových aktivitách:

- 1) nastavení koordinace a komunikace při realizaci KK EVVO,
- 2) řízení komunikace a koordinace aktivit s cílovými skupinami,
- 3) propagace a poskytování informací o KK EVVO cílovým skupinám.

Schéma definuje zodpovědnost a spolupráci subjektů při provádění konkrétních činností.

Schéma 11.1: Komunikační platforma pro účely realizace/implementace KK EVVO

Zdroj: PROCES, vlastní zpracování, 2015.

Ještě před zahájením implementace musí být o vzniku a zahájení realizace koncepce informovány klíčové osoby i veřejnost, a to následujícím způsobem:

Kdo informuje	Koho informuje	Nástroj/informační kanál	
Krajský koordinátor EVVO, příp. pověřený odbor MHMP	Vedení města	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podklad do Rady HMP ▪ Podklad do Zastupitelstva HMP 	
Krajský koordinátor EVVO	Radní pro oblast životního prostředí	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podkladový materiál ▪ Informační brožura 	
Magistrát hl. m. Prahy (odbor ochrany prostředí)	Magistrát hl. m. Prahy (vybrané odbory MHMP)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ E-mailová komunikace ▪ Infoléták/Informační brožura 	
Magistrát hl. m. Prahy (odpovědné odbory)	Hlavní cílové skupiny	veřejnost	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Webové stránky HMP ▪ Portál životního prostředí HMP ▪ Informační brožura ▪ Média
		školy a školská zařízení	<ul style="list-style-type: none"> ▪ E-mailová komunikace ředitelům a školním koordinátorům EVVO ▪ Informační brožura ▪ Odkaz na kompletní dokument – KK EVVO 2016–2025
		veřejná správa – ÚMČ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ E-mailová komunikace vedení ÚMČ + odborům zodpovědným za oblast EVVO ▪ Informační brožura ▪ Odkaz na kompletní dokument – KK EVVO 2016–2025
		poskytovatelé EVVO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cílená e-mailová komunikace subjektům EVVO (dle databáze subjektů EVVO) ▪ Informační brožura ▪ Odkaz na kompletní dokument – KK EVVO 2016–2025
		podnikatelský sektor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ E-mailová komunikace ▪ Informační brožura ▪ Odkaz na kompletní dokument – KK EVVO 2016–2025
Krajský koordinátor EVVO	Krajský koordinátor MA 21	<ul style="list-style-type: none"> ▪ E-mailová/telefonická komunikace, případně osobní jednání 	

Nejvýznamnějším komunikačním kanálem co do rozsahu informací a širě zasažených cílových skupin je internet, resp. informační systém EVVO – viz kapitolu 11.3.

11.2 Organizační a finanční zabezpečení KK EVVO hl. m. Prahy

V této kapitole je popsán management realizace krajské koncepce EVVO na období 2016–2025 – jsou popsány role a kompetence v jednotlivých úrovních managementu po stránce organizační, institucionální, personální, technické a finanční.

ORGANIZAČNÍ, INSTITUCIONÁLNÍ A PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ SYSTÉMU EVVO

Za plnění krajské koncepce EVVO je ze zákona zodpovědný kraj – hl. m. Praha – a jeho jednotlivé volené orgány a organizační složky – Rada hl. m. Prahy, Magistrát hl. m. Prahy a jeho příslušné odbory, jimž byla tato činnost svěřena.

Níže jsou popsány kompetence a činnosti jednotlivých orgánů, odborů a osob (pozic) zajišťujících agendu EVVO na území hl. m. Prahy.

1) Rada hl. m. Prahy je volený orgán, který:

- projednává a schvaluje krajskou koncepci EVVO hl. m. Prahy;
- projednává a schvaluje rozpočet hl. m. Prahy na aktivity EVVO;
- projednává a schvaluje akční plán KK EVVO na příslušné roky;
- projednává a schvaluje vyhlášení grantového schématu hl. m. Prahy a přidělování grantů v oblasti životního prostředí a EVVO;
- kontroluje stav plnění KK EVVO;
- ze svého středu ustanovuje radní pro oblast životního prostředí.

2) Magistrát hl. m. Prahy je hlavním orgánem řízení KK EVVO, přičemž agenda EVVO bude rozdělena mezi tyto odbory:

▪ Odbor ochrany prostředí MHMP

- zajištění financování EVVO v součinnosti s krajským koordinátorem EVVO a schváleným akčním plánem;
- komplexní zajištění grantového systému hlavního města Prahy v oblasti ochrany prostředí a ekologické výchovy, včetně zajišťování kontroly realizace grantových projektů, kontroly čerpání a vyúčtování grantů a komplexní rozborové činnosti v této oblasti;
- podpora rozvoje environmentálního poradenství;
- zpracování a realizace navazujících akčních plánů KK EVVO, včetně zajištění podkladů pro jejich vyhodnocení a předložení ke schválení orgánům HMP;
- informační, konzultační, metodická činnost, odborná pomoc a spolupráce v oblasti EVVO pro městské části a úřady městských částí hlavního města Prahy;
- výroba a tisk informačních a propagačních materiálů s tematikou EVVO a životního prostředí;
- pořádání osvětových akcí s tematikou EVVO pro všechny cílové skupiny, kde se prezentují nejnovější trendy EVVO;
- věcná spolupráce s pražskými školami v oblasti EVVO včetně informování o aktivitách a nejnovějších trendech EVVO v hl. m. Praze;
- podpora profesního environmentálního (ekovýchového) vzdělávání pedagogů v hlavním městě Praze;
- systematické působení na žáky všech stupňů škol formou vzdělávacích programů a projektů včetně zajištění dlouhodobých programů a environmentálních výukových programů pro školy realizovaných ekovýchovémi organizacemi v hlavním městě Praze;
- podpora rozvoje sítě ekologických center (ekocenter) a středisek ekologické výchovy v hlavním městě Praze;
- zajištění realizace krajských konferencí EVVO pro různé cílové skupiny;
- zajištění součinnosti s krajskými koordinátory EVVO na úrovni kraje;
- prezentace informací, statistických výstupů, dat a propagace na svěřeném úseku samosprávy pro oblast životního prostředí v Praze na národní i mezinárodní úrovni, zejména prostřednictvím internetových technologií (webové stránky hlavního města Prahy – Portál životního prostředí, Atlas ŽP v Praze aj.);
- zpracování souhrnných výstupů o stavu a vývoji životního prostředí v hlavním městě Praze formou ročenky – Praha životní prostředí;
- spolupráce s neziskovými organizacemi a dalšími subjekty EVVO v hlavním městě Praze.

- **Odbor školství a mládeže MHMP**
  - spolukoordinace a realizace aktivit, projektů a programů v oblasti EVVO;
  - komunikace s ostatními odbory MHMP, s krajským koordinátorem EVVO, s městskými částmi (zřizujícími mateřské a základní školy) i samotnými školami.
- **Odbor informatiky MHMP**
  - správa a zabezpečení technického provozu Portálu životního prostředí hlavního města Prahy.

3) Krajský koordinátor EVVO

- zpracovává, koordinuje a aktualizuje krajské koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (KK EVVO);
- plní roli koordinátora EVVO na území hl. m. Prahy – zpracovává a předkládá návrh rozpočtu k zajištění činností EVVO na jednotlivé roky, koordinační a organizační činnost vyplývající z koncepce EVVO;
- je zodpovědný za naplňování KK EVVO 2016–2025, realizaci a naplňování akčních plánů KK EVVO;
- zajišťuje mapování stavu ekologické výchovy v kraji;
- iniciuje realizaci systémových kroků rozvoje EVVO;
- koordinuje aktivity EVVO v území a jednotlivé zapojené subjekty;
- zajišťuje a koordinuje organizaci významných akcí;
- spolupracuje s odpovědnými odbory MHMP, s krajským koordinátorem místní Agendy 21, cílovými skupinami a dalšími subjekty a osobami při výkonu agendy EVVO za účelem naplňování KK EVVO;
- svolává a řídí jednání Poradní skupiny EVVO.

4) Poradní skupina EVVO (PS EVVO)

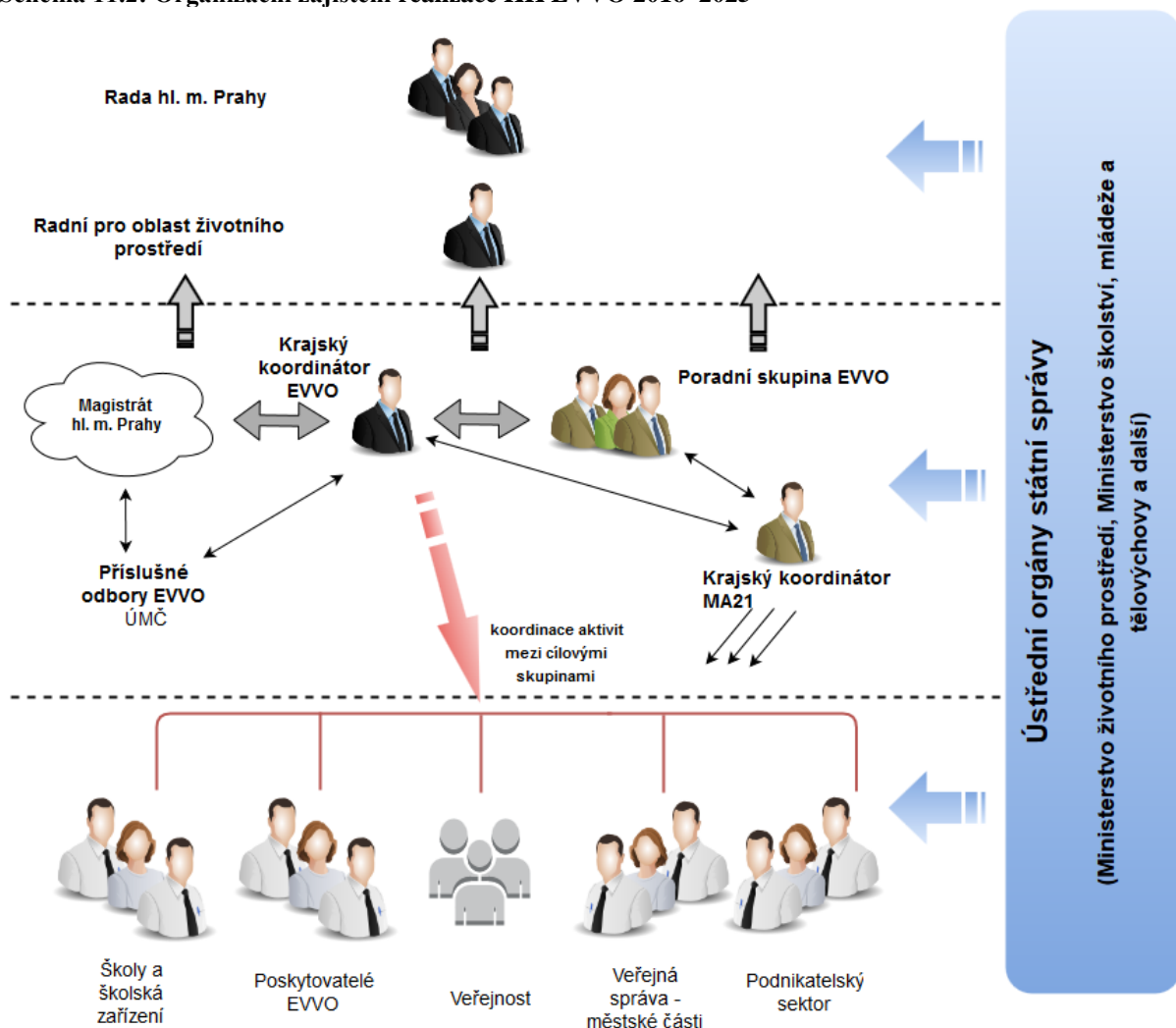
- je ustanovena jako poradní a kontrolní složka realizace krajské koncepce EVVO a navazujících akčních plánů KK EVVO; nemá právní subjektivitu;
- plní úlohu poradního orgánu krajského koordinátora EVVO v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty;
- je složená z odborníků působících v oblasti EVVO a ochrany životního prostředí, které jmenuje příslušný odbor MHMP vykonávající agendu EVVO; v případě potřeby se jednání PS EVVO mohou účastnit přizvaní hosté – např. krajský koordinátor MA21 a další;
- členství v PS EVVO je dobrovolné – funkční období členů (PS EVVO) je dvouleté, v případě neukončení se automaticky prodlužuje na další dva roky;
- předsedou PS EVVO je krajský koordinátor EVVO;
- jednání PS EVVO budou probíhat podle schváleného jednacího řádu minimálně 4x ročně, v případě potřeby (např. řešení aktuálních problémů, příprava akcí EVVO apod.) bude frekvence schůzek zvýšena;
- kompetence PS EVVO navazují na její dosavadní činnost a jsou následující:
  - průběžná iniciace, monitoring, kontrola a vyhodnocování postupu implementace krajské koncepce EVVO;
  - projednávání výsledků monitorování KK EVVO a předkládání podnětů k její aktualizaci;

- projednávání podkladů krajského koordinátora EVVO ohledně postupu realizace KK EVVO;
- projednávání připomínek a podnětů odborné i laické veřejnosti;
- připomínkování návrhů akčních plánů KK EVVO pro jednotlivá období;
- doporučování témat a kritérií výběru projektů v oblasti EVVO v rámci grantového a výběrového řízení;
- předkládání námětů pro vytváření motivačních soutěží pro obyvatele Prahy a propagaci aktivit EVVO;
- spolupráce při naplňování internetového portálu EVVO;
- vyhodnocování specifické potřeby Prahy v rámci EVVO;
- spolupráce při zajišťování kvalifikovaných lektorů a programů EVVO (certifikační systém);
- spolupráce při zajišťování dostatečného množství středisek a center pro realizaci EVVO.

Schéma 11.2 graficky znázorňuje vzájemné vztahy mezi výše popsány úrovněmi managementu KK EVVO:

Schéma 11.2: Organizační zajištění realizace KK EVVO 2016–2025

Zdroj: PROCES, vlastní zpracování, 2015.

FINANČNÍ ZABEZPEČENÍ

Hlavním zdrojem financování KK EVVO 2016–2025 je **rozpočet hl. m. Prahy**. Z rozpočtu města budou podporovány všechny klíčové aktivity krajského systému EVVO, a to prostřednictvím **akčních plánů** KK EVVO. Akční plán obsahuje soubor všech aktivit, projektů, programů, které je v plánu realizovat v daném období a na které bude vyčleněna finanční alokace v rámci jednotlivých položek rozpočtu (finance vyčleněné přímo na jednotlivé aktivity v akčním plánu, finance určené pro jednotlivé odbory/oddělení na zajištění výkonu agendy EVVO, finance pro střediska ekologické výchovy hl. m. Prahy, finance na grantový systém apod.).

Jedním z důležitých nástrojů realizace KK EVVO jsou účelové **dotace a granty** (jsou také součástí akčního plánu – viz výše) určené pro podporu environmentální aktivity poskytovatelů EVVO a dalších cílových skupin. Hl. m. Praha má pro tyto účely zřízeno **grantové schéma na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy**, přičemž pro EVVO je vyčleněna oblast IV. Ekologická výchova s následujícím zaměřením:

1. Ekologická výchova a vzdělávání

Příklady podporovaných aktivit:

- vytváření ekologického povědomí v rodinách s malými dětmi;
- vytváření ekologického povědomí v předškolním věku dítěte;
- vzdělávací projekty s ekologickou tematikou ve spolupráci s pražskými školami (např. projekty sledování přírodních dějů, zlepšování odpadového hospodaření ve škole, mapování historie krajiny v okolí školy aj.);
- vzdělávání dospělých (studenti vysokých škol, pedagogové, zaměstnanci nestátních neziskových organizací, veřejné správy);
- komplexní vzdělávací projekty zaměřené na prioritní témata (např. odpady, energie, ovzduší);
- obnova a rozšíření stávajících naučných stezek, zejména v přírodních parcích a zvláště chráněných územích;
- zajištění vhodných přírodních míst pro aktivity v rámci ekologické výchovy.

2. Popularizace, propagace a osvěta

Příklady podporovaných aktivit:

- naučné systémy a informace o pražské přírodě;
- popularizace a propagace pražské přírody a ochrany zvláště chráněných druhů živočichů, rostlin a jejich životního prostředí na území hl. m. Prahy;
- zvyšování informovanosti a osvěta v problematice ochrany zvířat a přírody, péče o životní prostředí a propagace nových vědeckých poznatků;
- podpora akcí realizovaných při příležitosti významných dat a událostí (Den Země, Evropský týden mobility, Týden lesů, Světový den vody, Uklid'me svět, Otevírání studánek, Netopýří noc apod.).

3. Podpora ekoporadenství

Příklady podporovaných aktivit:

- podpora poskytování poradenství pro občany z oblasti životního prostředí a implementace místní Agendy 21.

Je doporučeno toto zaměření podporovaných aktivit udržet minimálně ve stávajícím stavu a postupně optimalizovat přehled podporovaných aktivit ve prospěch naplňování krajské koncepce EVVO (2016–2025). Toto zajišťuje krajský koordinátor EVVO ve spolupráci s odpovědným pracovištěm MHMP.

Ačkoliv je rozpočet hl. m. Prahy hlavním zdrojem financování EVVO, nejedná se o jediný možný finanční zdroj. Na realizaci KK EVVO lze využít také vícezdrojového financování z následujících zdrojů:

- státní zdroje:
  - dotace MŽP pro neziskové organizace,
  - dotace MŠMT pro školy a neziskové organizace,
  - Státní fond životního prostředí ČR (Národní program ŽP);
- nestátní zdroje (nadace atd.);
- zahraniční zdroje (např. Norské fondy atd.);
- vlastní zdroje žadatele o podporu;
- příjmy z realizace financovaného projektu;
- doplňkově: sponzorské dary a příspěvky podnikatelů/soukromých osob.

Jedním z možných zdrojů v předchozím období byly také evropské strukturální fondy. V současném programovém období 2014–2020 je pro Prahu jako centrum nadregionálního významu určen **Operační program Praha – pól růstu**, který propojuje intervence z Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj. Zaměření operačního programu neumožňuje čerpat dotace přímo na oblast EVVO, nicméně okrajově může přispět také k rozšiřování informací o životním prostředí a jeho ochraně, a to prostřednictvím:

- **prioritní osy 2 – Udržitelná mobilita a energetické úspory**, která je zaměřená na zvyšování energetické efektivity v rámci objektů a technických zařízení pro zajištění provozu městské veřejné a silniční dopravy a modernizaci budov s ohledem na minimální spotřebu energie.
- **prioritní osy 4 – Vzdělání a vzdělanost a podpora zaměstnanosti**, které je mimo jiné zaměřeno na posílení komunitní role škol na základě spolupráce vzdělávacích zařízení (předškolních, základních a středních škol) s neziskovým sektorem, kulturními a sportovními institucemi a městskou správou na vzdělávání a jejich zapojení do vzdělávacího procesu.

Klíčovým prvkem pro rozšíření využívání vícezdrojového financování aktivit EVVO je zajištění informační podpory cílových skupin/realizátorů, tzn. přenos a sdílení informací o potenciálních zdrojích financování a konzultační podpora za účelem jejich využití.

11.3 Návrh optimálního informačního systému EVVO hl. m. Prahy

V současné době jsou informace o ekologické výchově součástí Portálu životního prostředí hlavního města Prahy, který integruje nejdůležitější informace o životním prostředí ze všech relevantních zdrojů a EVVO je jednou z jeho sekcí společně s dalšími podoblastmi (místní Agenda 21, Mezinárodní spolupráce v ŽP).

Vzhledem k tomu, že jedním z hlavních zjištěných problémů je nedostatečná informovanost cílových skupin o existenci sekce EVVO, její částečná nepřehlednost a chybějící informace,

je v rámci optimalizace informačního systému navrhováno, aby pro oblast EVVO byla vyčleněna samostatná sekce, která by měla obsahovat následující body respektující zaměření nové krajské koncepce EVVO a potřeby hlavních cílových skupin:

- **Základní informace o EVVO:**
  - co je to EVVO;
  - informace o právních předpisech týkajících se EVVO;
  - aktuality z oblasti EVVO (semináře, akce, soutěže, kalendář akcí apod.).
- **Krajská koncepce EVVO (2016–2025):**
  - organizační zajištění její realizace vč. kontaktů na kompetentní osoby;
  - akční plány a jejich naplňování/vyhodnocování.
- **Hlavní aktéři v EVVO vč. popisu jejich zaměření, webového odkazu a kontaktů (adresář)**
- **Sekce pro školy, školská zařízení a školní koordinátory EVVO:**
  - nabídka ekologických výukových programů (EVP);
  - metodické materiály apod.
- **Sekce pro veřejnou správu (úřady městských částí)**
  - metodická podpora, metodické materiály apod.
- **Sekce pro podnikatele**
  - informační podpora při zavádění EMAS/ISO;
  - informace o přínosech EVVO pro podnikatelskou činnost;
  - příklady dobré praxe (jiných podnikatelů zapojených do EVVO) apod.
- **Financování aktivit EVVO:**
  - seznam možností, jak získat finanční podporu pro EVVO;
  - přehled vývoje financování EVVO v hl. m. Praze v jednotlivých letech.
- **Databáze publikací a článků o EVVO**
  - přehled tištěných a elektronických informačních, osvětových a propagačních materiálů EVVO;
  - odkaz na výběrovou bibliografii odborných publikací na téma EVVO a ochrany životního prostředí vydávanou Ústřední knihovnou Pedagogické fakulty UK.
- **Historický vývoj EVVO na území hl. m. Prahy – souhrnné zprávy o stavu a vývoji EVVO v hl. m. Praze.**
- **Veřejná poradna:**
  - prostor pro dotazy a odpovědi;
  - Zelená domácnost (odkaz na sekci portálu ŽP – spolupráce s www.ekolist.cz);
  - odkaz na seznam ekoporadenských center v Praze (www.ekoporadnypraha.cz).

Tato navrhovaná struktura sekce EVVO může být průběžně doplňována/rozšiřována. Zásadní podmínkou pro udržení aktuálních informací v sekci EVVO bude zajištění provozovatele a administrátora pro pravidelnou aktualizaci a rozvoj spolupráce s klíčovými aktéry v EVVO.

11.4 Monitoring, vyhodnocování a aktualizace KK EVVO hl. m. Prahy

Krajská koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty je „živý“ dokument, který reaguje na změny ve společnosti, přičemž je nutné zajistit monitorování, vyhodnocování a aktualizaci, která umožní přizpůsobení koncepce novým podmínkám a trendům. Monitoring a kontrolní činnost mají přispět zejména k tomu, aby bylo zaručeno směřování rozvoje EVVO na území hl. m. Prahy s ohledem na stanovenou vizi, bylo dosahováno naplňování cílů a byly získány podklady pro další audit a aktualizaci krajské koncepce EVVO.

Návrh průběžných kontrolních mechanismů plnění jednotlivých cílů KK EVVO a systému aktualizace

Účelem **monitoringu** je sledování průběhu realizace krajské koncepce. Základními nástroji pro monitoring jsou přehledy realizovaných aktivit a jejich výstupy. Pro monitorování budou také využity „doporučené ukazatele“ stanovené u jednotlivých opatření a indikátory definované v akčních plánech. Krajský koordinátor EVVO bude každoročně předkládat Poradní skupině EVVO průběžnou monitorovací zprávu, která zhodnotí naplňování KK EVVO z pohledu plnění indikátorů, a předloží ji formou informace Radě hl. m. Prahy.

Účelem **evaluace** (vyhodnocování) je pravidelně a systematicky hodnotit dosažené cíle a poskytnout doporučení pro další řízení krajské koncepce i pro směřování opatření. Závěry a doporučení evaluace představují jeden z klíčových podkladů pro další nastavení realizace koncepce.

V průběhu realizace krajské koncepce EVVO budou provedeny 3 typy evaluací, a to:

- **průběžná evaluace** – v rámci zajištění efektivního plnění KK EVVO bude probíhat průběžná evaluace formou vyhodnocování akčních plánů na základě měřitelných indikátorů.
- **mid-term evaluace** – jedná se o střednědobé hodnocení, které se provádí v polovině plánovacího období (tj. po roce 2020). Tato evaluace vyhodnotí dosavadní plnění KK EVVO a umožní upravit plánované aktivity do dalšího (pětiletého) období realizace. Mid-term evaluace prověří dosavadní výsledky plnění, jejich relevantnost a rozsah, nakolik je cílů KK EVVO dosahováno. Hodnotí rovněž použití a relevantnost finančních zdrojů.
- **ex-post evaluace** – po ukončení realizace KK EVVO (2016–2025). Na základě ex-post hodnocení proběhne aktualizace koncepce, přičemž se bude jednat o komplexní aktualizaci obsahující:
  - a) komplexní vyhodnocení plnění KK EVVO;
  - b) analýzu současného stavu vč. zachycení vývoje v posledních 10 letech;
  - c) aktualizaci vize, globálního cíle, prioritních oblastí, specifických cílů a opatření.

V případě podstatných změn podmínek nebo neplnění KK EVVO bude provedena aktualizace priorit a opatření již v průběhu plánovacího období. Podnět pro aktualizaci KK EVVO může předkládat krajský koordinátor EVVO nebo Poradní skupina EVVO. Aktualizaci koncepce bude zajišťovat externí zpracovatel z oblasti EVVO ve spolupráci s krajským koordinátorem EVVO, Poradní skupinou EVVO a s dalšími subjekty.

Nastavený systém evaluace v sobě obsahuje mechanismy průběžné kontroly a vyhodnocení.

Průběžná a mid-term evaluace budou prováděny ve spolupráci krajského koordinátora EVVO, Poradní skupiny EVVO a dalších kompetentních osob (odborníků), kteří vytvoří expertní

hodnotící panel. Podklady pro členy hodnotícího panelu zajišťuje krajský koordinátor EVVO nebo pověřená osoba. Základní hodnotící škála je:

- úspěšně realizováno,
- realizováno částečně,
- nerealizováno.

Pro hodnocení úspěšnosti aktivit/projektů/programů krajské koncepce EVVO je stěžejní, jakým dílem přispěla jejich realizace ke splnění globálního cíle, specifických cílů a hodnotících kritérií (respektive naplnění prioritních oblastí a opatření koncepce).

Byla stanovena 4 evaluační kritéria, v rámci kterých budou jednotlivé cíle a aktivity hodnoceny experty (expertním hodnotícím panelem – viz výše). Posouzení bude provedeno na základě podkladů, které připraví krajský koordinátor EVVO, případně pověřená osoba.

Pro vyhodnocování jednotlivých cílů koncepce bude nastavena sedmibodová škála, na níž **1** představuje **nejhorší situaci** a **7** **nejlepší stav**. Vyšší hodnocení cíle a projektu má pozitivní vliv na rozvoj EVVO v Praze.

Evaluační kritéria:

1. Efektivnost financování (zda prostředky byly vynaloženy tam, kde měly)

Nejhorší situace	Hodnocení							Nejlepší situace
Neúčelná podpora projektů, které nejsou spjaty s prioritami KK EVVO. Vyčerpání finančních prostředků hl. m. Prahy na neefektivní aktivity, nepoměr mezi vynaloženými prostředky a cíli aktivit a projektů.	1	2	3	4	5	6	7	Podpora pouze takových aktivit a projektů, které mají adekvátně nastavený rozpočet vzhledem k nastaveným výsledkům.

2. Plnění akčních plánů KK EVVO

Nejhorší situace	Hodnocení							Nejlepší situace
Nejsou realizovány aktivity a projekty definované v akčním plánu.	1	2	3	4	5	6	7	Realizace aktivit a projektů, které jsou definovány v akčním plánu, stabilní financování dlouhodobých a kvalitních aktivit a projektů.

3. Plnění monitorovacích indikátorů

Nejhorší situace	Hodnocení							Nejlepší situace
Stanovené hodnoty monitorovacích indikátorů nejsou naplňovány ani minimálně.	1	2	3	4	5	6	7	Stanovené hodnoty monitorovacích indikátorů jsou zcela naplňovány.

4. Plnění prioritních oblastí KK EVVO (míra naplnění jednotlivých opatření)

Nejhorší situace	Hodnocení							Nejlepší situace
Jsou realizovány takové aktivity a projekty, které nepřispívají k naplňování jednotlivých prioritních oblastí a opatření KK EVVO.	1	2	3	4	5	6	7	Postupnou realizací aktivit a projektů dochází k naplňování prioritních oblastí a opatření KK EVVO.

12. SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ DAT

- *Asociace lesních mateřských škol* [online]. [cit. 2010-06-19]. Dostupné z WWW: <<http://lesnims.cz>>.
- *Cenia, česká informační agentura životního prostředí* [online]. [cit. 2010-06-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.cenia.cz>>.
- BROUKALOVÁ, L., NOVÁK, M. *Cíle a indikátory pro environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu v České republice*. MŽP, 2011.
- *Český svaz ochránců přírody – Ekocentra ČSOP* [online]. [cit. 2010-06-19]. Dostupné z WWW: <http://www.csop.cz/index.php?cis_menu=1&m1_id=1004&m2_id=1145&m3_id=1148&m_id_old=1145#74>.
- *Ekoškola – zapojené školy* [online]. [cit. 2010-06-19]. Dostupné z WWW: <http://www.ekoskola.cz/zapojene_skoly_ekoskola.html>.
- *ENVIS – Informační servis o životním prostředí – archiv* [online]. [cit. 2010-06-22]. Dostupné z WWW: <[http://envis.praha-mesto.cz/\(vyognd5532pmpjjar0mvrpjc\)/default.aspx](http://envis.praha-mesto.cz/(vyognd5532pmpjjar0mvrpjc)/default.aspx)>.
- FROUZ, J., MOLDAN, B. a kol. (2015) *Příležitosti a výzvy environmentálního výzkumu*. Praha: Karolinum. 312 s. ISBN 978-80-246-2667-3.
- KOLEKTIV AUTORŮ – Ústav pro ekopolitiku, o. p. s. (2008) *Analýza uživatelských potřeb v oblasti EVVO a informací o životním prostředí v hl. m. Praze*. Praha.
- *Lesní mateřské školy a lesní kluby pro děti v Praze* [online]. [cit. 2010-06-19]. Dostupné z WWW: <<http://envis.praha-mesto.cz>>.
- PASTOROVÁ, M. (2012) *Nová metodická podpora: doporučené očekávané výstupy pro základní školy a gymnázia*. Řízení školy, roč. 9, č. 1, str. 29–30.
- *Portál Ministerstva životního prostředí* [online]. [cit. 2010-06-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.ekocentra.cz>>.
- *Portál životního prostředí hlavního města Prahy* [online]. [cit. 2010-06-20]. Dostupné z WWW: <<http://portalzp.praha.eu>>.
- *Praha.eu – portál hlavního města Prahy* [online]. [cit. 2010-06-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.praha.eu/jnp/cz/index.html>>.
- *Pražská příroda* [online]. [cit. 2010-06-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.praha-priroda.cz/naucne-stezky/>>.
- *Průvodce po naučných stezkách a lokalitách v Praze a středních Čechách* [online]. [cit. 2010-06-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.stezky.info/>>.
- Regionální environmentální centrum Česká republika, Centrum pro komunitní práci střední Čechy. *Krajská koncepce EVVO 2005–2015 na území hl. města Prahy*, Praha, 2004.
- *Rejstřík a přehled škol a školských zařízení na území HMP. Informační server hlavního města Prahy* [online]. [cit. 2010-06-19]. Dostupné z WWW: <<http://skoly.praha-mesto.cz/Prehled-skolstvi>>.
- *Ročenka – Praha životní prostředí* [online]. [cit. 2010-06-18]. Dostupné z WWW: <http://portalzp.praha.eu/jnp/cz/ekologicka_vychova_ma21/informacni_system_o_zp/publikace_aplikace/index.html>.

- *Statistická ročenka Životního prostředí České republiky* (2014). Praha: Ministerstvo životního prostředí.
- *Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty* (2000), MŽP ČR.
- *Web o naučných stezkách v ČR* [online]. [cit. 2010-06-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.naucnoustezkou.cz/>>.
- *Webová aplikace – Atlas životního prostředí v Praze* [online]. [cit. 2010-06-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.geoportalpraha.cz/cs/atlas-zivotniho-prostredi#.VbC-MdLtmko>>.

Další zdroje:

- Akční plán Krajské koncepce EVVO kraje hlavní město Praha (r. 2007, 2009–2010, 2011, 2012–2013, 2014–2015) včetně příloh
- Informační systém o životním prostředí v Praze (IOŽIP)
- Interní informace a data poskytnuté MHMP
- Webové stránky jednotlivých subjektů EVVO
- Webové stránky jednotlivých MŠ, ZŠ, SŠ a VŠ škol
- Další dostupné materiály

13. PŘÍLOHY

Příloha 1 – Databáze subjektů EVVO; databáze významných kulturních akcí, ekologických vzdělávacích programů EVP, naučných stezek a lesních mateřských škol a lesních klubů (samostatná příloha v MS Excel)

Příloha 2 – Mapa: Rozmístění klíčových subjektů působících v EVVO na území hl. m. Prahy

